

Bibliografia

Rozdział 1. Problemy i pożytki historii socjologii (s. 3–17)

Opracowania ogólne

- Abel Theodore, *Podstawy teorii socjologicznej*, tłum. Alina Bentkowska, Warszawa 1977.
- Abraham Joseph H., *The Origins and Growth of Sociology*, Harmondsworth 1973.
- Alexander Jeffrey C., *Theoretical Logic in Sociology*, Berkeley 1982–1983, 4 t.
- , *Structure and Meaning. Relinking Classical Sociology*, New York 1989.
- Aron Raymond, *La sociologie allemande contemporaine*, Paris 1966 (1 wyd. 1935).
- , *Les étapes de la pensée sociologique*, Paris 1967 (skrót. wyd. ang. *Main Currents in Sociological Theory*, Harmondsworth 1970).
- Ashley David, Orenstein David Michael, *Sociological Theory. Classical Statements*, wyd. 3 Boston 1995.
- Bannister Robert C., *Sociology and Scientism*, Chapel Hill, N.C. 1987.
- Barbano Filippo, *Lineamenti di storia del pensiero sociologico*, Torino 1970.
- Baszkiewicz Jan, Ryszka Franciszek, *Historia doktryn politycznych i prawnych*, Warszawa 1970.
- Beach Walter Greenwood, *The Growth of Social Thought*, New York 1939.
- Becker Ernest, *The Lost Science of Man*, New York 1971.
- Becker Howard, Barnes Harry Elmer (współprac. Benoît-Smullyan Émile et al.), *Social Thought from Lore to Science. A History and Interpretation of Man's Ideas about Life with His Fellows to Times when His Study of the Past is Linked with that of the Present for the Sake of his Future*, New York 1961, 3 t. (1 wyd. 1938; wyd. pol. – tomu 1 i 2 – *Rozwój myśli społecznej od wiedzy ludowej do socjologii. Historia i interpretacja ludzkich pojęć o współżyciu ludzi*, tłum. Jerzy Szacki et al. Warszawa 1964–1965, 2 cz.).
- Benton Ted, *Philosophical Foundations of the Three Sociologies*, London 1977.
- Berki Robert N., *The History of Political Thought. A Short Introduction*, London 1977.
- Bernal John Desmond, *Nauka w dziejach*, tłum. Stefan Garczyński et al., Warszawa 1957.
- Bershady Harold, *Ideology and Social Knowledge*, Oxford 1973.
- Berthelot Jean-Michel, *La construction de la sociologie*, Paris 1991.
- The Blackwell Dictionary of Twentieth-Century Social Thought*, William Outhwaite, Tom Bottomore (red.), Oxford–Cambridge, Mass. 1993.
- Blaug Mark, *Teoria ekonomii. Ujęcie retrospektywne*, tłum. Izabela Budzyńska et al., Warszawa 1994.
- Bogardus Emory S., *The Development of Social Thought*, New York 1940.
- Bouthoul Gaston, *Histoire de la sociologie*, Paris 1956.
- Braude Lee, *A Sense of Sociology*, London 1974.
- Braunreuther Kurt, *Probleme der Geschichte der bürgerlichen Soziologie*, Berlin 1975.

- Brett George Sidney, *Historia psychologii*, tłum. Janina Makota, Warszawa 1969.
- Brunschvicg Léon, *Le progrès de la conscience dans la philosophie occidentale*, Paris 1953, 2 t. (1 wyd. 1927).
- Bryant Christopher G. A., *Sociology in Action. A Critique of Selected Conceptions of the Social Role of the Sociologists*, London 1976.
- Caratini Roger, *Histoire critique de la pensée sociale*, t. 1, Paris 1986.
- Catton William R. Jr., *The Development of Sociological Thought*, w: *Handbook of Modern Sociology*, Robert E. L. Faris (red.), Chicago 1964.
- , *From Animistic to Naturalistic Sociology*, New York 1966.
- Cazeneuve Jean, Victoroff David, *La sociologie. Les idées, les oeuvres, les hommes*, Paris 1970.
- Central Currents in Social Theory*, Raymond Boudon, Mohamed Cherkaoui (red.), t. 1–4: *The Roots of Sociological Theory 1700–1920*, t. 5–8: *Contemporary Sociological Theory 1920–2000*, London 1999.
- Chambliss Rollin, *Social Thought from Hammurabi to Comte*, New York 1954.
- Chevallier Jean-Jacques, *Les grandes oeuvres politique de Machiavel à nos jours*, Paris 1960.
- Classic Disputes in Sociology*, R. J. Anderson, John A. Hughes, Wesley W. Sharrock (red.), London 1987.
- The Classical Tradition in Sociology. The American Tradition*, Jeffrey Alexander, Raymond Boudon, Mohamed Cherkaoui (red.), London–Thousand Oaks, Cal. 1997, 4 t.
- Cocchiara Giuseppe, *Dzieje folklorystyki w Europie*, tłum. Wojciech Jekiel, Warszawa 1971.
- Collins Randall, *Three Sociological Traditions*, New York–Oxford 1985.
- Collins Randall, Makowsky Michael, *The Discovery of Society*, Boston 1998 (1 wyd. 1972).
- Conflicts in Social Sciences*, Anton van Harskamp (red.), London–New York 1996.
- Core Sociological Dichotomies*, Chris Jenks (red.), London 1998.
- Coser Lewis A., *Masters of Sociological Thought. Ideas in Historical and Social Context*, New York 1977 (1 wyd. 1971).
- Cuin Charles-Henry, Gresle François, *Histoire de la sociologie*, Paris 1992, 2. t.
- Cuvillier Armand, *Wprowadzenie do socjologii*, tłum. Tadeusz Żebrowski, Warszawa 1947.
- Cuzzort Raymond Paul, *Humanity and Modern Sociological Thought*, New York 1969.
- Delas Jean-Pierre, Milly Bruno, *Histoire de la pensées sociologiques*, Paris 1997.
- Demeulenaere Pierre, *Histoire de la théorie sociologique*, Paris 1997.
- Dictionary of the History of Ideas. Studies of Selected Pivotal Ideas*, Philip P. Wiener (red.), New York 1973–1974, 5 t.
- Dortier Jean-François, *La sociologie. Histoire et idées*, Paris 2000.
- Dubois Michel, *Les fondateurs de la pensée sociologique*, Paris 1994.
- Easthope Gary, *History of Social Research Methods*, London 1974.
- Eisenstadt Samuel (współprac. Curelaru Miriam), *The Form of Sociology. Paradigms and Crises*, New York 1976.
- Ellwood Charles Abram, *The Story of Social Philosophy*, New York 1938.
- Encyklopedia socjologii*, przew. kom. red. Władysław Kwaśniewicz, t. 1: A–J, Warszawa 1998, t. 2: K–N, Warszawa 1999, t. 3: O–R, Warszawa 2000 (edycja nie zakończona).
- The Establishment of Empirical Sociology. Studies in Continuity, Discontinuity, and Institutionalization*, Anthony Oberschall (red.), New York 1972.
- Étienne Jean, Mendras Henri, *Les grands thèmes de la sociologie par les grands sociologues*, Paris 1999.
- Fay Brian, *Social Theory and Political Practice*, London 1975.
- Ferrarotti Franco, *Il pensiero sociologico da Auguste Comte a Max Horkheimer*, Milano 1974.
- Fletcher Ronald, *The Making of Sociology. A Study of Sociological Theory*, London 1972, 2 t.

- The Founding Fathers of Social Science*, Timothy Raison (red.), Harmondsworth 1969.
- Freund Julien, *Les théories des sciences humaines*, Paris 1973.
- Furley Paul H., *History of Social Thought*, New York 1942.
- The Future of Sociological Classics*, Buford Rhea (red.), London 1981.
- Gella Aleksander, Jansen S. C., Sabo Donald J. Jr., *Humanism in Sociology. Historical Roots and Contemporary Problems*, Washington, D.C. 1978.
- Giddens Anthony, *Capitalism and Modern Social Theory. An Analysis of the Writings of Marx, Durkheim and Max Weber*, Cambridge 1971.
- , *Politics, Sociology and Social Theory. Encounters with Classical and Contemporary Social Thought*, Stanford, Cal. 1995.
- , *Sociologia. Zwięzłe, lecz krytyczne wprowadzenie*, tłum. Joanna Gilewicz, [Poznań] 1998.
- Gide Charles, Rist Charles, *Historia doktryn ekonomicznych od fizjokratów do czasów najnowszych*, tłum. Mieczysław Kwiatkowski, Warszawa [s.a.], 2 t.
- Giraud Claude, *Histoire de la sociologie*, Paris 1997.
- Goldmann Lucien, *Nauki humanistyczne a filozofia*, tłum. E. Jerzyńska, Warszawa 1961.
- Gordon Scott, *The History and Philosophy of Social Science*, London-New York 1991.
- Goudsblom Johan, *Sociology in the Balance. A Critical Essay*, Oxford 1977.
- Gough John W., *The Social Contract. The Critical Study of Its Development*, Oxford 1957.
- Gouldner Alvin W., *The Coming Crisis of Western Sociology*, New York 1970.
- Grzybowski Konstanty, *Historia doktryn politycznych i prawnych*, Warszawa 1967.
- Gurvitch Georges, *La vocation actuelle de la sociologie*, Paris 1963, 2 t. (1. wyd. 1950).
- Gusdorf Georges, *Les sciences humaines et la pensée occidentale*, Paris 1966–1967, 7 t.
- Habermas Jürgen, *Teoria i praktyka. Wybór pism*, Zdzisław Krasnodębski (wyb.), tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Zdzisław Krasnodębski, Warszawa 1983.
- Harris Marvin, *The Rise of Anthropological Theory. A History of Theories of Culture*, New York 1968.
- Hauck Gerhard, *Geschichte der soziologischen Theorie. Eine ideologiekritische Einführung*, Reinbek bei Hamburg 1984.
- Hawkes David, *Ideology*, London-New York 1996.
- Hawkins Mike, *Social Darwinism in European and American Thought 1860–1945. Nature as Model and Nature as Threat*, Cambridge-New York 1997.
- Hawthorn Geoffrey, *Enlightenment and Despair. A History of Sociology*, Cambridge 1976.
- Heilbron Johan, *The Rise of Social Theory*, Minneapolis 1995.
- Heilbroner Robert L., *Wielcy ekonomiści. Czasy – życie – idee*, tłum. Andrzej Ehrlich, Warszawa 1993.
- Herman Jacques, *Les langues de la sociologie*, Paris 1983.
- Herpin Nicolas, *Les sociologues américains et le siècle*, Paris 1973.
- Hertz Aleksander, *Klasy socjologii*, Warszawa 1933.
- Hinkle Roscoe C., *Founding Theory of American Sociology 1881–1915*, London 1980.
- , *Developments in American Sociological Theory 1915–1950*, New York 1994.
- Hinkle Roscoe C. Jr., Hinkle Gisela J., *The Development of Modern Sociology. Its Nature and Growth in the United States*, New York 1954.
- Histoire de la pensée sociologique*, Gilles Ferreol (red.), Paris 1994.
- L'histoire des idéologies*, François Châtelet, Gérard Mairet (red.), Paris 1977, 3 t.
- The History of Ideas*, Preston King (red.), London 1983.
- A History of Sociological Analysis*, Tom Bottomore, Robert Nisbet (red.), New York 1978.

- Hollis Martin, *Models of Man. Philosophical Thoughts on Social Action*, Cambridge 1977.
- Horowitz Irving Louis, *Professing Sociology. Studies in the Life Cycle of Social Sciences*, Chicago 1968.
- , *The Decomposition of Sociology*, New York 1993.
- House Floyd N., *The Development of Sociology*, Westport 1970 (1 wyd. 1936).
- The Human Meaning of Social Sciences*, Daniel Lerner (red.), New York 1959.
- Iggers Georg G., *The German Conception of History. The National Tradition of Historical Thought from Herder to the Present*, Middleton, Conn. [1968].
- Images of Man. The Classic Tradition in Sociological Thinking*, Charles Wright Mills (red.), New York 1960.
- International Encyclopedia of the Social Sciences*, David L. Sills (red.), New York 1968, 17 t.
- Internationales Soziologen Lexicon*, Wilhelm Bernsdorf (red.), Stuttgart 1959.
- An Introduction to the History of Sociology*, Harry Elmer Barnes (red.), Chicago 1948 (wyd. skróc., Chicago 1966).
- Israel Joachim, *Alienation. From Marx to Modern Sociology, A Macrosociological Analysis*, Boston [1971].
- Istorija burżuaznoj socyologii XIX–naczala XX wieka*, Igor S. Kon (red.), Moskwa 1979.
- Istorija burżuaznoj socyologii pierwoj połowiny XX wieka*, Leonid G. Ionin, Giennadij W. Osipow (red.), Moskwa 1979.
- Janet Paul, *Histoire de la science politique dans ses rapports avec la morale*, Paris 1872, 2 t. (wyd. pol., niekompletne, *Historia doktryn politycznych wraz z historią filozofii prawa*, tłum. E. Rutkowska, cz. 1: Od Sokratesa do Machiavellego, cz. 2: Od Hobbesa do Duguita, Poznań 1923).
- Jarvie Ian C., *The Story of Social Anthropology. The Quest to Understand Human Society*, New York 1971.
- Jesser Clinton, *Social Theory Revisited*, New York 1975.
- Johnson Doyle Paul, *Sociological Theory. Classical Founders and Contemporary Perspectives*, New York 1981.
- Jonas Friedrich, *Geschichte der Soziologie*, München 1979, 4 t.
- Kardiner Abram, Preble Edward, *They Studied Man*, Cleveland–New York 1961.
- Käsler Dirk, *Die frühe deutsche Soziologie 1909 bis 1934 und ihre Entstehungs-Milieus. Eine wissenschaftssoziologische Untersuchung*, Opladen 1984.
- Keat Russell, Urry John, *Social Theory as Science*, London 1975.
- Kelley Donald R., *The Human Measure. Social Thought in the Western Legal Tradition*, Cambridge, Mass.–London 1990.
- Kent Raymond A., *A History of British Empirical Sociology*, Aldershot 1981.
- Kinloch Graham C., *Sociological Theory. Its Development and Major Paradigms*, New York 1977.
- Kiss Gabor, *Einführung in die soziologischen Theorien*, Opladen 1975, 2 t.
- Kivisto Peter, *Key Ideas in Sociology*, Thousand Oaks, Cal. 1998.
- Klassiker des soziologischen Denkens*, Dirk Käsler (red.), München 1976, 2 t.
- Kłosowska Antonina, *Szkieł obrazu rozwoju myśli społecznej*, „Studia Socjologiczne” 1975, nr 3, s. 5–31.
- Kuhn Thomas S., *Struktura rewolucji naukowych*, tłum. Helena Ostromecka, Justyna Nowotniak, wyd. 2 Warszawa 2001 (1 wyd. 1968, tłum. Helena Ostromecka).
- Lallement Michel, *Histoire des idées sociologiques*, Paris 1993, 2 t.
- Lazarsfeld Paul F., *Philosophie des sciences sociales*, Raymond Boudon (red.), Paris 1970.
- Leclerc Gérard, *L'observation de l'homme. Une histoire des enquêtes sociales*, Paris 1979.
- Lengermann Patricia H., *Definitions of Sociology. A Historical Approach*, Columbus, Ohio 1974.

- Lepenies Wolf, *Trzy kultury. Socjologia między literaturą a nauką*, tłum. Krystyna Krzemieniowa, Poznań 1997.
- Levine Donald N., *Visions of the Sociological Tradition*, Chicago 1995.
- Lichtenberger James P., *Development of Social Theory*, New York 1923.
- Lilienfeld Robert, *The Rise of Systems Theory. An Ideological Analysis*, New York 1978.
- Lobkowicz Nicholas, *Theory and Practice. History of a Concept from Aristotle to Marx*, Notre Dame, Ind. 1967.
- Lowie Robert H., *The History of Ethnological Theory*, New York 1937.
- McClelland John S., *The Crowd and the Mob. From Plato to Canetti*, London-Boston 1989.
- , *A History of Western Political Thought*, London-New York 1996.
- MacIntyre Alasdair, *Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności*, tłum. Adam Chmielewski, Warszawa 1996.
- Madge John, *The Origins of Scientific Sociology*, London 1963 (1 wyd. 1959).
- Main Currents in Cultural Anthropology*, Raoul Naroll, Frada Naroll (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1973.
- Manicas Peter T., *A History & Philosophy of the Social Sciences*, Oxford 1987.
- Martindale Don, *The Nature and Types of Sociological Theory*, Prospect Heights, Ill. 1981 (1 wyd. 1960).
- Maus Heinz, *Handbuch der Soziologie*, Stuttgart 1956 (wyd. ang. *A Short History of Sociology*, New York 1962).
- Mazlish Bruce, *A New Science. The Breakdown of Connections and the Birth of Sociology*, New York-Oxford 1989.
- Meaning and Context. Quentin Skinner and His Critics*, James Tully (red.), Cambridge 1988.
- Mercier Paul, *Histoire de l'anthropologie*, Paris 1971.
- Merton Robert K., *On the History and Systematics of Sociological Theories*, w: *On Theoretical Sociology. Five Essays, Old and New*, New York 1967.
- Mikl-Horke Gertrude, *Soziologie. Historischer Kontext und soziologische Theorie Entwürfe*, München-Wien 1989.
- Mitchell Geoffrey Duncan, *A Hundred Years of Sociology*, Chicago 1968.
- Modern Sociological Theory in Continuity and Change*, Howard Becker, Alvin Boskoff (red.), New York 1957.
- Moore Jerry D., *Visions of Culture. An Introduction to Anthropological Theories and Theorists*, London 1997.
- Morrow John, *History of Political Thought. A Thematic Introduction*, London 1998.
- Murphy Gardner, *An Historical Introduction to Modern Psychology*, London 1930 (1 wyd. 1928).
- The Natural Sciences and the Social Sciences. Some Critical and Historical Perspectives*, I. Bernard Cohen (red.), Dordrecht-Boston 1994.
- Nisbet Robert A., *The Sociological Tradition*, London 1967.
- , *Social Change and History. Aspects of the Western Theory of Development*, New York 1969.
- , *The Social Philosophers. Community and Conflict in Western Thought*, New York 1973.
- , *Sociology as an Art Form*, London 1976.
- Oberschall Anthony, *Social Research in Germany 1848-1914*, New York 1965.
- Ochocki Aleksander, *Filozofia i burze dziejowe*, Warszawa 2001.
- Odum Howard W., *American Sociology. The Story of Sociology in the United States to 1950*, New York 1951.
- Olson Richard, *Science Deified and Science Defied. The Historical Significance of Science in Western Culture*, Berkeley 1992, 2 t.
- Origins and Growth of Sociological Theory. Readings on the History of Sociology*, Antonio A. Donini, Joseph A. Novack (red.), Chicago 1982.
- The Origins of British Sociology 1834-1914*, Philip Abrams (red.), Chicago 1968.

- Ossowski Stanisław, *O osobliwościach nauk społecznych*, w: *Dziela*, t. 4, Warszawa 1967.
- , *Struktura klasowa w społecznej świadomości*, w: *Dziela*, t. 5, Warszawa 1968.
- Osterberg Dag, *Metasociology. An Inquiry into the Origins and Validity of Social Thought*, Oslo 1988.
- Paluch Andrzej K., *Mistrzowie antropologii społecznej*, Warszawa 1990.
- Parsons Talcott, *The Structure of Social Action. A Study in Social Theory with Special Reference to a Group of Recent European Writers*, New York 1968 (1 wyd. 1937).
- Penniman Thomas Kenneth, *A Hundred Years of Anthropology*, 3 wyd. London 1965.
- The Phenomenon of Sociology*, Edward A. Tiryakian (red.), New York 1971.
- Phillips Denis Charles, *Holistic Thought in Social Science*, London 1976.
- Philosophy in History. Essays on the Historiography of Philosophy*, Richard Rorty, Jerome B. Schneewind, Quentin Skinner (red.), Cambridge–New York 1984.
- Plamenatz John, *Man and Society. A Critical Examination of Some Important Social and Political Theories from Machiavelli to Marx*, London 1969, 2 t.
- Poirrier Jean, *Histoire de l'ethnologie*, Paris 1969.
- Porębski Czesław, *Umowa społeczna. Renesans idei*, Kraków 1999.
- Reclaiming the Sociological Classics. The State of Scholarship*, Charles Camic (red.), Oxford 1997.
- Reconstructing Individualism. Autonomy, Individuality and the Self in Western Thought*, Thomas Charles Heller, Morton Sosna, David E. Wellbery (red.), Stanford, Cal. 1986.
- Richter Melvin, *The History of Political and Social Concepts. A Critical Introduction*, New York 1995.
- Ritzer George, *Sociology. A Multiple Paradigm Science*, Boston 1975.
- , *Classical Sociological Theory*, New York 1992.
- Ross Dorothy, *The Origins of American Social Science*, Cambridge 1991.
- Rossides Daniel, *The Nature and History of Sociological Theory*, Boston 1978.
- Runciman Walter Garrison, *Sociology in Its Place and Other Essays*, Cambridge 1970.
- Russell Bertrand, *Dzieje filozofii Zachodu i jej związki z rzeczywistością polityczno-społeczną od czasów najdawniejszych do dnia dzisiejszego*, tłum. Tadeusz Basznia, Adam Lipszyc, Michał Szczubiałka, Warszawa 2000.
- Sabine George H., *A History of Political Theory*, London 1963 (1 wyd. 1937).
- Salomon Albert, *The Tyranny of Progress. Reflections on the Origins of Sociology*, New York 1955.
- Schellenberg James A., *Masters of Social Psychology*, New York 1978.
- Schilling Kurt, *Geschichte der sozialen Ideen*, Stuttgart 1966.
- Schoeck Helmut, *Soziologie. Geschichte ihrer Probleme*, München 1952.
- Schumpeter Joseph A., *History of Economic Analysis*, Elizabeth Boody Schumpeter (red.), London 1972 (1 wyd. 1954).
- Seidman Steven, *Contested Knowledge. Social Theory in the Postmodern Era*, Oxford 1994.
- Shils Edward, *The Calling of Sociology and Other Essays on the Pursuit of Learning*, Chicago 1980.
- Simon Pierre-Jean, *Histoire de la sociologie*, Paris 1991.
- Skinner Quentin, *The Foundations of Modern Political Thought*, Cambridge 1978, 2 t.
- Sklair Leslie, *The Sociology of Progress*, London 1970.
- Słownik historii doktryn politycznych*, Michał Jaskólski (red.), t. 1: A–C, Warszawa 1997, t. 2: D–H, Warszawa 1999 (edycja nie zakończona).
- Small Albion W., *Origins of Sociology*, Chicago 1924.
- Smith Dennis, *The Rise of Historical Sociology*, Cambridge 1991.
- Smith Roger, *The Norton History of the Human Sciences*, New York 1997.
- The Social Contract from Hobbes to Rawls*, David Boucher, Paul Kelly (red.), London 1995.

- Sociological Visions*, Kai Erickson (red.), Lanham, Md. 1997.
- Sociologies de l'envers*, Michel Dubois (red.), Paris 1994.
- Sociology. The Classic Statements*, Marcello Truzzi (red.), New York 1971.
- The Sociology of Sociology. Analysis and Criticism of the Thought, Research, and Ethical Folkways of Sociology and Its Practitioners*, Larry T. Reynolds, Janice M. Reynolds (red.), New York 1970.
- Socjologiczeskaja mysl' w Rossii. Oczerki istorii niemarksistskoj socjologii posledniej treti XIX i naczała XX wieka*, Boris A. Czagin (red.), Leningrad 1978.
- Sorokin Pitirim A., *Contemporary Sociological Theories through the First Quarter of the Twentieth Century*, New York 1964 (1 wyd., pt. *Contemporary Sociological Theories*, 1928).
- , *Sociological Theories of Today*, New York 1966.
- Stark Werner, *Social Theory and Christian Thought. A Study of Some Points of Contact*, London 1959.
- , *The Fundamental Forms of Social Thought*, London 1962.
- Sto lat socjologii polskiej. Od Supińskiego do Szczepańskiego*, Jerzy Szacki (red.), Warszawa 1995.
- Strasser Hermann, *The Normative Structure of Sociology. Conservative and Emancipatory Themes in Social Thought*, London 1976.
- Strauss Leo, *Prawo naturalne w świetle historii*, tłum. Tomasz Górski, Warszawa 1969.
- Structures of Knowing*, Richard C. Monk (red.), Lanham, Md. 1986.
- Suchodolski Bogdan, *Rozwój nowożytnej filozofii człowieka*, Warszawa 1967.
- , *Narodziny nowożytnej filozofii człowieka*, Warszawa 1968 (1 wyd. 1963).
- Świeżawski Stefan, *Zagadnienie historii filozofii*, Warszawa 1966.
- Szacki Jerzy, *Dylematy historiografii idei oraz inne szkice i studia*, Warszawa 1991.
- Szczepański Jan, *Socjologia. Rozwój problematyki i metod*, Warszawa 1969 (1 wyd. 1961).
- Therborn Göran, *Science, Class and Society. On the Formation of Sociology and Historical Materialism*, London 1976.
- Thompson James W., *A History of Historical Writing*, New York 1958, 2 t.
- Thompson Kenneth, *Key Quotations in Sociology*, London–New York 1996.
- Timasheff Nicholas S., *Sociological Theory. Its Nature and Growth*, New York 1967 (1 wyd. 1955).
- Tokariew Siergiej A., *Istoriia zarubieżnoj etnografii*, Moskwa 1978.
- Traité de sociologie*, Georges Gurvitch (red.), Paris 1958–1960, 2 t.
- Trigg Roger, *Ideas of Human Nature. An Historical Introduction*, Oxford 1988.
- Turner Bryan S., *Classical Sociology*, London 1999.
- Turner Jonathan H., Beeghley Leonard, *The Emergence of Sociological Theory*, Belmont, Cal. 1989.
- The Varieties of History from Voltaire to Present*, Fritz Stern (red.), New York 1956.
- Vaughan Charles E., *Studies in the History of Political Philosophy before and after Rousseau*, Manchester 1939, 2 t.
- Vidich Arthur J., Lyman Stanford M., *American Sociology. Worldly Rejections of Religion and Their Directions*, New Haven, Conn. 1985.
- Voget Fred, *A History of Ethnology*, New York 1975.
- Wagner Donald O., *Social Reformers. Adam Smith to John Dewey*, New York 1934.
- Wagner Peter, *A History and Theory of the Social Sciences. Not All that is Solid Melts into Air*, London 2001.
- , *Theorising Modernity. Inescapability and Attainability in Social Theory*, London 2001.
- Walicki Andrzej, *Rosyjska filozofia i myśl społeczna od Oświecenia do marksizmu*, Warszawa 1973.
- Waligórski Andrzej, *Antropologiczna koncepcja człowieka*, Warszawa 1973.
- Widgery Alban G., *Interpretations of History*, London 1961.

- Wiese Leopold von, *Soziologie. Geschichte und Hauptprobleme*, Berlin 1967 (1. wyd. 1926).
- Wolin Sheldon S., *Politics and Vision. Continuity and Innovation in Western Political Thought*, London 1961.
- Zeitlin Irving M., *Ideology and the Development of Sociological Theory*, Englewood Cliffs, N.J. 1990 (1. wyd. 1968).
- Znaniecki Florian, *Spoleczne role uczonych*, Jerzy Szacki (wyb., red. i tłum. tekstów ang.), Warszawa 1984.
- , *Nauki o kulturze. Narodziny i rozwój*, tłum. Jerzy Szacki, wyd. 2, pełne, Warszawa 1992 (wyd. oryg. 1952).

Rozdział 2. Od polis do społeczeństwa obywatelskiego (s. 19–75)

- Arystoteles, *Etyka nikomachejska*, tłum. Daniela Gromska, Warszawa 1956.
- , *Polityka*, tłum. Ludwik Piotrowicz, Warszawa 1964.
- , *Ustrój polityczny Aten*, tłum. Ludwik Piotrowicz, Warszawa 1973.
- Augustyn św., *O państwie Bożym przeciw poganom* ksiąg XXII, tłum. Wiktor Kornatowski, Warszawa 1977, 2 t.
- Barker Ernest, *Principles of Social and Political Theory*, London 1951.
- , *Greek Political Theory. Plato and His Predecessors*, London 1957.
- , *The Political Thought of Plato and Aristotle*, New York 1959.
- Baszkiewicz Jan, *Myśl polityczna wieków średnich*, Poznań 1998.
- Baumgold Deborah, *Hobbes's Political Theory*, Cambridge–New York 1988.
- Bloch Marc, *Spółczeństwo feudalne*, tłum. Eligia Bąkowska, t. 1: *Powstanie związków zależności*, t. 2: *Klasy społeczne i rządzenie ludźmi*, Warszawa 1981.
- Bobbio Norberto, *Thomas Hobbes and the Natural Law Tradition*, Chicago 1993.
- Bodin Jan, *Andegaweńczyk, Sześć ksiąg o Rzeczypospolitej*, tłum. Remigiusz Bierzanek, Zygmunt Izdebski, Jerzy Wróblewski, Warszawa 1958.
- Borkenau Franz, *Der Übergang vom feudalen zum bürgerlichen Weltbild*, Paris 1934.
- Brown Robert, *The Nature of Social Laws. Machiavelli to Mill*, Cambridge 1986.
- Buckle Stephen, *Natural Law and the Theory of Property. Grotius to Hume*, Oxford 1991.
- Burckhardt Jakob, *Kultura Odrodzenia we Włoszech. Próba ujęcia*, tłum. Maria Kreczkowska, Warszawa 1961.
- Burke Peter, *Montaigne*, Oxford 1981.
- , *Kultura i społeczeństwo w renesansowych Włoszech*, tłum. Wojciech Kwiryn Siewierski, Warszawa 1991.
- The Cambridge History of Renaissance Philosophy*, Charles B. Schmitt (red.), Cambridge–New York 1988.
- Capitalism and the Reformation*, M. J. Kitch (red.), London 1967.
- Carlyle Sir Robert Warrand, Carlyle Alexander James, *A History of Mediaeval Political Theory in the West*, Edinburgh–London 1903–1936, 6 t.
- Châtelet François, *La naissance de l'histoire. La formation de la pensée historique en Grèce*, Paris 1962.
- Cochrane Charles Norris, *Chrześcijaństwo i kultura antyczna*, tłum. Gabriela Pianko, Warszawa 1960.
- Crombie Alistair C., *Nauka średniowieczna i początki nauki nowożytnej*, tłum. Stanisław Lypacewicz, Warszawa 1960, 2 t.
- Dawson Christopher, *Szkice o kulturze średniowiecznej*, tłum. Jan Sulowski, Warszawa 1966.
- Dunn John, *Political Thought of John Locke. An Historical Account of the Argument of the «Two Treatises of Government»*, London 1969.

- Dunning William A., *A History of Political Theories. Ancient and Mediaeval*, New York 1930 (1 wyd. 1902).
- Edelstein Ludwig, *The Idea of Progress in Classical Antiquity*, Baltimore 1967.
- Ehrenberg John, *Civil Society. The Critical History of an Idea*, New York 1999.
- Farrington Benjamin, *Nauka grecka*, tłum. Zygmunt Glinka, Warszawa 1954.
- Ferguson Wallace Klippert, *The Renaissance in Historical Thought. Five Centuries of Interpretation*, Cambridge, Mass. 1948.
- Filozofia XVII wieku. Francja, Holandia, Niemcy*, Leszek Kołakowski (wyb.) tłum. Leszek Kołakowski et. al., Warszawa 1959.
- Filozofia starożytna Grecji i Rzymu*, Jan Legowicz (wyb.), tłum. Bogdan Kupis et al., Warszawa 1970.
- Finley Moses I., *Grecy*, tłum. Aleksander Bogdański, Warszawa 1965.
- Franklin Julian H., *Jean Bodin and the Sixteenth-Century Revolution in the Methodology of Law and History*, New York 1963.
- Fromm Erich, *Ucieczka od wolności*, tłum. Olga Ziemilska, Andrzej Ziemilski, Warszawa 1970.
- Gierke Otto von, *Natural Law and the Theory of Society 1500 to 1800. With a Lecture on the Ideas of Natural Law and Humanity*, tłum. Ernest Barker, Boston 1957 (1 wyd. 1934; jest to tłum. fragmentów *Das deutsche Genossenschaftsrecht*, t. 4: *Die Staats- und Korporationslehre der Neuzeit. Durchgeführt bis zur Mitte des siebzehnten für das Naturrecht bis zum Beginn des neunzehnten Jahrhunderts*, Berlin 1913).
- , *Political Theories of the Middle Ages*, tłum. Frederick W. Maitland, Boston 1958 (1 wyd. 1900; jest to tłum. fragmentów *Das deutsche Genossenschaftsrecht*, t. 3: *Die Staats- und Korporationslehre des Altertums und des Mittelalters und ihre Aufnahme in Deutschland*, par. 11: *Die publicistischen Lehren des Mittelalters*, Berlin 1881).
- Gilson Étienne, *Wprowadzenie do nauki św. Augustyna*, tłum. Zygmunt Jakimiak, Warszawa 1953.
- , *Duch filozofii chrześcijańskiej*, tłum. Jan Rybalt, Warszawa 1958.
- , *Tomizm. Wprowadzenie do filozofii św. Tomasza z Akwinu*, tłum. Jan Rybalt, Warszawa 1960.
- , *Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich*, tłum. Sylwester Zawadzki, Warszawa 1966.
- Glott Gustave, *La cité grecque. Le développement des institutions*, Paris 1968 (1 wyd. 1928).
- Goldsmith Maurice M., *Hobbes' Science of Politics*, New York 1966.
- Gouldner Alvin W., *Enter Plato. Classical Greece and the Origins of Social Theory*, New York 1966.
- Grotius Hugo, *Trzy księgi o prawie wojny i pokoju, w których znajdują wyjaśnienie prawo natury i prawo narodów, a także główne zasady prawa publicznego*, tłum. Remigiusz Bierzanek, Warszawa 1957, 2 t.
- Guriewicz Aron, *Kategorie kultury średniowiecznej*, tłum. Józef Dancygier, Warszawa 1976.
- Haake A. von, *Die Gesellschaftslehre der Stoiker*, Berlin 1887.
- Hampton Jean, *Hobbes and the Social Contract Tradition*, Cambridge 1986.
- Hertzler Joyce Oramel, *The Social Thought of the Ancient Civilizations*, New York 1936.
- Hobbes Tomasz, *Lewiatan, czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, tłum. Czesław Znamierowski, Warszawa 1954.
- Hodgen Margaret T., *Early Anthropology in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Philadelphia 1964.
- Horkheimer Max, *Początki mieszczańskiej filozofii dziejów*, tłum. Halina Walentowicz, Warszawa 1995.
- Huizinga Johan, *Jesień średniowiecza*, tłum. Tadeusz Brzostowski, Warszawa 1961.
- Jaeger Werner, *Paideia*, tłum. Marian Plezia, Warszawa 1962, 2 t.

- , *Wczesne chrześcijaństwo i grecka «Paideia»*, tłum. Krzysztof Bielawski, Bydgoszcz 1997.
- Jarrett Bede, *Social Theories of the Middle Ages (1200–1500)*, London 1969.
- Kaczmarek Kamil, *Prasocjologia św. Tomasza z Akwinu*, Poznań 1999.
- Keczekian Stiepan F., *Nauka Arystotelesa o państwie i prawie*, tłum. Waldemar Voisé, Warszawa 1955.
- King Preston T., *The Ideology of Order. A Comparative Analysis of Jean Bodin and Thomas Hobbes*, London 1974.
- Kolakowski Leszek, *Jednostka i nieskończoność. Wolność i antynomie wolności w filozofii Spinozy*, Warszawa 1958.
- Kornatowski Wiktor, *Spoleczno-polityczna myśl św. Augustyna*, Warszawa 1965.
- , *Zarys dziejów myśli politycznej starożytności*, Warszawa 1968.
- Krieger Leonard, *The Politics of Discretion. Pufendorf and the Acceptance of Natural Law*, Chicago 1966.
- Kristeller Paul O., *Renaissance Concepts of Man and Other Essays*, New York 1972.
- , *Renaissance Thought and Its Sources*, New York 1979.
- Kriwuszyń Leonid T., *Problema gosudarstwa i obszczestwa w domarksistskoj mysli. Istoriko-socjologiczeskie ocerki*, Leningrad 1978.
- Kuksewicz Zdzisław, *Filozofia średniowieczna jako ideologia*, Warszawa 1973.
- The Languages of Political Theory in Early-Modern Europe*, Anthony Pagden (red.), Cambridge–New York 1986.
- Le Goff Jacques, *Inteligencja w wiekach średnich*, tłum. Eligia Bąkowska, Warszawa 1966.
- , *Kultura średniowiecznej Europy*, tłum. Hanna Szumańska-Grossowa, Warszawa 1970.
- , *Świat średniowiecznej wyobraźni*, tłum. Maria Radożycka-Paoletti, Warszawa 1997.
- Legutko Ryszard, *Tolerancja. Rzecz o surowym państwie, prawie natury, miłości i sumieniu*, Kraków 1997.
- Leibniz Gottfried Wilhelm, *Wzorzec dowodów metafizycznych*, tłum. Tadeusz Bieńkowski, Wrocław 1969.
- Lilia Mark, G. B. Vico. *The Making of an Anti-Modern*, Cambridge, Mass. 1993.
- Locke John, *Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego*, tłum. Bolesław Józef Gawecki, Warszawa 1955, 2 t.
- , *Dwa traktaty o rządzie*, tłum. Zbigniew Rau, Warszawa 1992.
- Łosiew Aleksiej F., *Antyczna filozofia historii*, Moskwa 1977.
- Łurje Solomon Ja., *Istorija anticznoj obszczestwiennoj mysli*, Moskwa 1929.
- Machiavelli Niccolò, *Wybór pism*, Krzysztof Żaboklicki (oprac.), tłum. Jadwiga Galuszka et al., Warszawa 1972.
- Macpherson Crawford Brough, *The Political Theory of Possesive Individualism. Hobbes to Locke*, Oxford 1989 (1 wyd. 1962).
- Mali Joseph, *The Rehabilitation of Myth. Vico's «New Science»*, Cambridge 1993.
- Markus Robert Austin, *History and Society in the Theology of St. Augustine*, Cambridge 1970.
- Martin Alfred von, *Soziologie der Renaissance. Zur Physiognomik und Rhythmik bürgerlicher Kultur*, Stuttgart 1932 (wyd. ang. *Sociology of the Renaissance*, London 1944).
- Meinecke Friedrich, *Die Idee der Staatsräson in der neueren Geschichte*, München 1960 (1 wyd. 1924).
- Menzel Adolf, *Griechische Soziologie*, Wien 1936.
- Mesnard Pierre, *L'essor de la philosophie politique au XVIIe siècle*, Paris 1936.
- More (Morus) Thomas, *Utopia*, tłum. Kazimierz Abgarowicz, Warszawa 1954.
- Myśl filozoficzno-religijna Reformacji XVI wieku*, Lech Szczucki (red.), Warszawa 1972.
- Niccolò Machiavelli, *Paradoksy losów doktryny* (praca zbior.), Warszawa 1973.
- Ogonowski Zbigniew, *Locke*, Warszawa 1972.
- Platon, *Sofista*; *Polityk*, tłum. Władysław Witwicki, Warszawa 1956.

- , *Państwo. Z dodaniem siedmiu ksiąg «Praw»*, tłum. Władysław Witwicki, Warszawa 1958, 2 t.
- , *Prawa*, tłum. Maria Maykowska, Warszawa 1960.
- Pomian Krzysztof, *Przeszłość jako przedmiot wiary*, Warszawa 1968.
- Popper Karl R., *Spółczesność otwarta i jego wrogowie*, tłum. Halina Krahelska, t. 1: *Urok Platona*, Warszawa 1993.
- Rapaczynski Andrzej, *Nature and Politics. Liberalism in the Philosophies of Hobbes, Locke and Rousseau*, Ithaca, N.Y. 1987.
- Riklin Alois, *Niccolò Machiavellego nauka o rządzeniu*, tłum. Henryk Olszewski, Poznań 2000.
- Roland-Gosselin M.-D., *La doctrine politique de St. Thomas d'Aquin*, Paris 1908.
- Romano Ruggiero, *Miedzy dwoma kryzysami. Wlochy Renesansu*, tłum. Hanna Szymańska, Jan Stanisław Łoś, Warszawa 1978.
- Ryan Alan, *Property and Political Theory*, Oxford 1984.
- Rybicki Paweł, *Arystoteles. Początki i podstawy nauki o społeczeństwie*, Wrocław 1963.
- Schofield Malcolm, *Stoic Idea of the City*, Cambridge 1991.
- Seligman Adam B., *The Idea of Civil Society*, New York 1992.
- Sigmund Paul E., *Natural Law in Political Thought*, Cambridge, Mass. 1971.
- Skinner Quentin, *Machiavelli*, Oxford 1981.
- The Social and Political Ideas of Some English Thinkers of the Augustian Age A.D. 1650-1750*, Fossey John Cobb Hearnshaw (red.), London 1967.
- The Social and Political Ideas of Some Great Mediaeval Thinkers*, Fossey John Cobb Hearnshaw (red.), London 1967.
- The Social and Political Ideas of Some Great Thinkers of the Renaissance and the Reformation*, Fossey John Cobb Hearnshaw (red.), London 1967.
- The Social and Political Ideas of Some Great Thinkers of the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Fossey John Cobb Hearnshaw (red.), London 1967.
- The Social Contract from Hobbes to Rawls*, David Boucher, Paul Kelly (red.), London 1994.
- Southern Richard William, *Kształtowanie średniowiecza*, tłum. Helena Pręczkowska, Warszawa 1970.
- Spinoza Benedykt de, *Traktaty*, tłum. Ignacy Halpern-Myśliński, Kęty 2000.
- Stark Werner, *Social Theory and Christian Thought. A Study of Some Points of Contact*, London 1959.
- Strauss Leo, *Thoughts on Machiavelli*, Glencoe, Ill. 1958.
- , *Prawo naturalne w świetle historii*, tłum. Tomasz Górski, Warszawa 1969.
- Tawney Richard H., *Religia a powstanie kapitalizmu*, tłum. Olgierd Wojtasiewicz, Warszawa 1963.
- Thomas Hobbes. His View of Man*, J. G. van der Bend (red.), Amsterdam 1982.
- Thomson George D., *Pierwsi filozofowie*, tłum. Antoni Dębicki, Warszawa 1966.
- Tomasz z Akwinu, św., *Dzieła wybrane*, tłum. i oprac. Jacek Salij OP, Poznań 1984.
- Tönnies Ferdinand, *Tomasz Hobbes. Życie jego i nauka*, tłum. Ludwika Karpińska, Warszawa 1903.
- , *On Social Ideas and Ideologies*, E. Georg Jacoby (tłum. i red.), New York 1974.
- Troeltsch Ernst, *Die Soziallehren der christlichen Kirchen und Gruppen* (1 wyd. 1912), *Gesammelte Schriften*, t. 1, Tübingen 1923.
- Tuck Richard, *Natural Rights Theories. Their Origin and Development*, Cambridge 1979.
- Vernant Jean-Pierre, *Źródła myśli greckiej*, tłum. Jerzy Szacki, Leszek Brogowski, Gdańsk 1996.
- Vico Giambattista, *Nauka nowa*, tłum. Jan Jakubowicz, Warszawa 1966.
- Voisé Waldemar, *Początki nowożytnych nauk społecznych. Epoka Renesansu, jej narodziny i schyłek*, Warszawa 1962.
- , *Myśl społeczna siedemnastego wieku*, Warszawa 1970.
- , *La réflexion présociologique d'Erasmus à Montesquieu*, Wrocław 1977.

- Watkins John W. N., *Hobbes' System of Ideas. A Study in the Political Significance of Philosophical Theories*, New York 1968.
- Weber Max, *Etyka protestancka a duch kapitalizmu*, tłum. Jan Miziński, Lublin 1994.
- Weber's Protestant Ethic. Origins, Evidence, Contexts*, Hartmut Lehmann, Guenther Roth (red.), Cambridge–New York 1993.
- Windolph Francis Lyman, *Leviathan and Natural Law*, Princeton, N.J. 1973.
- Wipszycka Ewa, *O starożytności polemicznie*, Warszawa 1994.
- Wood Neal, *Cicero's Social and Political Thought*, Berkeley 1988.

Rozdział 3. U progu nowoczesności: filozofia społeczna Oświecenia (s. 77–133)

- Adam Smith Reviewed*, Peter Jones, Andrew S. Skinner (red.), Edinburgh 1992.
- Adam Smith's «Wealth of Nations». New Interdisciplinary Essays*, Stephen Copley, Kathryn Sutherland (red.), Manchester–New York 1995.
- Adler Emil, *J. G. Herder i Oświecenie niemieckie*, Warszawa 1965.
- Althusser Louis, *Politics and History. Montesquieu, Rousseau, Hegel and Marx*, London 1972.
- , *Montesquieu. La politique et l'histoire*, Paris 1974 (1 wyd. 1959).
- Baczko Bronisław, *Rousseau. Samotność i wspólnota*, Warszawa 1964.
- Baker Keith Michael, *Condorcet. From Natural Philosophy to Social Mathematics*, Chicago 1975.
- Barnard Frederick M., *Herder's Social and Political Thought from Enlightenment to Nationalism*, Oxford 1965.
- Baszkiewicz Jan, *Nowy człowiek, nowy naród, nowy świat. Mitologia i rzeczywistość rewolucji francuskiej*, Warszawa 1993.
- Becker Carl Lotus, *Państwo Boże osiemnastowiecznych filozofów*, tłum. Janusz Ruskowski, Poznań 1995.
- Becker Marvin B., *The Emergence of Civil Society in the Eighteenth Century. A Privileged Moment in the History of England, Scotland and France*, Bloomington–Indianapolis 1994.
- Beiser Frederick, *Enlightenment, Revolution and Romanticism. The Genesis of Modern German Thought*, Cambridge, Mass. 1992.
- Bentham Jeremy, *Wprowadzenie do zasad moralności i prawodawstwa*, tłum. Bogdan Nawroczyński, Warszawa 1958.
- Berlin Isaiah, *Vico and Herder. Two Studies in the History of Ideas*, London 1976.
- , *Mag północy. J. G. Hamann i źródła nowożytnego irracjonalizmu*, Henry Hardy (red.), tłum. Magda Pietrzak-Merta, Warszawa 2000.
- The Blackwell Companion to the Enlightenment*, John W. Yolton et al. (red.), Oxford 1991.
- Blumfitt John H., *Voltaire-Historian*, London 1958.
- Bongie Lawrence L., *David Hume. Prophet of the Counter-Revolution*, Oxford 1965.
- Bouissounouse Janine, *Condorcet. Le philosophe dans la Révolution*, Paris 1962.
- Bredvold Louis I., *The Brave New World of the Enlightenment*, Ann Arbor 1961.
- Breitinger M., *Das Gemeinschaftsproblem in der Philosophie Kant's*, Tübingen 1927.
- Bryson Gladys, *Man and Society. The Scottish Inquire of the Eighteenth Century*, New York 1968 (1 wyd. 1945).
- Burke Peter, *Vico*, Oxford 1985.
- Campbell Tom D., *Adam Smith's Science of Morals*, London 1971.
- Carcassonne Ely, *Montesquieu et le problème de la constitution française au XVIIIe siècle*, Paris 1927.

- Cassirer Ernst, *Die Philosophie der Aufklärung*, Tübingen 1932 (wyd. ang. *The Philosophy of the Enlightenment*, Princeton, N.J. 1951).
- Cento Alberto, *Condorcet e l'idea di progresso*, Firenze 1956.
- Chaunu Pierre, *Cywilizacja wieku Oświecenia*, tłum. Eligia Bąkowska, Warszawa 1989.
- Chitnis Anand C., *The Scottish Enlightenment. A Social History*, London-Totowa, N.J. 1977.
- Clark Robert T. Jr., *Herder. His Life and Thought*, Berkeley 1955.
- Cobban Alfred, *In Search of Humanity. The Role of the Enlightenment in Modern History*, London 1960.
- , *Rousseau and the Modern State*, London 1964 (1 wyd. 1934).
- Colletti Lucio, *From Rousseau to Lenin. Studies in Ideology and Society*, London 1976.
- Condorcet Jean Antoine Nicolas, *Szkic obrazu postępu ducha ludzkiego poprzez dzieje*, tłum. Ewa Hartleb, Jan Strzelecki, Warszawa 1957.
- Cotta Sergio, *Montesquieu e la scienza della società*, Torino 1953.
- Cragg Gerald R., *Reason and Authority in the Eighteenth Century*, Cambridge 1964.
- Crocker Lester G., *An Age of Crisis. Man and World in Eighteenth Century French Thought*, Baltimore 1959.
- Cumming Jan, *Helvétius. His Life and Place in the History of Education*, London 1955.
- Czarnowski Stefan, *Studia z historii myśli i ruchów społecznych*, w: *Dzieła*, t. 2, Warszawa 1956.
- Dagon Jean, *L'histoire de l'esprit humain dans la pensée française de Fontenelle à Condorcet*, Paris 1977.
- Dakin Douglas, *Turgot and the Ancien Régime in France*, New York 1939.
- Delville Jules, *Essai sur l'histoire de l'idée de progrès jusqu'à la fin du 18ème siècle*, Paris 1910.
- Dérathé Robert, *Jean Jacques Rousseau et la science politique de son temps*, Paris 1950.
- Dierzawin Konstantin N., *Wolter*, tłum. Wiera Bieńkowska, Warszawa 1962.
- Dinwiddy John Rowland, *Bentham*, Oxford-New York 1989.
- Dörpinghaus Wilhelm, *Der Begriff der Gesellschaft bei Kant. Eine Untersuchung über das Verhältnis von Rechts- und Geschichtsphilosophie zur Ethik*, [Köln] 1959.
- Duchet Michele, *Anthropologie et histoire au siècle des lumières. Buffon, Voltaire, Rousseau, Helvétius, Diderot*, Paris 1971.
- Dumont Louis, *From Mandeville to Marx*, Chicago 1977.
- Durkheim Émile, *Montesquieu et Rousseau. Précurseurs de la sociologie*, Paris 1953.
- The Enlightenment in National Context*, Roy Porter, Mikuláš Teich (red.), Cambridge-New York 1981.
- Ergang Robert, *Herder and the Formation of German Nationalism*, New York 1931.
- Essays on Adam Smith*, Andrew S. Skinner, Thomas Wilson (red.), Oxford 1975.
- Fairchild Hoxie Neale, *The Noble Savage. A Study in Romantic Naturalism*, New York 1928.
- Ferguson Adam, *An Essay on the History of Civil Society, 1767*, Edinburgh 1966.
- , *Principles of Moral and Political Science, 1792*, New York 1978.
- Filozofia francuskiego Oświecenia*, Bronisław Baczko (wyb.), tłum. Zygmunt Bieńkowski et al., Warszawa 1961.
- Filozofia niemieckiego Oświecenia*, Tadeusz Namowicz, Karol Sauerland, Marek J. Siemek (wyb.), tłum. Marek J. Siemek et al., Warszawa 1973.
- Fitzgibbons Athol, *Adam Smith's System of Liberty, Wealth, and Virtue. The Moral and Political Foundations of «The Wealth of Nations»*, Edinburgh 1995.
- Foley Vernard, *The Social Physics of Adam Smith*, West Lafayette, Ind. 1976.
- Forbes Duncan, *Hume's Philosophical Politics*, Cambridge 1975.
- Forsyth Murray, *Reason and Revolution. The Political Thought of the Abbé Sieyès*, Leicester 1987.

- Frankel Charles, *The Faith of Reason. The Idea of Progress in the French Enlightenment*, New York 1948.
- Galston William A., *Kant and the Problem of History*, Chicago 1975.
- Gay Peter, *The Enlightenment. An Interpretation*, London 1967–1970, 2 t.
- Goldmann Lucien, *La communauté humaine et l'univers chez Kant*, Paris 1948.
- , *La philosophie des lumières*, w: *Structures mentales et création culturelle*, Paris 1970.
- Goldsmith Maurice M., *Private Vices, Public Benefits. Bernard Mandeville's Social and Political Thought*, Cambridge–New York 1985.
- Granger Gilles Gaston, *La mathématique sociale du marquis de Condorcet*, Paris 1956.
- Griswold Charles L. Jr., *Adam Smith and the Virtues of Enlightenment*, Cambridge 1999.
- Groethuysen Bernard, *Les origines de l'esprit bourgeois en France*, Paris 1927.
- , *Philosophie de la révolution française précédé de Montesquieu*, Paris 1956.
- Haakonssen Knud, *Natural Law and Moral Realism. From Grotius to the Scottish Enlightenment*, Cambridge 1996.
- Halévy Elie, *La formation du radicalisme philosophique*, Paris 1900–1904, 3 t.
- Hamowy Ronald, *The Scottish Enlightenment and the Theory of Spontaneous Order*, Carbondale, Ill. 1987.
- Hazard Paul, *Myśl europejska w XVIII wieku od Monteskiusza do Lessinga*, tłum. Halina Suwała, Warszawa 1972.
- , *Kryzys świadomości europejskiej 1680–1715*, tłum. Janusz Lalewicz, Andrzej Siemek, Warszawa 1974.
- Helvétius Claude Adrien, *O umyśle*, tłum. Jadwiga Cierniak, Warszawa 1959, 2 t.
- , *O człowieku, jego zdolnościach umysłowych i wychowaniu*, tłum. Jan Legowicz, Wrocław 1976, 2 t.
- Herder Johann Gottfried, *Myśli o filozofii dziejów*, tłum. Jerzy Galecki, Warszawa 1962, 2 t.
- , *On Social and Political Culture*, Frederick M. Barnard (tłum. i red.), Cambridge 1969.
- , *Wybór pism*, Tadeusz Namowicz (red.), Wrocław 1987.
- Hirschman Albert O., *Namiętności i interesy. U intelektualnych źródeł kapitalizmu*, tłum. Irena Topińska, Kraków–Warszawa 1997.
- Höffe Otfried, *Immanuel Kant*, tłum. Andrzej M. Kaniowski, Warszawa 1995.
- Holbach Paul-Henri d', *System przyrody, czyli prawa świata fizycznego i moralnego*, tłum. Jadwiga Jabłońska, Halina Suwała, Warszawa 1957, 2 t.
- Horkheimer Max, Adorno Theodor W., *Dialektyka oświecenia. Fragmenty filozoficzne*, tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Warszawa 1994.
- Horne Thomas A., *The Social Thought of Bernard Mandeville. Virtue and Commerce in Early Eighteenth Century England*, New York 1978.
- Hubert René, *Les sciences sociales dans l'Encyclopédie*, Paris 1923.
- Hullington Mark, *The Autocritique of the Enlightenment. Rousseau and the Philosophes*, Cambridge, Mass. 1994.
- Hume and Hume's Connections, Michael Alexander Stewart, John P. Wright (red.), Edinburgh 1994.
- Hume David, *Eseje z dziedziny moralności i literatury*, tłum. Teresa Tatarkiewiczowa, Warszawa 1955.
- , *Essays Moral, Political and Literary*, London 1963.
- , *Traktat o naturze ludzkiej*, tłum. Czesław Znamierowski, t. 1: O rozumie, t. 2: O uczuciach, Warszawa 1963.
- , *Badania dotyczące rozumu ludzkiego*, tłum. Jan Łukasiewicz, Kazimierz Twardowski, Warszawa 1977.
- Hutcheson Francis, *On Human Nature*, Cambridge 1993.
- Im Hof Ulrich, *Europa Oświecenia*, tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Warszawa 1995.
- Inventing Human Science. Eighteenth Century Domains*, Christopher Fox, Roy Porter, Robert Wokler (red.), Berkeley 1995.

- Jogland Herta Helena, *Ursprünge und Grundlagen der Soziologie bei Adam Ferguson*, Berlin 1959.
- Kant Immanuel, *Political Writings*, Hans Reiss (red.), Cambridge 1970.
- , *Uzasadnienie metafizyki moralności*, tłum. Mściław Wartenberg, Warszawa 1971.
- , *O porzeczności: To może być słuszne w teorii, ale nic nie jest warte w praktyce. Do wiecznego pokoju. Projekt filozoficzny*, tłum. Mirosław Żelazny, Toruń 1995.
- Kettler David, *The Social and Political Thought of Adam Ferguson*, Columbus, Ohio 1965.
- Kollataj Hugo, *Porządek fizyczno-moralny oraz pomysły do dzieła «Porządek fizyczno-moralny»* (1 wyd. 1810), Kazimierz Opalek (oprac.), Warszawa 1955.
- , *Rozbiór krytyczny zasad historii początkowej wszystkich ludów* (1 wyd. 1842), Henryk Hinz (oprac.), Warszawa 1972.
- Krasnołębski Zdzisław, *Upadek idei postępu*, Warszawa 1991.
- Kroński Tadeusz, *Kant*, Warszawa 1966.
- Lechartier Georges, *David Hume, moraliste et sociologue*, Paris 1900.
- Lehmann William C., *Adam Ferguson and the Beginnings of Modern Sociology*, New York 1930.
- , *John Millar of Glasgow (1735–1801). His Life and Thought and His Contributions to Sociological Analysis*, Cambridge 1960.
- , *Henry Home, Lord Kames and the Scottish Enlightenment. A Study in National Character and in the History of Ideas*, The Hague 1971.
- Leroy Maxime, *Histoire des idées sociales en France. De Montesquieu à Robespierre*, Paris 1947.
- Lévi-Strauss Claude, *Antropologia strukturalna II*, tłum. Maciej Falski, Warszawa 2001.
- Lichtenberger André, *Le socialisme au XVIIIème siècle*, Paris 1895.
- Lindgren J. Ralph, *Social Philosophy of Adam Smith*, The Hague 1973.
- Litwin Jakub, *Dylematy postępu i regresu*, Warszawa 1973.
- Lovejoy Arthur O. et al., *Documentary History of Primitivism*, Baltimore 1935.
- Łempicki Zygmunt, *Renesans, oświecenie, romantyzm*, w: *Wybór pism*, Henryk Markiewicz (oprac.), t. 1: *Renesans, oświecenie, romantyzm i inne studia z historii kultury*, Warszawa 1966.
- Mandeville Bernard, *Bajka o pszczołach*, tłum. Agnieszka Gliniczanka, Warszawa 1957.
- Manuel Frank Edward, *The Prophets of Paris*, Cambridge–New York 1962.
- , *U źródeł nowoczesnego religioznawstwa*, tłum. Marcin Król, Janina Wiercińska, Warszawa 1973.
- Martin Basil Kingsley, *French Liberal Thought in the 18th Century. A Study of Political Ideas from Bayle to Condorcet*, London 1954.
- Meek Ronald L., *Social Science and the Ignoble Savage*, Cambridge–New York 1976.
- Meinecke Friedrich, *Die Entstehung des Historismus*, München–Berlin 1936, 2 t. (wyd. ang. *Historism. The Rise of a New Historical Outlook*, London 1972).
- Melzer Arthur M., *The Natural Goodness of Man. On the System of Rousseau's Thought*, Chicago 1990.
- Montesquieu, *Listy perskie*, tłum. Tadeusz Boy-Żeleński, Warszawa 1951.
- , *O duchu praw*, tłum. Tadeusz Boy-Żeleński, Warszawa 1957, 2 t.
- Mornet Daniel, *Les origines intellectuelles de la Révolution française 1715–1787*, Paris 1953 (1 wyd. 1934).
- Motroszyłowa Nelli W., *Poznanie i obszczenie. Iz istorii filosofii XVII–XVIII wiekow*, Moskwa 1959.
- Muller Jerry Z., *Adam Smith in His Time and Ours*, Princeton, N.J. 1993.
- Namar Gérard, *Rousseau sociologue de la connaissance. De la créativité au machiavelisme*, Paris 1978.
- Olson Richard, *The Emergence of the Social Sciences, 1642–1792*, New York 1993.

- The Origins and Nature of the Scottish Enlightenment. Essays*, Roy Hutcheson Campbell, Andrew S. Skinner (red.), Edinburgh 1982.
- Ossowska Maria, *Myśl moralna Oświecenia angielskiego*, Warszawa 1966.
- Oświecenie dzisiaj. Rozmowy w Castel Gandolfo*, Krzysztof Michalski (red.), Kraków-Warszawa 1999.
- Outram Dorinda, *The Enlightenment*, Cambridge 1995.
- Państwo a społeczeństwo. Wzję wspólnot niemieckich od oświecenia do okresu restauracji*, Tadeusz Namowicz (red.), Poznań 2001.
- Philosophy and Science in the Scottish Enlightenment*, Peter Jones (red.), Edinburgh 1988.
- Pitte Frederick P. van de, *Kant as Philosophical Anthropologist*, The Hague 1971.
- Plechanow Jerzy, *Przyczynki do historii materializmu*. Holbach, Helwecjusz, Marks, tłum. anon., Warszawa 1950.
- Pollard Sidney, *The Idea of Progress. History and Society*, Harmondsworth 1968.
- Pompa Leon, *Vico. A Study of the «New Science»*, Cambridge-New York 1990.
- Postman Neil, *W stronę XVIII stulecia. Jak przeszłość może doskonalic przyszłość*, tłum. Rafał Frąć, Warszawa 2001.
- Proesler Hans, *Die Anfänge der Gesellschaftslehre*, Erlangen 1923.
- Proust Jacques, *Encyclopédie*, Paris 1965.
- Readings in Early Anthropology*, James S. Slotkin (red.), New York 1965.
- Reisman David, *Adam Smith's Sociological Economics*, New York 1976.
- Rihs Charles, *Voltaire. Recherches sur les origines du matérialisme historique*, Genève 1962.
- Rosen Allan D., *Kant's Theory of Justice*, Ithaka, N.Y. 1993.
- Rosenblum Nancy L., *Bentham's Theory of Modern State*, Cambridge, Mass. 1978.
- Rousseau Jean Jacques, *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, tłum. Henryk Elzenberg, Warszawa 1956.
- , *Umowa społeczna*, tłum. Antoni Peretiatkowicz, w: *Umowa społeczna oraz ...*, Warszawa 1966.
- Salomon Albert, *In Praise of Enlightenment*, Cleveland 1963.
- Salucci Pasquale, *La filosofia politica di Adam Smith*, Urbino 1966.
- Sampson Ronald Victor, *Progress in the Age of Reason. The Seventeenth Century to the Present Day*, London 1956.
- The Scottish Moralists on Human Nature and Society*, Louis Schneider (red.), Chicago 1967.
- Shklar Judith N., *Montesquieu*, Oxford 1987.
- Siwolap-Kaftanowa Inessa I., *Socjalnyje idiei Woltera*, Moskwa 1978.
- Skinner Andrew S., *A System of Social Science. Papers Relating to Adam Smith*, Oxford 1979.
- Skrzypek Marian, *Filozofia Diderota*, Warszawa 1996.
- Small Albion W., *Adam Smith and Modern Sociology*, Chicago 1907.
- Smith Adam, *Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*, tłum. Gustaw Wolf et al., Warszawa 1955, 2 t.
- , *Teoria uczuć moralnych*, tłum. Danuta Petsch, Warszawa 1989.
- Social Contract. Essays by Locke, Hume and Rousseau*, Ernest Barker (red.), London 1971 (1 wyd. 1956).
- Starobinski Jean, *1789. Emblematy rozumu*, tłum. Maria Ochab, Warszawa 1997.
- Staszic Stanisław, *Pisma filozoficzne i społeczne*, Bogdan Suchodolski (oprac.), Warszawa 1954, 2 t.
- Stephen Leslie, *History of English Thought in the Eighteenth Century*, London 1927, 2 t.
- Steward John B., *The Moral and Political Philosophy of David Hume*, New York 1963.
- Stromberger Rudolf, *Immanuel Kant als Philosoph und Soziologe*, Wien 1953.
- 964 Suchodolski Bogdan, *Rozwój nowożytnej filozofii człowieka*, Warszawa 1967.

- Szacka Barbara, *Teoria i utopia Stanisława Staszica*, Warszawa 1965.
- Talmon Jacob L., *The Origins of Totalitarian Democracy*, London 1952.
- Trachtenberg Zev M., *Making Citizens. Rousseau's Theory of Culture*, London 1993.
- Tuczyński Jan, *Herder i herderyzm w Polsce*, Gdańsk 1999.
- Turgot Anne Robert J., *On Progress, Sociology and Economics*, Ronald L. Meek (red.), Cambridge 1973.
- Valjavec Fritz, *Geschichte der abendländischen Aufklärung*, Wien 1961.
- Venturi Franco, *Utopia and Reform in the Enlightenment*, Cambridge 1971.
- Vernière Paul, *Montesquieu et l'esprit des lois ou la raison impure*, Paris 1977.
- Vlachos Georges, *La pensée politique de Kant*, Paris 1962.
- Vyverberg Henry, *Historical Pessimism in the French Enlightenment*, Cambridge, Mass. 1958.
- , *Human Nature, Cultural Diversity, and the French Enlightenment*, New York 1989.
- Waddicor Mark H., *Montesquieu and the Philosophy of Natural Law*, The Hague 1970.
- Wade Ira, *The Intellectual Development of Voltaire*, Princeton, N.J. 1969.
- , *The Intellectual Origins of the French Enlightenment*, Princeton, N.J. 1971.
- , *The Structure and Form of the French Enlightenment*, Princeton, N.J. 1977, 2 t.
- Waszek Norbert, *Man's Social Nature. A Topic of the Scottish Enlightenment in Its Historical Setting*, Frankfurt am Main 1986 (2 wyd. 1988).
- , *The Scottish Enlightenment and Hegel's Account of «Civil Society»*, Boston–Dordrecht 1988.
- Wealth and Virtue. The Shaping of Political Economy in the Scottish Enlightenment*, István Hont, Michael Ignatieff (red.), Cambridge–New York 1983.
- Wells George Albert, *Herder and After. A Study in the Development of Sociology*, Gravenhage 1959.
- Whelan Frederick G., *Order and Artifice in Hume's Political Philosophy*, Princeton, N.J. 1985.
- Wiliński Kazimierz, *Moralność i polityka. Społeczna etyka Helwecjusza*, Warszawa 1971.
- Wilkie J. C., *The Historical Thought of Adam Ferguson*, Washington, D.C. 1962.
- Wolff-Powęska Anna, *Niemiecka myśl polityczna wieku Oświecenia*, Poznań 1988.
- Wolter, Wacław P. Wolgin (red.), Moskwa–Leningrad 1948.
- Wolgin Wacław P., *Razwitiye obszczestwiennoj mysli wo Francyi w XVIII wiekie*, Moskwa 1958.
- Zabieglik Stefan, *Wiek doskonalenia. Z filozofii szkockiego Oświecenia*, Gdańsk 1997.
- Zapaśnik Stanisław, *Filozofia a kultura Francji XVIII wieku*, Warszawa 1982.
- Żyrmunskij Wiktor M., *Johann Gottfried Herder*, Moskwa–Leningrad 1959.

Rozdział 4. Porewolucyjne ideologie jako teorie społeczne (s. 135–176)

- Alem Jean Pierre, *Enfantin. Le prophète aux sept visages*, Paris 1963.
- Alter Peter, *Nationalism*, London 1989.
- Ansart Pierre, *Marx et anarchisme. Essai sur sociologies de Saint-Simon, Proudhon et Marx*, Paris 1969.
- , *Saint-Simon*, Paris 1969.
- , *Sociologie de Proudhon*, Paris 1969.
- Arblaster Anthony, *The Rise and Decline of Western Liberalism*, Oxford 1984.
- Armand Félix, Maublanc René, *Fourier*, tłum. Julian Hochfeld, Warszawa 1949.
- Assorodobraj Nina, *Elementy świadomości klasowej mieszczaństwa (Francja 1815–1830)*, „Przegląd Socjologiczny” 1948, t. 10, s. 139–190.
- Bagge Dominique, *Les idées politiques en France sous la Restauration*, Paris 1952.

- Baldenserger Fernand, *Le mouvement des idées dans l'Émigration française (1789–1815)*, Paris 1924.
- Barth Hans, *The Idea of Order*, Dordrecht 1960.
- Bauman Zygmunt, *Socialism. An Active Utopia*, London 1976.
- Bayle Francis, *Les idées politiques de Joseph de Maistre*, Paris 1945.
- Beecher Jonathan F., *Charles Fourier. The Visionary and His Word*, Berkeley–Los Angeles 1987.
- Beik George, *French Revolution Seen from the Right*, Philadelphia 1956.
- Boas George, *French Philosophers of the Romantic Period*, Baltimore 1925.
- Bouglé Célestin, *La sociologie de Proudhon*, Paris 1911.
- , *Chez les prophètes socialistes*, Paris 1918.
- Bravo Gian Marco, *Storia di socialismo 1789–1848. Il pensiero socialista prima di Marx*, Roma 1971.
- Burke Edmund, *Rozważania o rewolucji we Francji i o debatach pewnych towarzyszów londyńskich związanych z tym wydarzeniem, wyrażone w liście, który miał zostać wysłany do pewnego gentelmana w Paryżu*, tłum. Dorota Lachowska, Kraków–Warszawa 1994.
- Cobban Alfred, *Burke and the Revolt Against the Eighteenth Century. A Study of the Political and Social Thinking of Burke, Wordsworth, Coleridge and Southey*, London 1974.
- Coker Francis W., *Organismic Theories of the State. 19th Century Interpretations of the State as Organism or as a Person*, New York 1910.
- Cole George Douglas Howard, *A History of Socialist Thought*, t. 1: *The Forerunners (1789–1850)*, London 1955 (1 wyd. 1950).
- Cole Margaret I., *Robert Owen of New Lanark*, London 1925.
- Conservatism. An Anthology of Social and Political Thought from David Hume to the Present*, Jerry Z. Muller (red.), Princeton, N.J. 1997.
- Cumming Robert D., *Human Nature and History. A Study of the Development of Liberal Political Thought*, Chicago 1969, 2 t.
- Cuvillier Armand, *Proudhon*, Paris 1937.
- , *P. J. B. Buchez et les origines du socialisme chrétien*, Paris 1948.
- Desroche Henri, *Socialisme et sociologie religieuse*, Paris 1965.
- Dézamy Théodore, *Kodeks wspólnoty*, tłum. Irena Tortowska, Warszawa 1977.
- Dolléans Édouard, *Proudhon*, Paris 1948.
- Dondo Mathurin, *The French Faust. Henri de Saint-Simon*, New York 1956.
- Duprat Jeanne, *Proudhon sociologue et moraliste*, Paris 1929.
- Durkheim Émile, *Le socialisme. Sa définition, ses débuts, la doctrine saint-simonienne*, Paris 1928.
- Duroselle Jean Baptiste, *Początki katolicyzmu społecznego we Francji 1822–1870*, tłum. Zygmunt Jakimiak, Warszawa 1961.
- Dziżyński Jan, *Proudhon*, Warszawa 1975.
- Engels Fryderyk, *Rozwój socjalizmu od utopii do nauki*, tłum. Antoni Bał, w: Karol Marks, Fryderyk Engels, *Dzieła*, t. 19, Warszawa 1972, s. 195–218.
- Evans David, *Social Romanticism in France*, Oxford 1951.
- Fehlbaum Rolf Peter, *Saint-Simon und die Saint-Simonisten. Vom Laissez-Faire zur Wirtschaftsplanung*, Basel 1970.
- Fennessy R. R., *Burke, Paine and the Rights of Man. A Difference of Political Opinion*, Le Hague 1963.
- Garewicz Jan, *Między marzeniem a wiedzą. Początki myśli socjalistycznej w Niemczech*, Warszawa 1975.
- Gellner Ernest, *Narody i nacjonalizm*, tłum. Teresa Holówka, Warszawa 1991.
- Gerstenberger Heide, *Der revolutionäre Konservatismus. Ein Beitrag zur Analyse des Liberalismus*, Berlin 1969.

- Gniazdowski Andrzej, *Filozofia i gilotyna. Tradycjonalizm de Maistre'a jako hermeneutyka polityczna*, Warszawa 1996.
- Gouhier Henri, *La jeunesse d'Auguste Comte et la formation du positivisme*, Paris 1933–1941, 3 t.
- Grabowski Jan Eugeniusz, *Saint-Simon. Utopia – filozofia – industrializm*, Warszawa 1936.
- Gray John, *Liberalisms. Essays in Political Philosophy*, London–New York 1991.
- , *Post-Liberalism. Studies in Political Thought*, London–New York 1993.
- , *Liberalizm*, tłum. Radosława Dziubecka, Kraków–Warszawa 1994.
- Greenfield Liah, *Nationalism. Five Roads to Modernity*, Cambridge, Mass. 1992.
- Gurvitch Georges, *Proudhon. Sa vie, son oeuvre avec un exposé de sa philosophie*, Paris 1965.
- Guy-Grand Georges, *La pensée de Proudhon*, Paris 1947.
- Halévy Elie, *Thomas Hodgskin (1784–1869)*, Paris 1904.
- , *Histoire du socialisme européen*, Paris 1948.
- Harvey Rowland Hill, Robert Owen. *Social Idealist*, Berkeley 1949.
- Habtmann Pierre, P. J. Proudhon. *Genèse d'un antithéiste*, Paris 1969.
- Himmelfarb Gertrude, *On Liberty and Liberalism. The Case of John Stuart Mill*, New York 1974.
- Hirschman Albert O., *The Rhetoric of Reaction. Perversity, Futility, Jeopardy*, Cambridge, Mass. 1991.
- Hobsbawm Eric J., *Nations and Nationalism Since 1780. Programme, Myth, Reality*, Cambridge–New York 1992 (1 wyd. 1990).
- Holmes Stephen, *Anatomia antyliberalizmu*, tłum. Jakub Szacki, Kraków–Warszawa 1998.
- Iggers Georg G., *The Cult of Authority. The Political Philosophy of the Saint-Simonians. A Chapter in the Intellectual History of Totalitarianism*, The Hague 1958.
- Ioannisjan Abgar R., *Gienieziez obszczestwiennogo idieala Fourier*, Moskwa 1939.
- Isambert François-André, *Politique, religion et science de l'homme chez Ph. Buchez (1796–1865)*, Paris 1965.
- Izambert G., *Les idées socialistes en France de 1815 à 1848*, Paris 1905.
- Jackson John H., *Marx, Proudhon and European Socialism*, London 1957.
- Jaurès Jean, *U źródeł socjalizmu niemieckiego*, w: Wybór pism, Jan Strzelecki (oprac.), tłum. Mieczysław Bibrowski, Warszawa 1970.
- Kedourie Elie, *Nationalism*, Oxford 1993 (1 wyd. 1960).
- Kirk Russell, *The Conservative Mind. From Burke to Santayana*, London 1953.
- Kohn Hans, *The Idea of Nationalism. A Study in Its Origin and Background*, New York 1967.
- Konserwatyzm. Projekt teoretyczny*, Barbara Markiewicz (red.), Warszawa 1995.
- Kuczerienko Giennadij S., *Sen-simonizm w obszczestwiennoj mysli XIX wieku*, Moskwa 1975.
- Lacroix Jean, *Vocation personnelle et tradition nationale*, Paris 1942.
- Landauer Carl, *European Socialism. A History of Ideas and Movements*, Berkeley 1959.
- Lansac Maurice, *Les conceptions méthodologiques et sociales de Charles Fourier*, Paris 1926.
- Laski Harold J., *Authority in the Modern State*, New Haven 1919.
- , *The Rise of European Liberalism*, London 1936.
- Lemberg Eugen, *Nationalismus*, Reinbek bei Hamburg 1964, 2 t.
- Leroy Maxime, *Le socialisme des producteurs. Henri de Saint-Simon*, Paris 1924.
- , *Histoire des idées sociales en France*, t. 2: *De Babeuf à Tocqueville*, Paris 1962 (1 wyd. 1950), t. 3: *D'Auguste Comte à P. J. Proudhon*, Paris 1954.
- Lichtenberger André, *Le socialisme utopique*, Paris 1898.
- Lichtheim George, *The Origins of Socialism*, New York 1969.

- Lock F. P., *Burke's Reflections on the Revolution in France*, London–Boston 1985.
- Maistre Joseph de, *Textes choisis*, Émile M. Cioran (red.), Monaco–Ville 1957.
- , *Des constitutions politiques et des autres institutions humaines*, Paris 1958 (1 wyd. 1810).
- Majler Janina, *Doktryna etyczna Karola Fouriera*, Warszawa 1965.
- Manent Pierre, *Intelektualna historia liberalizmu*, tłum. Marian Miszalski, Kraków 1994.
- Mannheim Karl, *Konservatismus. Ein Beitrag zur Soziologie des Wissens*, Frankfurt am Main 1984.
- , *Myśl konserwatywna*, tłum. Sławomir Magala, Warszawa 1986.
- Manuel Frank Edward, *The New World of Henri Saint-Simon*, Cambridge 1956.
- Merquior José Guilherme, *The Prophets of Paris*, Cambridge 1972.
- , *Liberalism Old and New*, Boston 1991.
- Michel Henri, *L'idée de l'État. Essai critique sur l'histoire de théories sociales et politiques en France depuis la révolution*, Paris 1896.
- Minogue Kenneth R., *The Liberal Mind*, London 1964.
- Mises Ludwig von, *Liberalism in the Classical Tradition*, New York–San Francisco 1985 (1 wyd. 1962).
- Morton Arthur Leslie, *The Life and Ideas of Robert Owen*, London 1962.
- Mougin Henri, *Pierre Leroux*, Paris 1938.
- Moulinié Henri, *De Bonald*, Paris 1915.
- Myśl polityczna XIX i XX w. Liberalizm*, Barbara Sobolewska, Marek Sobolewski (oprac.), tłum. Alina Adeo et al., Warszawa 1978.
- Nationalism*, John Hutchinson, Anthony D. Smith (red.), Oxford–New York 1994.
- The Nationalism Reader*, Omar Dahbour, Michaline R. Ishay (red.), Atlantic Highlands, N.J. 1995.
- Nisbet Robert A., *Tradition and Revolt. Historical and Sociological Essays*, New York 1968.
- , *The Quest for Community*, New York 1970 (1 wyd. 1953).
- Notions of Nationalism*, Sukumar Periwal (red.), Budapest 1995.
- Oechslin J. J., *Le mouvement ultra-royaliste sous la restauration. Son idéologie et son action politique (1814–1830)*, Paris 1960.
- O'Gorman Frank, *Edmund Burke. His Political Philosophy*, London 1973.
- Osborn Annie, *Rousseau and Burke*, New York 1940.
- Owen Robert, *Wybór pism*, Julian Hochfeld (wyb.), tłum. Maria Przyborowska, Warszawa 1959.
- Özkirimli Umut, *Theories of Nationalism. A Critical Introduction*, New York 2000.
- Pareto Vilfredo, *Les systèmes socialistes*, Paris 1902–1903, 2 t.
- Parkin Charles, *The Moral Basis of Burke's Political Thought*, Cambridge 1956.
- Picard Roger, *Le romantisme social*, New York 1944.
- Picavet François, *Les idéologues*, Paris 1891.
- Pieliński Krzysztof, *Konserwatyzm jako oswajanie chaosu świata empirycznego (Przypadek Edmunda Burke'a)*, Warszawa 1993.
- Plechanow Gieorgij W., *Utopический социализм XIX века*, Moskwa 1958.
- Ramm Thilo, *Die grossen Sozialisten als Rechts- und Sozialphilosophen*, Stuttgart 1955, 2 t.
- Rau Zbigniew, *Liberalizm. Zarys myśli politycznej XIX i XX wieku*, Warszawa 2000.
- Rekonstruktion des Konservatismus*, Gerd-Klaus Kaltenbrunner (red.), 2 wyd. Freiburg 1973.
- Riasanowsky Nicholas von, *The Teaching of Charles Fourier*, Berkeley 1969.
- Richard Gaston, *La question sociale et le mouvement philosophique au XIXème siècle*, Paris 1914.
- Ritler Alan, *The Political Thought of J. P. Proudhon*, Princeton, N.J. 1969.
- Le romantisme politique en Allemagne. Textes choisis*, Jacques Droz (red.), Paris 1963.
- 968 Ruggiero Guido de, *The History of European Liberalism*, Boston 1959 (1 wyd. 1925).

- Saint-Simon Claude Henri de, *Social Organization, the Science of Man and Other Writings*, Felix Markham (tłum. i red.), New York 1964.
- , *Oeuvres complètes (1760–1825)*, Paris 1966, 6 t. (1 wyd. 1868–1876).
- , *Pisma wybrane*, tłum. Stanisław Antoszczuk, Warszawa 1968, 2 t.
- Schmitt Carl, *Romantisme politique*, Paris 1928.
- Shapiro J. Selwyn, *Liberalism. Its Meaning in History*, New York 1959.
- Sikora Adam, *Gromady Ludu Polskiego*, Warszawa 1974.
- , *Historia i prawdy wieczne (Lamennais, Królikowski, Dézamy, Blanqui)*, Warszawa 1977.
- , *Fourier*, Warszawa 1989.
- , *Saint-Simon*, Warszawa 1991.
- Skinner Quentin, *Liberals before Liberalism*, Cambridge 1998.
- Smith Anthony D., *Theories of Nationalism*, New York 1983.
- Sombart Werner, *Socjalizm i ruch społeczny*, tłum. anon., Lwów 1907.
- Spaemann Robert, *Der Ursprung der Soziologie aus den Geist der Restauration*, München 1959.
- Stanis Peter J., *Edmund Burke and the Natural Law*, Ann Arbor 1958.
- Strauss Leo, *Liberalism Ancient and Modern*, New York 1968.
- Szacki Jerzy, *Kontrrewolucyjne paradoksy. Wzjęcie świata francuskich antagonistów Wielkiej Rewolucji (1789–1815)*, Warszawa 1965.
- Szporkluc Roman, *Communism and Nationalism. Karl Marx Versus Friedrich List*, New York–Oxford 1988.
- Talmon Jacob Leib, *The Myth of the Nation and the Vision of Revolution. The Origins of Ideological Polarisation in the Twentieth Century*, London–Berkeley 1981.
- Temkinowa Hanna, *Gromady Ludu Polskiego*, Warszawa 1962.
- , *Bakunin i antynomie wolności*, Warszawa 1964.
- Tönnies Ferdinand, *Die Entwicklung der sozialen Frage*, Berlin 1907.
- Walicki Andrzej, *W kręgu konserwatywnej utopii. Struktura i przemiany rosyjskiego słowianofilstwa*, Warszawa 1964.
- , *Philosophy and Romantic Nationalism. The Case of Poland*, Oxford 1982.
- Watkins Frederick, *The Political Tradition of the West. A Study in the Development of Modern Liberalism*, Cambridge 1948.
- Western Liberalism. A History in Documents from Locke to Croce*, Ernest Kohn Bramsted, K. J. Melhuish (red.), London–New York 1978.
- Wilkins Burleigh T., *The Problem of Burke's Political Philosophy*, Oxford 1967.
- Wolgin Waczesław P., *Poprzednicy naukowego socjalizmu. 10 sylwetek i charakterystyk*, tłum. Michał Kelles-Krauz, Warszawa 1958.
- , *Francuskiej utopической komunizm*, Moskwa 1960.
- , *Saint-Simon i sen-simonizm*, Moskwa 1961.

Rozdział 5. Historiografia jako badanie „stanu społecznego” (s. 177–193)

- Barth Hans, *Tocqueville und das Zeitalter der Revolution*, Zürich 1943.
- Besnier Jean-Michel, *Tocqueville et la démocratie, égalité et liberté*, Paris 1995.
- Birbaum Pierre, *Sociologie de Tocqueville*, Paris 1970.
- Burke Peter, *Historia i teoria społeczna*, tłum. [Małgorzata Łamacz], Warszawa–Kraków 2000.
- Drescher Seymour, *Tocqueville and England*, Cambridge, Mass. 1964.
- Fabian Bernhard, *Alexis de Tocqueville's Amerikabild*, Heidelberg 1957.
- Febvre Lucien, *Pour une histoire à part entière*, Paris 1962.

- Goldstein Doris S., *Trial of Faith. Religion and Politics in Tocqueville's Thought*, New York 1975.
- Grudzińska-Gross Irena, *Piętno rewolucji. Custine, Tocqueville i wyobrażenia romantyczna*, Warszawa 1995.
- Guizot François, *Histoire de la civilisation en France depuis la chute de l'empire romain*, Paris 1828–1830, 5 t.
- , *Histoire générale de la civilisation en Europe depuis la chute de l'empire romain jusqu'à la Révolution française*, Paris 1828.
- Herr Richard, *Tocqueville and the Old Régime*, Princeton, N.J. 1962.
- Jardin André, *Alexis de Tocqueville. 1805–1859*, Paris 1984.
- Lamberti Jean-Claude, *Tocqueville et les deux démocraties*, Paris 1983.
- Lelewel Joachim, *Dziela*, t. 2: *Pisma metodologiczne*, Nina Assorodobraj (oprac.), Warszawa 1964, 2 cz.
- Lively Jack, *The Social and Political Thought of Alexis de Tocqueville*, Oxford 1962.
- Mayer Jacob Peter, *Alexis de Tocqueville*, New York 1960 (1 wyd. 1939).
- Mellon Stanley, *The Political Uses of History. A Study of Historians in the French Restoration*, Stanford, Cal. 1958.
- Melonio Françoise, *Tocqueville et les Français*, Paris 1993.
- Nantet Jacques, *Tocqueville*, Paris 1971.
- Pisa Karol, *Tocqueville*, tłum. Andrzej Marcinek, Warszawa 1996.
- Plechanow Jerzy, *Przyczynek do zagadnienia rozwoju monistycznego pojmowania dziejów*, tłum. Romana Granas, Warszawa 1949.
- Poggi Gianfranco, *Images of Society. Essays on the Sociological Theories of Tocqueville, Marx and Durkheim*, Stanford, Cal. 1972.
- Pouthas Charles H., *Essai critique sur les sources et la bibliographie de Guizot pendant la Restauration*, Paris 1923.
- , *Guizot pendant la Restauration, préparation de l'homme d'état, 1814–1830*, Paris 1923.
- , *La jeunesse de Guizot, 1787–1814*, Paris 1936.
- Redier Antoine, *Comme disait Alexis de Tocqueville*, Paris 1925.
- Rieizow Boris G., *Francuzskaja romantyczeskaja istoriografija*, Leningrad 1956.
- Savigny Fryderyk Karol von, *O powołaniu naszych czasów do ustawodawstwa i nauki prawa*, tłum. Kazimierz Opalek, Warszawa 1964.
- Serejski Marian H., *Przeszłość a teraźniejszość. Szkice i studia historiograficzne*, Wrocław 1965.
- Small Albion W., *Origins of Sociology*, Chicago 1924.
- Tocqueville Alexis de, *Wspomnienia*, tłum. Aleksander Wit Labuda, Wrocław 1987.
- , *Dawny ustrój i rewolucja*, tłum. Hanna Szumańska-Grossowa, Kraków–Warszawa 1994.
- , *O demokracji w Ameryce*, tłum. Barbara Janicka, Marcin Król, Kraków–Warszawa 1996, 2 t.
- , *Listy*, Irena Grudzińska-Gross (wyb.), tłum. Barbara Janicka, Kraków–Warszawa 1999.
- The Varieties of History from Voltaire to Present*, Fritz Stern (red.), New York 1956.
- Weintraub Karl J., *Visions of Culture*, Chicago–London 1966.
- Zetterbaum Marvin, *Tocqueville and the Problem of Democracy*, Stanford, Cal. 1970.

Rozdział 6. Filozofia jako teoria społeczeństwa: Hegel (s. 195–209)

- Avineri Shlomo, *Hegel's Theory of the Modern State*, Cambridge 1972.
- 970 Baczko Bronisław, *Człowiek i światopogląd*, Warszawa 1965.

- Bakradze Konstantin, *Filozofia Hegla. System i metoda*, tłum. Zbigniew Kuderowicz, Warszawa 1965.
- Bal Karol, *Rozum i historia. Historiozofia Hegla wobec Oświecenia*, Wrocław 1973.
- Barion Jakob, *Hegel und die marxistische Staatslehre*, Bonn 1970 (1 wyd. 1963).
- Bartels Peter H., *Gesellschaft und Freiheit in der politischen Theorie Hegels. Ein Beitrag zur Sozialphilosophie*, Hamburg 1976.
- Colletti Lucio, *Marxism and Hegel*, London 1977.
- Croce Benedetto, *What Is Living and What Is Dead in the Philosophy of Hegel?*, New York 1969 (1 wyd. 1915).
- Filosofia Hegla i sowniennost'* (praca zbior.), Moskwa 1973.
- Dieter Heinrich, *Hegel im Kontext*, Frankfurt am Main 1971.
- Fleischmann Eugène, *La philosophie politique de Hegel. Sous forme d'un commentaire des «Fondements de la philosophie du droit»*, Paris 1964.
- Gulian Constantin J., *Hegel, czyli filozofia kryzysu*, tłum. Maria Ochab, Stanisław Cichowicz, Warszawa 1974.
- Habermas Jürgen, *Teoria i praktyka. Wybór pism*, Zdzisław Krasnodębski (wyb.), tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Zdzisław Krasnodębski, Warszawa 1983.
- Hegel a współczesność*, Roman Kozłowski (red.), Poznań 1997.
- Hegel Georg Wilhelm Friedrich, *Wykłady z filozofii dziejów*, tłum. Janusz Grabowski, Adam Landman, Warszawa 1958, 2 t.
- , *Political Writings*, Oxford 1964.
- , *Fenomenologia ducha*, tłum. Adam Landman, Warszawa 1965, 2 t.
- , *Zasady filozofii prawa*, tłum. Adam Landman, Warszawa 1969.
- , *Encyklopedia nauk filozoficznych*, tłum. Światosław Florian Nowicki, Warszawa 1990.
- , *Ustrój Niemiec i inne pisma polityczne*, tłum. Aleksander Ochocki, Marcin Poręba, Warszawa 1994.
- , *Wykłady z historii filozofii*, tłum. Światosław Florian Nowicki, Warszawa 1994–1996, 2 t.
- Hegel on Reason and History*, George D. O'Brien (red.), Chicago 1975.
- Hegel's Political Philosophy. Problems and Perspectives. A Collection of New Essays*, Zbigniew A. Pelczyński (red.), Cambridge 1971.
- Heine Heinrich, *Z dziejów religii i filozofii w Niemczech*, tłum. Tadeusz Zatorski, Kraków 1997.
- Hondt Jacques d', *Hegel. Philosophie de l'histoire vivante*, Paris 1966.
- Kaintz Howard P., *Hegel's «Philosophy of Right» with Marx's Commentary. A Handbook for Students*, The Hague 1974.
- Kelly George Armstrong, *Idealism, Politics and History. Sources of Hegelian Thought*, Cambridge 1969.
- , *Hegel's Retreat from Eleusis. Studies in Political Thought*, Princeton, N.J. 1978.
- Kroński Tadeusz, *Rozważania wokół Hegla*, Warszawa 1960.
- , *Hegel*, Warszawa 1966 (1 wyd. 1961).
- Kuderowicz Zbigniew, *Doktryna moralna młodego Hegla*, Warszawa 1962.
- Löwith Karl, *Von Hegel zu Nietzsche. Der revolutionäre Bruch im Denken des neunzehnten Jahrhunderts*, Stuttgart 1958 (1 wyd. 1941).
- Lukács György, *Młody Hegel. O powiązaniach dialektyki z ekonomią*, tłum. Marek J. Siemek, Warszawa 1980.
- Marcuse Herbert, *Rozum i rewolucja. Hegel a powstanie teorii społecznej*, tłum. Danuta Petsch, Warszawa 1966.
- Negt Oskar, *Strukturbeziehungen zwischen den Gesellschaftslehren Comtes und Hegels*, Frankfurt am Main 1964.
- Pelczyński Zbigniew A., *Wolność, państwo, społeczeństwo. Hegel a problemy współczesnej filozofii politycznej*, Karol Bal, Marek N. Jakubowski (red.), tłum. Waldemar Hanasz et al., Wrocław 1998.
- Popper Karl R., *Spółczesność otwarta i jego wrogowie*, tłum. Halina Krahelska, t. 2: *Wysoka fala prorocztwa. Hegel, Marks i następstwa*, Warszawa 1993.

- Riedel Manfred, *Bürgerliche Gesellschaft und Staat. Grundproblem und Struktur der Hegelschen Rechtsphilosophie*, Neuwied 1970.
- Ritter Joachim, *Hegel und die französische Revolution*, Frankfurt am Main 1965.
- Rose Gillian, *Hegel Contra Sociology*, London 1981.
- Shklar Judith N., *Freedom and Independence. A Study of the Political Ideas of Hegel's «Phenomenology of Mind»*, Cambridge, Mass. 1976.
- Siemek Marek J., *Hegel i filozofia*, Warszawa 1998.
- Smith Steven B., *Hegel's Critique of Liberalism. Rights in Context*, Chicago 1989.
- Taylor Charles, *Hegel*, Cambridge 1975.
- , *Hegel and Modern Society*, Cambridge 1979.
- Toews John Edward, *Hegelianism. The Path Toward Dialectical Humanism, 1805–1841*, Cambridge 1980.
- Topitsch Ernst, *Die Sozialphilosophie Hegels als Heilslehre und Herrschaftsideologie*, Neuwied 1967.
- Vogel Paul, *Hegels Gesellschaftsbegriff und seine geschichtliche Fortbildung durch Lorenz Stein, Marx, Engels und Lassalle*, Berlin 1925.
- Wilkins Burleigh T., *Hegel's Philosophy of History*, Ithaca, N.Y. 1974.

Rozdział 7. Materializm historyczny Marksa i Engelsa (s. 211–241)

- Adler Max, *Der soziologische Sinn der Lehre von Karl Marx*, Leipzig 1914.
- , *Soziologie des Marxismus*, Wien 1964, 3 t. (1 wyd. t. 1–2 1930–1932).
- Althusser Louis, *Pour Marx*, Paris 1965.
- Althusser Louis et al., *Lire «Le Capital»*, Paris 1966, 2 t. (wyd. pol. – wg wyd. 2 skróc. – Louis Althusser, Étienne Balibar, *Czytanie «Kapitału»*, tłum. Wiktor Dłuski, Warszawa 1975).
- Amsterdamski Stefan, *Engels*, Warszawa 1965.
- Analytical Marxism*, John Roemer (red.), Cambridge 1986.
- Anderson Perry, *In the Tracks of Historical Materialism*, Chicago 1984.
- Aronowitz Stanley, *The Crisis in Historical Materialism. Class, Politics and Culture in Marxist Theory*, New York 1981.
- Asmus Walentin F., *Marksa i burżuaznyj istorizm*, w: *Izbrannyje filosofskie trudy*, t. 2, Moskwa 1971.
- Avineri Shlomo, *The Social and Political Thought of Karl Marx*, Cambridge 1968.
- Balbus Isaac D., *Marxism and Domination. A Neo-Hegelian, Feminist, Psychoanalytic Theory of Sexual, Political, and Technological Liberation*, Princeton, N.J. 1982.
- Berlin Isaiah, *Karol Marks. Jego życie i środowisko*, tłum. Wojciech Orliński, Warszawa 1999.
- Bloch Ernst, *Über Karl Marx*, Frankfurt am Main 1968.
- Bober Mandell Morton, *Karl Marx's Interpretation of History*, Cambridge, Mass. 1950.
- Bologh Roslyn Wallach, *Dialectical Phenomenology. Marx's Method*, Boston 1979.
- Borowska Ewa, *Indie, Chiny, Rosja w badaniach Marksa. Przyczynek do ontologii wspólnoty*, Warszawa 1996.
- Bottomore Tom, *Marxist Sociology*, London 1975.
- The Cambridge Companion to Marx*, Terrell Carver (red.), Cambridge–New York 1991.
- Cohen Gerald Allan, *Karl Marx's Theory of History. A Defence*, Princeton, N.J. 1978.
- , *History, Labour and Freedom. Themes from Marx*, Oxford 1988.
- Cole George Douglas Howard, *A History of Socialist Thought*, t. 2: *Marxism and Anarchism 1850–1890*, London 1957.

- , *Marxism and Hegel*, London 1977.
- Cornu Auguste, *Karol Marks i Fryderyk Engels. Życie i dzieło*, t. 1: 1818/1820–1842, tłum. pod red. Macieja Żurowskiego, Warszawa 1958; t. 2: 1842–1844, Maria Bielska, Warszawa 1964; t. 3: 1844–1845, tłum. Maria Bielska, Warszawa 1967; t. 4: 1845–1848, tłum. Bogusław Wolniewicz, Warszawa 1969.
- Croce Benedetto, *Historical Materialism and the Economics of Karl Marx*, London 1966 (wyd. oryg. 1900).
- A Dictionary of Marxist Thought*, Tom Bottomore (red.), Oxford–Cambridge, Mass. 1991 (1 wyd. 1983, Cambridge, Mass.).
- Dumont Louis, *From Mandeville to Marx. The Genesis and Triumph of Economic Ideology*, Chicago 1977.
- Duncan Graeme, *Marx and Mill. Two Views of Social Conflict and Social Harmony*, Cambridge 1973.
- Eagleton Terry, *Marks. Marks i wolność*, tłum. Justyna Nowotniak, Warszawa 1998.
- Elster Jon, *Making Sense of Marx*, Cambridge 1985.
- , *An Introduction to Karl Marx*, Cambridge 1986.
- Elementy marksistowskiej metodologii humanistyki*, Jerzy Kmita (red.), Poznań 1973.
- Engels i problemy historii. Sbornik statiej*, Jewgienij M. Żukow (red.), Moskwa 1970.
- Engels-teoretik* (praca zbior.), Moskwa 1970.
- Fleischer Helmut, *Marxism and History*, London 1973.
- Fromm Erich, *Marx's Concept of Man*, New York 1961.
- Gandy Daniel Ross, *Marx and History. From Primitive Society to the Communist Future*, Austin 1979.
- Geras Norman, *Marx and Human Nature. Refutation of a Legend*, London 1963.
- Giddens Anthony, *Capitalism and Modern Social Theory. An Analysis of the Writings of Marx, Durkheim and Max Weber*, Cambridge 1971.
- , *A Contemporary Critique of Historical Materialism*, Berkeley 1981–1985, 2 t.
- Goldmann Lucien, *Recherches dialectiques*, Paris 1959.
- , *Nauki humanistyczne a filozofia*, tłum. E. Jerzyńska, Warszawa 1961.
- Gould Carol, *Marx's Social Ontology. Individuality and Community in Marx's Theory of Social Reality*, Cambridge, Mass. 1978.
- Gouldner Alvin W., *Two Marxisms. Contradictions and Anomalies in the Development of Theory*, New York 1980.
- Gurvitch Georges, *Études sur les classes sociales. L'idée de classe sociale de Marx à nos jours*, Paris 1966.
- Habermas Jürgen, *Zur Rekonstruktion des historischen Materialismus*, Frankfurt am Main 1976.
- , *Teoria i praktyka. Wybór pism*, Zdzisław Krasnodębski (wyb.), tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Zdzisław Krasnodębski, Warszawa 1983.
- Henderson William Otto, *The Life of Friedrich Engels*, London 1976, 2 t.
- Hochfeld Julian, *Studia o marksowskiej teorii społeczeństwa*, Warszawa 1963.
- Hook Sidney, *From Hegel to Marx. Studies in the Intellectual Development of Karl Marx*, Ann Arbor 1952.
- Hughes John A., Martin Peter J., Sharrock Wesley W., *Understanding Classical Sociology. Marx, Weber, Durkheim*, London 1995.
- Hunt Richard N., *Marxism and Totalitarian Democracy*, London 1974–1985, 2 t.
- Israel Joachim, *Alienation. From Marx to Modern Sociology. A Macrosociological Analysis*, Boston [1971].
- Jay Martin, *Marxism and Totality*, Berkeley–Los Angeles 1984.
- Kägi Paul, *Genesis des historischen Materialismus. Karl Marx und die Dynamik der Gesellschaft*, Wien 1965.
- Kain Philip J., *Marx and Modern Political Theory. From Hobbes to Contemporary Feminism*, Lanham, Md. 1993.

- Karl Marx's Social and Political Thought. Critical Assessments**, Robert Jessop (red.), London–New York 1990, 4 t.
- Kołakowski Leszek, *Główne nurty marksizmu*, cz. 1: Powstanie, cz. 2: Rozwój, cz. 3: Rozkład, Londyn 1988 (1 wyd. Paryż 1976–1978, 3 cz.).
- Korsch Karl, *Karl Marx*, London 1938.
- Kozyr-Kowalski Stanisław, *Max Weber a Karol Marks. Socjologia Maxa Webera jako «pozytywna krytyka materializmu historycznego»*, Warszawa 1967.
- Krader Lawrence, *The Asiatic Mode of Production. Sources, Development and Critique in the Writings of Karl Marx*, Assen 1975.
- Lange Oskar, *Ekonomia polityczna*, t. 1, Warszawa 1978 (1 wyd. 1959).
- Lefebvre Henri, *Sociologie de Marx*, Paris 1966.
- Lichtheim George, *Marxism. A Historical and Critical Study*, New York 1962.
- Löwith Karl, *From Hegel to Nietzsche. The Revolution in Nineteenth-Century Thought*, New York 1964.
- Lukes Steven, *Marxism and Morality*, Oxford 1987.
- McLellan David, *Karl Marx. His Life and Thought*, London 1969.
- , *The Young Hegelians and Karl Marx*, London 1969.
- McMurty John, *The Structure of Marx's World-View*, Princeton, N.J. 1978.
- Manuel Frank E., *A Requiem for Marx*, Cambridge, Mass. 1995.
- Marks Karol, Engels Fryderyk, *Dziela*, tłum. Salomon Filmus et al., Warszawa 1960–1984, 39 t.
- Marks Karol, Engels Fryderyk, *Dziela wybrane*, tłum. nie ustal., Warszawa 1948, 2 t.
- Marks-istorik* (praca zbior.), Moskwa 1968.
- Marx. The First Hundred Years*, David McLellan (red.), London 1983.
- The Marx–Weber Debate*, Newbury Park, Cal. 1987.
- Marx Karl, *Selected Writings in Sociology and Social Philosophy*, Tom B. Bottomore, Maximilien Rubel (red.), London 1961.
- , *Economy, Class and Social Revolution*, Zbigniew A. Jordan (red.), London 1971.
- , *Selected Writings*, David McLellan (red.), Oxford 1977.
- Marx Karl, Engels Friedrich, *Basic Writings on Politics and Philosophy*, Lewis S. Feuer (red.), New York 1959.
- Mazlish Bruce, *The Meaning of Karl Marx*, New York 1984.
- Mehring Franz, *Karol Marks. Historia jego życia*, tłum. Roman Werfel, Warszawa 1950.
- Mészáros István, *Marx's Theory of Alienation*, London 1970.
- Michel Henri, *Marx*, Paris 1976, 2 t.
- Miller Richard W., *Analyzing Marx. Morality, Power and History*, Princeton, N.J. 1984.
- Mills Charles Wright, *The Marxists*, New York 1962.
- Modern Interpretations of Marx*, Tom Bottomore (red.), Oxford 1981.
- Murray John Patrick, *Marx's Theory of Scientific Knowledge*, Atlantic Highlands, N.J. 1988.
- Naville Pierre, *Le nouveau Léviathan*, t. 1: *De l'aliénation à jouissance. La genèse de la sociologie du travail chez Marx et chez Engels*, Paris 1970.
- Nowak Leszek, *U podstaw Marksowskiej metodologii nauk*, Warszawa 1971.
- , *U podstaw marksistowskiej aksjologii*, Warszawa 1974.
- Ochocki Aleksander, *Dialektyka i historia. Człowiek i praca w twórczości Karola Marksa*, Warszawa 1980.
- Ojzerman Teodor I., *Powstanie filozofii marksistowskiej*, tłum. W. Jankowski, Michał Kelles-Krauz, L. Smolińska, Warszawa 1966.
- Ollman Bertell, *Alienation. Marx's Conception of Man in Capitalist Society*, Cambridge 1971.
- Ossowski Stanisław, *Struktura klasowa w społecznej świadomości*, w: *Dziela*, t. 5, Warszawa 1968.
- Panasiuk Ryszard, *Filozofia i państwo. Studium myśli politycznej lewicy heglowskiej i młodego Marksa*, Warszawa 1967.
- Parkin Frank, *Marxism and Class Theory. A Bourgeois Critique*, New York 1979.
- Plamenatz John, *Marx's Philosophy of Man*, Oxford 1975.

- Plechanow Jerzy, *Przyczynek do zagadnienia rozwoju monistycznego pojmowania dziejów*, tłum. Romana Granas, Warszawa 1949.
- Poggi Gianfranco, *Images of Society. Essays on the Sociological Theories of Tocqueville, Marx and Durkheim*, Stanford, Cal. 1972.
- Postone Moishe, *Time, Labor and Social Domination. A Reinterpretation of Marx's Critical Theory*, Cambridge 1993.
- Rattansi Ali, *Marx and the Division of Labour*, London 1982.
- Rossi Mario, *Da Hegel a Marx*, Milano 1970, 2 t.
- Rubel Maximilien, *Karl Marx. Essai de biographie intellectuelle*, Paris 1959.
- Sayer Derek, *Marx's Method. Ideology, Science and Critique in «Capital»*, Atlantic Highlands, N.J. 1979.
- Schaff Adam, *Marksizm a jednostka ludzka*, Warszawa 1965.
- , *Alienacja jako zjawisko społeczne*, Warszawa 1999.
- Schmidt Alfred, *Der Begriff der Natur in der Lehre von Marx*, Frankfurt am Main 1962 (wyd. ang. *The Concept of Nature in Marx*, London 1971).
- , *History and Structure. An Essay on Hegelian-Marxist and Structuralist Theories of History*, Cambridge, Mass. 1981.
- Schumpeter Joseph A., *Kapitalizm, socjalizm, demokracja*, tłum. Michał Rusiński, Warszawa 1995.
- Schwan Gesine, *Die Gesellschaftskritik von Karl Marx*, Stuttgart 1974.
- Sebag Lucien, *Marxisme et structuralisme*, Paris 1964.
- Seigel Jerrold, *Marx's Fate. The Shape of a Life*, Princeton, N.J. 1978.
- Shaw William H., *Marx's Theory of History*, Stanford, Cal. 1978.
- Suchodolski Bogdan, *U podstaw materialistycznej teorii wychowania*, Warszawa 1957.
- Terray Emmanuel, *Le marxisme devant les sociétés primitives*, Paris 1970.
- Therborn Göran, *Science, Class and Society. On the Formation of Sociology and Historical Materialism*, London 1976.
- The Thought of Karl Marx*, David McLellan (red.), New York 1971.
- Toews John Edward, *Hegelianism. The Path towards Dialectical Humanism*, Cambridge 1980.
- Tucker David F. B., *Marxism and Individualism*, New York 1980.
- Tucker Robert C., *Philosophy and Myth in Karl Marx*, Cambridge 1971.
- Vranickij Predrag, *Geschichte des Marxismus*, Tübingen 1972–1974, 2 t.
- Walicki Andrzej, *Marksizm i skok do królestwa wolności. Dzieje komunistycznej utopii*, tłum. Andrzej Walicki, Warszawa 1996.
- Wallimann Isidor, *Estrangement. Marx's Conception of Human Nature and the Division of Labor*, Westport, Conn. 1981.
- Wiatr Jerzy J., *Marksistowska teoria rozwoju społecznego*, Warszawa 1973.
- Witt-Hansen Johannes, *Historical Materialism. The Method, the Theories. Exposition and Critique*, Copenhagen 1960.
- Wolff Robert Paul, *Understanding Marx*, Princeton, N.J. 1984.
- Wood Allen W., *Karl Marx*, London 1981.
- Wygodskij Witalij S., *K istoriju sozdanija «Kapitala»*, Moskwa 1970 (wyd. ang. *The Story of Great Discovery. How Karl Marx Wrote «Capital»*, Berlin 1973).

Rozdział 8. Wczesny pozytywizm i początki socjologii (s. 243–278)

- Adorno Theodor W. et al., *The Positivist Dispute in German Sociology*, London 1976.
- Alexander Jeffrey C., *Theoretical Logic in Sociology, t. 1: Positivism. Presuppositions and Current Controversies*, Berkeley 1982.
- Anschutz Richard Paul, *The Philosophy of John Stuart Mill*, Oxford 1953.

- Arbousse-Bastide Paul, *Auguste Comte*, Paris 1968.
- Arnaud Pierre, *La pensée d'Auguste Comte*, Paris 1969.
- , *Le «nouveau Dieu». Introduction à la politique positive*, Paris 1973.
- Böhme Monika, *Die Moralstatistik (Ein Beitrag zur Geschichte der Quantifizierung in der Soziologie, dargestellt an den Werken Adolphe Quételets und Alexander von Oettingens)*, Marburg 1969.
- Borchert Heinrich, *Der Begriff des Kulturzeitalters bei Comte*, Halle 1927.
- Britton Karl, *John Stuart Mill*, Harmondsworth 1953.
- Bryant Christopher, *Positivism in Social Theory and Research*, London 1985.
- Cantecor Georges, *Comte*, Paris 1904.
- Charlton Donald G., *Positivist Thought in France during the Second Empire 1852–1870*, Oxford 1959.
- Comte Auguste, *Oeuvres choisies*, Paris 1943.
- , *Metoda pozytywowa w szesnastu wykładach*, Jules Émile Rigolage (skrót.), tłum. Wanda Wojciechowska, Warszawa 1961.
- , *Politique d'Auguste Comte*, Pierre Arnaud (red.), Paris 1965.
- , *Oeuvres*, Paris 1968–1971, 12 t.
- , *Sociologie*, Jean Laubier (wyb.), Paris 1969 (1 wyd. 1957).
- , *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej; Rozprawa o całokształcie pozytywizmu*, tłum. J. K., Barbara Skarga, Wanda Wojciechowska, Warszawa 1973.
- Cowling Maurice, *Mill and Liberalism*, Cambridge 1963.
- Czarnota Adam, *John Stuart Mill. Studium z dziejów liberalizmu politycznego*, Warszawa 1986.
- Delvolvé Jean, *Réflexions sur la pensée comtienne*, Paris 1932.
- Ducasse Pierre, *Méthode et intuition chez Auguste Comte*, Paris 1939.
- Dupuy Paul, *Le positivisme d'Auguste Comte*, Paris 1911.
- Durkheim Émile, *Zasady metody socjologicznej*, tłum. Jerzy Szacki, Warszawa 1968 (2 wyd. 2000).
- Evans-Pritchard Edward E., *The Sociology of Comte*, Manchester 1970.
- Gouhier Henri, *La jeunesse d'Auguste Comte*, Paris 1933–1941, 3 t.
- , *La vie d'Auguste Comte*, Paris 1997 (1 wyd. 1931).
- Grange Juliette, *La philosophie d'Auguste Comte. Science, politique, religion*, Paris 1996.
- Grunicke Lucia, *Der Begriff der Tatsache in der positivistischen Philosophie des 19 Jahrhunderts*, Halle 1930.
- Gurvitch Georges, *Auguste Comte, Karl Marx et Herbert Spencer*, Paris 1957.
- Habermas Jürgen, *Erkenntnis und Interesse*, Frankfurt am Main 1973 (1 wyd. 1968).
- , *Zur Logik der Sozialwissenschaften*, Frankfurt am Main 1985.
- Halbwachs Maurice, *La théorie de l'homme moyen. Essai sur Quételet et la statistique morale*, Paris 1913.
- , *Statique et dynamique sociale chez Auguste Comte*, Paris 1943.
- Halfpenny Peter, *Positivism and Sociology. Explaining Social Life*, London 1982.
- Hankins Frank H., *Adolphe Quételet as Statistician*, New York 1908.
- Hawkins Richmond Luanin, *Auguste Comte and the United States (1816–1853)*, Cambridge, Mass. 1936.
- Hayward Jack, *After the French Revolution. Six Critics of Democracy and Nationalism*, New York 1991.
- Kellermann Paul, *Organizistische Vorstellungen in soziologischen Konzeptionen bei Comte, Spencer und Parsons*, München 1969.
- Kołakowski Leszek, *Filozofia pozytywistyczna (Od Hume'a do Koła Wiedeńskiego)*, Warszawa 1966.
- Kon Igor S., *Posytywizm w socjologii*, Leningrad 1964.
- Kremer-Marietti Angèle, *Auguste Comte et la théorie sociale du positivisme*, Paris 1970.

- , *Le projet anthropologique d'Auguste Comte*, Paris 1980.
- , *Entre le signe et l'histoire. L'anthropologie positiviste d'Auguste Comte*, Paris 1982.
- Lacroix Jean, *La sociologie d'Auguste Comte*, Paris 1956.
- Lazarsfeld Paul F., *Notes on the History of Quantification in Sociology. Trends, Sources and Problems*, „Isis” 1961, t. 52, nr 2.
- , *Philosophie des sciences sociales*, Paris 1970.
- Lévy-Bruhl Lucien, *La sociologie d'Auguste Comte*, Paris 1900.
- Limanowski Bolesław, *Sociologia Augusta Comte'a*, Lwów 1875.
- Litttré Émile, *Auguste Comte et la philosophie positive*, Paris 1863.
- Lottin Joseph, *Quêtelet. Statisticien et sociologue*, Louvain 1912.
- Lubac Henri de, *Le drame de l'humanisme athée*, Paris 1963 (1 wyd. 1944).
- Ludwikowski Rett, Woleński Jan, J. S. Mill, Warszawa 1979.
- McGee John E., *A Crusade for Humanity. The History of Organized Positivism in England*, London 1931.
- Marcuse Alexander, *Die Geschichtsphilosophie Auguste Comtes*, Stuttgart–Berlin 1932.
- Martineau Harriet, *The Positive Philosophy of Auguste Comte*, London 1913.
- Marvin Francis S., *Comte. The Founder of Sociology*, London 1936.
- Mauduit Roger, *Comte et la science économique*, Paris 1929.
- Mill John Stuart, *Lettres inédites de J. S. Mill à Auguste Comte*, Paris 1899.
- , *Utylitaryzm; O wolności*, tłum. Maria Ossowska, Amelia Kurlandzka, Warszawa 1959.
- , *System logiki dedukcyjnej i indukcyjnej*, tłum. Czesław Znamierowski, Warszawa 1962, 2 t.
- , *Zasady ekonomii politycznej i niektóre jej zastosowania do filozofii społecznej*, tłum. Edward Taylor, Warszawa 1965–1966, 2 t.
- , *Essays on Economics and Society*, w: *Collected Works*, t. 4, Toronto 1967.
- , *Essays on Ethics, Religion and Society*, w: *Collected Works*, t. 10, Toronto 1969.
- , *A Logical Critique of Sociology*, Ronald Fletcher (red.), London 1971.
- , *O rządzie reprezentatywnym; Poddaństwo kobiet*, tłum. Gustaw Czernicki, [M. Chyżyńska] M. Ch., Kraków–Warszawa 1995.
- Miller David, *Hume's Political Thought*, Oxford 1981.
- Mises Richard von, *Kleines Lehrbuch des Positivismus. Einführung in die empiristische Wissenschaftsauffassung*, The Hague–Chicago 1939 (wyd. ang. *Positivism. A Study in Human Understanding*, Cambridge 1951).
- Mueller Iris W., *John Stuart Mill and French Thought*, Urbana, Ill. 1956.
- Muglioni Jacques, *Auguste Comte. Un philosophe pour notre temps*, Paris 1995.
- Narskij Igor S., *Oczerki po istorii pozitivizma*, Moskwa 1960.
- Negt Oskar, *Strukturbeziehungen zwischen den Gesellschaftslehren Comtes und Hegels*, Frankfurt am Main 1964.
- Packe Michael St. John, *The Life of John Stuart Mill*, London 1954.
- Pickering Mary, *Auguste Comte. An Intellectual Biography*, t. 1, Cambridge 1993.
- Plamenatz John, *The English Utilitarians*, Oxford 1958.
- Positivism and Sociology*, Anthony Giddens (red.), London 1974.
- Positivist Sociology and its Critics*, Peter Halfpenny, Peter McMyler (red.), Aldershot 1994, 3 t.
- Quêtelet Adolphe, *Physique sociale, ou Essai sur le développement des facultés de l'homme*, Bruxelles 1869, 2 t.
- , *Układ społeczny i jego prawa*, tłum. słuchacz prawa, Warszawa 1874.
- Rees John Collwyn, *Mill and His Early Critics*, Leicester 1956.
- Reiche Kurt, *Auguste Comtes Geschichtsphilosophie*, Tübingen 1927.
- Reichesberg Naum M., *Der berühmte Statistiker Adolphe Quêtelet*, Bern 1896.
- Roberty Eugène de, *Auguste Comte et Herbert Spencer*, Paris 1894.
- Robson John M., *The Improvement of Mankind. The Social and Political Thought of John Stuart Mill*, Toronto 1968.

- Ryan Alan, *John Stuart Mill*, London 1974.
Scharff Robert C., *Comte after Positivism*, Cambridge 1995.
Sernin André, *Auguste Comte. Prophète du XIXe. siècle*, Paris 1993.
Simon Walter M., *European Positivism in the Nineteenth Century. An Essay in Intellectual History*, Ithaca, N.Y. 1963.
Skarbek Janusz, *Pozytywistyczna teoria wiedzy*, Warszawa 1995.
Skarga Barbara, *Narodziny pozytywizmu polskiego 1831–1864*, Warszawa 1964.
—, *Ortodoksja i rewizja w pozytywizmie francuskim*, Warszawa 1967.
—, *Kłopoty intelektu. Między Comte'em a Bergsonem*, Warszawa 1975.
—, *Comte*, Warszawa 1977 (1 wyd. 1966).
Stephen Leslie, *The English Utilitarians*, London 1900, 3 t.
Taine Hipolit, *Filozofia pozytywna w Anglii. Studium nad Stuartem Millem*, tłum. nie ustal., Warszawa 1883.
Thomas William, *Mill*, Oxford–New York 1985.
Uta Michel, *La loi des trois états dans la philosophie d'Auguste Comte*, Paris 1928.
Utkina Nina F., *Pozitiwizm, antropologicznej materializm i nauka w Rosji*, Moskwa 1975.
Vaysset-Boutbien Raymonde, *John Stuart Mill et la sociologie française contemporaine*, Paris 1941.
Verrier René, *Roberty. Le positivisme russe et la formation de sociologie*, Paris 1931.
Watson John, *Comte, Mill and Spencer*, New York 1895.
Webb Robert Kiefer, *Harriet Martineau. A Radical Victorian*, London 1960.
Wright Terence R., *The Religion of Humanity. The Impact of Comtean Positivism on Victorian Britain*, Cambridge–New York 1986.
Z historii filozofii pozytywistycznej w Polsce. Ciągłość i przemiany, Anna Hochfeldowa, Barbara Skarga (red.), Wrocław 1972.
Żurawlew Leonid A., *Pozitiwizm i problema istoriczeskich zakonow*, Moskwa 1980.

Rozdział 9. Socjologia ewolucjonistyczna (s. 279–318)

- Appelbaum Richard P., *Theories of Social Change*, Chicago 1970.
Bannister Richard C., *Social Darwinism. Science and Myth in Anglo-American Social Thought*, Philadelphia 1979.
Bee Robert L., *Patterns and Processes. An Introduction to Anthropological Strategies for the Study of Sociocultural Change*, New York 1974.
Bock Kenneth E., *The Acceptance of Histories. Toward a Perspective for Social Sciences*, Berkeley 1956.
Bowler Peter J., *Evolution. The History of an Idea*, Berkeley 1984.
—, *Theories of Human Evolution. A Century of Debate, 1844–1944*, Oxford 1986.
—, *The Invention of Progress. The Victorians and the Past*, Oxford 1989.
Buckle Henry T., *History of Civilization in England*, London 1857–1861, 2 t. (wyd. pol. *Historia cywilizacji w Anglii*, tłum. Władysław Zawadzki, Lwów 1864–1868, 3 t.).
Burrow John W., *Evolution and Society. A Study in Victorian Social Theory*, Cambridge 1970 (1 wyd. 1966).
Carneiro Robert L., *Classical Evolution*, w: *Main Currents in Cultural Anthropology*, Raoul Naroll, Frada Naroll (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1973.
A Century of Darwin, Samuel Anthony Barnett (red.), London 1959.
Chase Allan, *The Legacy of Malthus*, New York 1980.
Chmielewski Piotr, *Kultura i ewolucja*, Warszawa 1988.
Colson Elizabeth, *Tradition and Contract. The Problem of Order*, Rochester 1973.
Crook David Paul, *Benjamin Kidd. Portrait of a Social Darwinist*, Cambridge 1984.

- , *Darwinism, War and History. The Debate over the Biology of War from the «Origin of Species» to the First World War*, Cambridge 1994.
- The Darwinian Heritage*, David Kohn (red.), Princeton, N.J. 1985.
- Darwinism and the Study of Society. A Centenary Symposium*, Michael Banton (red.), London 1961.
- Degler Carl N., *In Search of Human Nature. The Decline and Revival of Darwinism in American Social Thought*, New York 1991.
- Downie Robert A., James George Frazer. *The Portrait of a Scholar*, London 1940.
- Duncan David, *The Life and Letters of Herbert Spencer*, New York 1908, 2 t.
- Engels Fryderyk, *Pochodzenie rodziny, własności prywatnej i państwa. W związku z badaniami Lewisa H. Morgana*, tłum. [Ludwik Krzywicki] J. F. Wolski, w: Karol Marks, Fryderyk Engels, *Dzieła*, t. 21, Warszawa 1969, s. 27–195.
- Evans-Pritchard Edward E., *Social Anthropology*, London 1972 (1 wyd. 1951).
- Evolutionary Progress*, Matthew H. Nitecki (red.), Chicago 1988.
- Feaver George, *From Status to Contract. A Biography of Sir Henry Maine, 1822–1888*, London 1969.
- Fortes Meyer, *Kinship and the Social Order. The Legacy of L. H. Morgan*, London 1969.
- Gella Aleksander, *Ewolucjonizm a początki socjologii* (Ludwik Gumplowicz i Lester Frank Ward), Wrocław 1966.
- Haddon Alfred C., *History of Anthropology*, New York 1910.
- Himmelfarb Gertrude, *Darwin and the Darwinian Revolution*, London 1959.
- Hirst Paul Q., *Social Evolution and Sociological Categories*, London 1976.
- Hodgen Margaret T., *The Doctrine of Survivals*, London 1936.
- Hofstadter Richard, *Social Darwinism in American Thought*, Boston 1972 (1 wyd. 1944).
- Holda-Różewicz Henryka, *Ludwik Krzywicki jako teoretyk społeczeństw pierwotnych*, Wrocław 1976.
- In Search of Victorian Social Values*, Eric M. Sigsworth (red.), Manchester 1988.
- Jones Greta, *Social Darwinism and English Thought. The Interaction between Biological and Social Theory*, Brighton 1980.
- Kasprzyk Leszek, *Spencer*, Warszawa 1967.
- Kaye Howard L., *The Social Meaning of Modern Biology. From Social Darwinism to Sociobiology*, New Haven, Conn. 1984.
- Kidd Benjamin, *Social Evolution*, London 1894.
- Kimball Elsa P., *Sociology and Education. An Analysis of the Theories of Spencer and Ward*, New York 1932.
- Lubbock Sir John, *The Origin of Civilization and the Primitive Condition of Man*, London 1870, 3 t. (wyd. pol. *Początki cywilizacji. Stan pierwotny człowieka i obyczaje dzikich współczesnych*, tłum. B. i Z., Warszawa 1873, 3 t.).
- Lutyński Jan, *Ewolucjonizm w etnologii anglosaskiej a etnografia radziecka*, Łódź 1956.
- McLennan John F., *Studies in Ancient History*, London 1896 (1 wyd. 1876).
- MacRae Donald G., *Ideology and Society. Papers in Sociology and Politics*, London 1961.
- Maine Henry Sumner, *Ancient Law. Its Connection with the Early History of Society and Its Relation to Modern Ideas*, London 1861.
- , *Lectures on the Early Law and Institutions*, London 1875.
- , *Dissertations on Early Law and Customs*, London 1883.
- Marret Robert R., *Tylor*, New York 1936.
- Morgan Lewis H., *Ancient Society or Researches in the Lines of Human Progress from Savagery, through Barbarism to Civilization*, New York 1877 (wyd. pol. *Spółczesność pierwotne, czyli badanie kolei ludzkiego postępu od dzikości przez barbarzyństwo do cywilizacji*, tłum. [Aleksandra Bąkowska] A. B., Warszawa 1887).
- Peel John David Yeadon, *Herbert Spencer. The Evolution of a Sociologist*, London 1971.

- Resek Carl, Lewis Henry Morgan. *American Scholar*, Chicago 1960.
- Richards Robert J., *Darwin and the Emergence of Evolutionary Theories of Mind and Behavior*, Chicago 1987.
- Rumney Jay, *Herbert Spencer's Sociology*, London 1966 (1 wyd. 1937).
- Ruse Michael, *The Darwinian Paradigm. Essays on Its History, Philosophy and Religious Implications*, London 1989.
- Smith Anthony D., *The Concept of Social Change. A Critique of the Functionalist Theory of Social Change*, London–Boston 1973.
- Spencer Herbert, *Social Statics*, London 1851.
- , *First Principles*, London 1862 (wyd. pol. *Pierwsze zasady*, tłum. Józef Karol Potocki, Warszawa 1886).
- , *The Principles of Biology*, London 1864–1867, 2 t.
- , *Essays. Scientific, Political and Speculative*, London 1868–1891, 2 t.
- , *The Principles of Psychology*, London 1870–1872, 2 t. (1 wyd. 1855).
- , *The Principles of Sociology*, London 1876–1896, 3 t. [8 cz.] (wyd. pol., niekompletne, z pominięciem cz. 8, *Zasady socjologii*, tłum. Józef Karol Potocki, Warszawa 1889, 2 t. [t. 1, cz. 1: *Dane socjologii*; t. 2, cz. 2: *Indukcje socjologii*, cz. 3: *Urządzenia domowe*; *Instytucje obrzędowe* [cz. 4], tłum. Józef Karol Potocki, Warszawa 1890; *Instytucje polityczne* [cz. 5], tłum. Józef Karol Potocki, Warszawa 1890; *Instytucje kościelne* [cz. 6], tłum. Józef Karol Potocki, Warszawa 1891; *Instytucje zawodowe* [cz. 7], tłum. Jan Stecki, Warszawa 1898).
- , *The Study of Sociology*, London 1880 (1 wyd. 1873; wyd. pol. *Wstęp do socjologii*, tłum. Henryk Goldberg, Warszawa 1884).
- , *An Authobiography*, London 1926, 2 t. (1 wyd. 1904).
- , *O wychowaniu umysłowym, moralnym i fizycznym*, tłum. Antoni Peretiatkowicz, Wrocław 1960.
- , *The Evolution of Society. Selections from ... «Principles of Sociology»*, Robert L. Carneiro (red.), Chicago 1967.
- , *The Man Versus the State*, Harmondsworth 1969 (1 wyd. 1884; wyd. pol. *Jednostka wobec państwa*, tłum. nie ustal., Warszawa 1886).
- , *Structure, Function and Evolution*, Stanislaw Andreski (red.), London 1971.
- , *On Social Evolution. Selected Writings*, John David Yeadon Peel (red.), Chicago 1972.
- , *Political Writings*, John Offer (red.), Cambridge–New York 1994.
- Spencer Herbert et al., *Descriptive Sociology*, London 1874–1933, 17 t.
- Stepan Nancy, *The Idea of Race in Science. Great Britain 1800–1960*, London 1982.
- Stocking George W. Jr., *Race, Culture and Evolution. Essays in the History of Anthropology*, New York 1968.
- Sumner William Graham, *Social Darwinism. Selected Essays of ...*, Stow Persons (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1963.
- , *Naturalne sposoby postępowania w gromadzie. Studium socjologicznego znaczenia praktyk życia codziennego, manier, zwyczajów, obyczajów oraz kodeksów moralnych*, tłum. Marian Kempny, Krystyna Romaniszyn, Warszawa 1995.
- Szczurkiewicz Tadeusz, *Studia socjologiczne*, Warszawa 1969.
- Sztompka Piotr, *The Sociology of Social Change*, Oxford 1993.
- Taylor Michael W., *Men Versus the State. Herbert Spencer and Late Victorian Individualism*, Oxford–New York 1992.
- Thomas N., *Hors du temps. Histoire et évolutionisme dans le discours anthropologique*, Paris 1998.
- Tylor Edward B., *Primitive Culture. Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art and Custom*, London 1871, 2 t. (wyd. pol. *Cywilizacja pierwotna. Badania rozwoju mitologii, filozofii, wiary, mowy, sztuki i zwyczajów*, tłum. Zofia A. Kowerska, Warszawa 1896–1898, 2 t.).
- , *Anthropology. An Introduction to the Study of Man and Civilization*, London 1881

- (wyd. pol. *Antropologia. Wstęp do badania człowieka i cywilizacji*, tłum. Aleksandra Bąkowska, Warszawa 1889).
- , *On a Method of Investigating the Development of Institutions. Applied to Laws of Marriage and Descent* (1 wyd. 1888; wyd. pol. *O metodzie badań rozwoju instytucji w zastosowaniu do praw małżeństwa i pochodzenia*, tłum. Aleksandra Bąkowska, Warszawa 1897), w: *Readings in Cross-Cultural Methodology*, Frank W. Moore (red.), New Haven, Conn. 1961.
- Turner Jonathan H., *Herbert Spencer. A Renewed Appreciation*, London 1985.
- Wiltshire David, *The Social and Political Thought of Herbert Spencer*, New York 1978.
- Young Robert M., *Darwin's Metaphor. Nature's Place in Victorian Culture*, Cambridge 1985.

Rozdział 10. Psychologizm i psychosocjologia (s. 319–358)

- Barrows Susanna, *Distorting Mirrors. Visions of the Crowd in Late Nineteenth Century France*, New Haven, Conn. 1981.
- Bastide Roger, *Sociologie et psychoanalyse*, Paris 1972 (1 wyd. 1950).
- Beuchelt Eno, *Ideengeschichte der Völkerpsychologie*, Meisenheim am Glan 1970.
- Borkenau Franz, *Pareto*, London 1936.
- Brown James A. C., *Freud and the Post-Freudians*, Harmondsworth 1961.
- Busino Giovanni, *Introduction à une histoire de la sociologie de Pareto*, Genève 1966.
- Colombo A., *Pareto uomo e sociologo*, Milano 1964.
- Davis Michael M. Jr., *Psychological Interpretations of Society*, New York 1906.
- Dybel Paweł, *Dialog i represja. Antynomie psychoanalizy Freuda*, Warszawa 1995.
- , *Freuda sen o kulturze*, Warszawa 1996.
- Ellwood Charles A., *An Introduction to Social Psychology*, New York 1921 (1 wyd. 1901).
- Essertier Daniel, *Psychologie et sociologie*, Paris 1927.
- Freud. *The Fusion of Science and Humanism. The Intellectual History of Psychoanalysis*, John E. Gedo, George H. Pollock (red.), New York 1976.
- Freud. *The Man, His World, His Influence*, Jonathan Miller (red.), London 1972.
- Freud. *Modern Judgements*, Frank Cioffi (red.), London 1973.
- Freud and Contemporary Culture, Iago Galston (red.), New York 1957.
- Freud and Modern Society. *An Outline and Analysis of Freud's Sociology*, Robert Bocock (red.), London 1976.
- Freud and the Twentieth Century, Benjamin Nelson (red.), New York 1957.
- Freud Sigmund, *Gesammelte Werke*, London 1940–1952, 18 t.
- , *The Major Works*, Chicago 1952.
- , *Wstęp do psychoanalizy*, tłum. S. Kempnerówna, W. Zaniewicki, Warszawa 1957.
- , *Character and Culture*, New York 1963.
- , *Człowiek, religia, kultura*, tłum. Jerzy Prokopiuk, Warszawa 1967.
- , *Poza zasadą przyjemności*, tłum. Jerzy Prokopiuk, Warszawa 1976.
- , *Dziela, t. 4: Pisma społeczne*, Robert Reszke (oprac.), tłum. Aleksander Ochocki, Marcin Poręba, Robert Reszke, Warszawa 1998.
- Freund Julien, *Pareto. La théorie de l'équilibre*, Paris 1974.
- Fromm Erich, *Kryzys psychoanalizy*, tłum. Wojsław Brydak, Poznań 1995.
- Friedländer Saul, *Histoire et psychanalyse*, Paris 1975.
- Gay Peter, *Freud. A Life for Our Time*, New York 1988.
- Gellner Ernest, *Uwodzicielski urok psychoanalizy, czyli Chytrłość antyrozumu*, tłum. Teresa Holówka, Warszawa 1997.
- Ginneken Jaap van, *Crowds, Psychology, and Politics 1871–1899*, Cambridge–New York 1992.
- Hall Calvin S., Lindsey Gardner, *Psychoanalytic Theory and Its Applications in the Social* 981

- Sciences, w: *Handbook of Social Psychology*, Gardner Lindzey (red.), t. 1, Reading 1959.
- Henderson Lawrance J., *Pareto's General Sociology*, Cambridge, Mass. 1935.
- Homans George C., Curtis Charles P. Jr., *An Introduction to Pareto. His Sociology*, New York 1961 (1 wyd. 1934).
- Hughes Henry Stuart, *Consciousness and Society. The Reorientation of European Social Thought 1890–1930*, New York 1961 (1 wyd. 1958).
- Jahoda Gustav, *Crossroads between Culture and Mind. Continuities and Change in Theories of Human Nature*, New York 1992.
- Jedlicki Witold, *Co sądzić o freudyzmie i psychoanalizie?*, Warszawa 1961.
- Johnston Thomas, *Freud and Political Thought*, New York 1965.
- Jones Ernest, *The Life and Work of Sigmund Freud*, New York 1953–1957, 3 t.
- Karph Fay Berger, *American Social Psychology. Its Origins, Development and European Background*, New York 1932.
- König Edmund, *Wilhelm Wundt jako psycholog i filozof*, tłum. Stanisław Brzozowski, Antoni Krasnowolski, Warszawa 1904.
- Kolnai Aurel, *Psychoanalyse und Soziologie. Zur Psychoanalyse von Masse und Gesellschaft*, Leipzig 1920.
- Lange Antoni, *Spółczesność i historia podług teorii G. Tarde'a*, Warszawa 1904.
- Le Bon Gustave, *Psychologia tłumy*, tłum. Bolesław Kaprocki, Warszawa 1986.
- , *Psychologia socjalizmu*, tłum. Michał Osiński, Warszawa 1997.
- , *Psychologia rozwoju narodów*, tłum. Julian Ochowicz, Nowy Sącz 1999.
- Lopreato Joseph, *Vilfredo Pareto*, New York 1965.
- McDougall William, *Psychologia grupy. Zarys zasad psychologii zbiorowej oraz próba zastosowania ich do wyjaśnienia życia i charakteru narodowego*, tłum. Józef Chłasiński, Lwów–Warszawa 1930.
- , *An Introduction to Social Psychology*, London 1945 (1 wyd. 1908).
- Man and His Culture. Psychoanalytic Anthropology after «Totem und Taboo»*, Werner Muensterberger (red.), London 1969.
- Marcuse Herbert, *Eros i cywilizacja*, tłum. Hanna Jankowska, Arnold Pawelski, Warszawa 1998.
- Marcuse Ludwig, *Sigmund Freud. Sein Bild vom Menschen*, Hamburg 1956.
- Matagrín Amédée, *La psychologie sociale de Gabriel Tarde*, Paris 1910.
- Milet Jean, *Gabriel Tarde et la philosophie de l'histoire*, Paris 1970.
- Mongardini Carlo, *Vilfredo Pareto. Dall'economia alla sociologia*, Roma 1973.
- Moscovici Serge, *La psychanalyse. Son image et son publique*, Paris 1961 (1 wyd. 1956).
- Mullahy Patrick, *Oedipus. Myth and Complex. A Review of Psychoanalytic Theory*, New York 1955.
- Nolte Helmut, *Psychoanalyse und Soziologie. Die Systemtheorien Sigmund Freuds und Talcott Parsons*, Bern 1970.
- Nye Robert A., *The Origins of Crowd Psychology. Gustave Le Bon and the Crisis of Mass Democracy in the Third Republic*, London–Beverly Hills, Cal. 1975.
- Pareto and Mosca*, James H. Meisel (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1965.
- Pareto Vilfredo, *Les systèmes socialistes*, Paris 1902–1903, 2 t.
- , *Trattato di sociologia generale*, Firenze 1916, 2 t. (wyd. ang. *The Mind and Society. A Treatise on General Sociology*, Arthur Livingston [red.], New York 1963, 4 t.).
- , *Oeuvres complètes*, Giovanni Busino (red.), Genève 1964–1989, 30 t.
- , *The Rise and Fall of Elites. An Applications of Theoretical Sociology*, New Brunswick, N.J. 1991.
- , *Uczucia i działania. Fragmenty socjologiczne*, Andrzej Kojder (wyb.), tłum. Monika Dobrowolska, Magdalena Rozpędowska, Anna Zinserling, Warszawa 1994.
- Parsons Talcott, *Struktura społeczna a osobowość*, tłum. Marek Tabin, Warszawa 1969.
- Perrin Guy, *Sociologie de Pareto*, Paris 1966.

- The Problematic Science. Psychology in the Nineteenth Century*, William R. Woodward, Mitchell G. Ash (red.), New York 1982.
- Psychanalyse et sociologie*, J. Leenhardt (red.), Bruxelles 1973.
- Psychoanalysis and Contemporary Thought*, John D. Sutherland (red.), New York 1959.
- Psychoanalysis and History*, Bruce Mazlish (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1971.
- Psychoanalysis and Social Process*, Jules H. Masserman (red.), New York 1961.
- Psychoanalysis and Social Science*, Hendrik M. Ruitenbeek (red.), New York 1962.
- Psychoanalysis and the Social Sciences*, Géza Róheim, Werner Muensterberger, Sidney Axelrad (red.), New York 1947-1958, 4 t.
- Psychoanalysis as Science*, Eugene Pumpian-Mindlin (red.), Stanford, Cal. 1952.
- Rank Otto, Sachs Hans, *Die Bedeutung der Psychoanalyse für die Geisteswissenschaften*, Wiesbaden 1913.
- Rieff Philip, *Freud. The Mind of the Moralist*, New York 1959.
- Roazen Paul, *Freud. Political and Social Thought*, New York 1970.
- Róheim Géza, *Psychoanalysis and Anthropology. Culture, Personality and Consciousness*, New York 1950.
- Rosińska Zofia, *Freud*, Warszawa 1993.
- Ross Edward A., *Social Psychology*, New York 1908.
- Samuels Warren J., *Pareto on Policy*, Amsterdam 1974.
- Schneider Louis, *The Freudian Psychology and Veblen's Social Theory*, New York 1948.
- Schoene Wolfgang, *Über die Psychoanalyse in der Ethnologie. Eine theoriegeschichtliche Auseinandersetzung mit einigen Grundlagen der nordamerikanischen «Kultur- und Persönlichkeits» Forschung*, Dortmund 1966.
- Sulloway Frank J., *Freud, Biologist of the Mind. Beyond the Psychoanalytical Legend*, London 1979.
- Tarde Gabriel, *Les lois de l'imitation. Études sociologique*, Paris 1890.
- , *La logique sociale*, Paris 1893.
- , *Essais et mélanges sociologiques*, Lyon 1895.
- , *Études de psychologie sociale*, Paris 1898.
- , *Les lois sociales*, Paris 1898.
- , *Psychologie économique*, Paris 1903, 2 t.
- , *Opinia i tłum*, tłum. Kazimiera Skrzyńska, Warszawa 1904.
- , *On Communication and Social Influence. Selected Papers*, Terry N. Clark (red.), Chicago 1969.
- , *Écrits de psychologie sociale*, Paris 1973.
- Thompson Clara (współprac. Mullahy Patrick), *Psychoanaliza. Narodziny i rozwój*, tłum. Tamara Kolakowska, Warszawa 1965.
- Trilling Lionel, *Freud and the Crisis of Our Culture*, Boston 1955.
- Valade Bernard, *Pareto. La naissance d'une autre sociologie*, Paris 1990.
- Weinstein Fred, Platt Gerald M., *Psychoanalytic Sociology. An Essay on the Interpretation of Historical Data and the Phenomena of Collective Behavior*, Baltimore 1973.
- Whyte Lancelot L., *The Unconscious before Freud*, New York 1960.
- Wilhelm Wundt and the Making of a Scientific Psychology*, Robert W. Rieber (red.), New York-London 1980.
- Wundt Studies. A Centennial Collection*, Wolfgang G. Bringmann, Ryan D. Tweney (red.), Toronto 1980.
- Wundt Wilhelm, *Logik. Eine Untersuchung der Prinzipien der Erkenntnis und der Methoden wissenschaftlicher Forschung*, t. 3: *Logik der Geisteswissenschaften*, Stuttgart 1908 (1 wyd. 1883).
- , *Elemente der Völkerpsychologie. Grundlinien einer psychologischen Entwicklungsgeschichte der Menschheit*, Leipzig 1912.
- Wyss Dieter, *Marx und Freud. Ihr Verhältnis zur modernen Anthropologie*, Göttingen 1969.

Rozdział 11. Socjologizm: socjologia jako podstawowa nauka społeczna
(s. 359–408)

- Aimard Guy, *Durkheim et la science économique. L'apport de sa sociologie à la théorie économique moderne*, Paris 1962.
- Alpert Harry, *Émile Durkheim and His Sociology*, New York 1939.
- „L'année sociologique” 1999, t. 49, nr 1: *Lire Durkheim aujourd'hui* (artykuły Jean-Manuela de Chazela et al.).
- Assorodobraj Nina, *Życie i dzieło Stefana Czarnowskiego*, w: Stefan Czarnowski, *Dziela*, t. 5, Warszawa 1956.
- Baudelot Christian, Estabiet Roger, *Durkheim et le suicide*, Paris 1984.
- Baudelot Christian, Estabiet Roger, Maurice Halbwachs. *Consommation et société*, Paris 1994.
- Berthelot Jean-Michel, 1895 *Durkheim. L'avènement de la sociologie scientifique*, Paris 1995.
- Besnard Philippe, *L'anomie, ses usages et fonction dans la discipline sociologique depuis Durkheim*, Paris 1987.
- Bierstedt Robert, *Émile Durkheim*, London 1966.
- Bouglé Célestin, *Qu'est-ce que la sociologie?*, Paris 1907.
- , *Leçons de sociologie sur l'évolution des valeurs*, Paris 1922.
- , *Bilan de la sociologie française contemporaine*, Paris 1935.
- Cazeneuve Jean, *Sociologie de Marcel Mauss*, Paris 1968.
- Cladis Mark, *A Communitarian Defense of Liberalism*, Stanford, Cal. 1992.
- Clark Terry Nichols, *Prophets and Patrons. The French University and the Emergence of the Social Sciences*, Cambridge, Mass. 1973.
- Cuin Charles-Henri, *Durkheim d'un siècle à l'autre*, Paris 1997.
- Cuvillier Armand, *Où va la sociologie française? Avec une étude d'Émile Durkheim sur la sociologie formaliste*, Paris 1953.
- Czarnowski Stefan, *Dziela*, Warszawa 1956, 5 t.
- Davy Georges, *La foi jurée. Étude sociologique du problème du contract. La formation du lien contractuel*, Paris 1922.
- , *Durkheim. Choix de textes avec étude du système sociologique*, Paris 1924.
- , *Sociologie politique*, Paris 1924.
- , *Sociologues d'hier et d'aujourd'hui*, Paris 1931.
- Debating Durkheim*, William S. F. Pickering, Herminio Martins (red.), London 1994.
- Douglas Jack D., *The Social Meaning of Suicide*, Princeton, N.J. 1967.
- Durkheim. Sa vie, son oeuvre, avec une exposé de sa philosophie*, Jean Duvignaud (red.), Paris 1965.
- Durkheim and Modern Sociology*, Steve Fenton (red.), Cambridge 1984.
- Durkheim Émile, *Éducation et sociologie*, Paris 1922.
- , *L'éducation morale*, Paris 1925.
- , *Le socialisme. Sa définition, ses débuts, la doctrine saint-simonienne*, Paris 1928.
- , *Leçons de sociologie. Physique de mœurs et du droit*, Paris 1950.
- , Montesquieu et Rousseau. *Précurseurs de la sociologie*, Paris 1953.
- , *Pragmatisme et sociologie*, Paris 1955.
- , *Le suicide. Étude de sociologie*, Paris 1960 (1 wyd. 1897).
- , *Sociologie et philosophie*, Paris 1963 (1 wyd. 1924).
- , *Zasady metody socjologicznej*, tłum. Jerzy Szacki, Warszawa 1968 (2 wyd. 2000).
- , *Journal sociologique*, Paris 1969.
- , *La science sociale et l'action*, Paris 1970.
- , *Selected Writings*, Anthony Giddens (red.), Cambridge 1972.
- , *Textes*, t. 1: *Elements d'une théorie sociale*, t. 2: *Religion, morale, anomie*, Paris 1975.
- , *...on Institutional Analysis*, Mark Traugott (red. i tłum.), Chicago 1978.

- , *Elementarne formy życia religijnego. System totemiczny w Australii*, tłum. Anna Zadrożyńska, Warszawa 1990.
- , *Lettres à Marcel Mauss*, Philippe Besnard, Marcel Fournier (red.), Paris 1998.
- , *O podziale pracy społecznej*, tłum. Krzysztof Wakar, Warszawa 1999.
- Durkheimian Sociology. Cultural Studies*, Jeffrey C. Alexander (red.), Cambridge 1988.
- Émile Durkheim. Critical Assessments*, Peter Hamilton (red.), London 1994, 4 t.
- Émile Durkheim. Sociologist and Moralist*, Stephen P. Turner (red.), London-New York 1993.
- Émile Durkheim, 1858–1917. A Collection of Essays with Translations and a Bibliography*, Kurt H. Wolff (red.), Columbus, Ohio 1960.
- Filloux Jean-Claude, *Individualisme, socialisme et changement sociale chez Émile Durkheim*, Lille 1977.
- Fournier Marcel, Marcel Mauss, Paris 1994.
- Gehlke Charles E., *Émile Durkheim's Contributions to Sociological Theory*, New York 1915.
- Gella Aleksander, *Ewolucjonizm a początki socjologii* (Ludwik Gumplowicz i Lester Frank Ward), Wrocław 1966.
- Giddens Anthony, *Capitalism and Modern Social Theory. An Analysis of the Writings of Marx, Durkheim and Max Weber*, Cambridge 1971.
- Granet Marcel, *La pensée chinoise*, Paris 1950.
- , *Cywilizacja chińska*, tłum. Mieczysław J. Künstler, Warszawa 1973.
- , *Religie Chin*, tłum. Joanna Rozkrut, Kraków 1997.
- Guittion Jean, *Regards sur la pensée française, 1870–1940*, Paris 1968.
- Gumplowicz Ludwik, *Der Rassenkampf. Soziologische Untersuchungen*, Innsbruck 1883.
- , *Grundriss der Soziologie*, Wien 1885.
- , *System socjologii*, Warszawa 1887.
- , *Die soziologische Staatsidee*, Graz 1892.
- , *Filozofia społeczna* [wyd. niekompletne, z pominięciem rozdz. 11], tłum. Stanisław Posner, Warszawa 1918.
- , *Ausgewählte Werke*, Innsbruck 1926–1928, 4 t.
- Güntzel K., *Die gesellschaftliche Wirklichkeit. Eine Studie der Émile Durkheims Soziologie*, Eschenshagen 1934.
- Gurvitch Georges, *La vocation actuelle de la sociologie*, Paris 1963, 2 t. (1 wyd. 1950).
- Halbwachs Maurice, *La classe ouvrière et les niveaux de vie*, Paris 1913.
- , *Les origines du sentiment religieux d'après Durkheim*, Paris 1925.
- , *Les causes du suicide*, Paris 1930.
- , *L'évolution des besoins dans les classes ouvrières*, Paris 1933.
- , *Esquisse d'une psychologie des classes sociales*, Paris 1938.
- , *Morphologie sociale*, Paris 1938.
- , *La mémoire collective*, Paris 1950.
- , *Społeczne ramy pamięci*, tłum. Marcin Król, Warszawa 1969.
- Hirst Paul Q., *Durkheim, Bernard and Epistemology*, London 1975.
- Hubert Henri, Mauss Marcel, *Mélanges d'histoire des religions*, Paris 1909.
- Indan Franciszek, *pozytywizm etyczny Emila Durkheima*, Toruń 1960.
- Jacher Władysław, *Teoria więzi społecznej w socjologii Emila Durkheima*, Lublin 1973.
- Jones Robert Alun, *Émile Durkheim. An Introduction to Four Major Works*, Beverly Hills, Cal. 1986.
- , *The Development of Durkheim's Social Realism*, Cambridge 1999.
- Karsenti Bruno, Marcel Mauss et le fait social total, Paris 1994.
- LaCapra Dominick, *Émile Durkheim. Sociologist and Philosopher*, Ithaca, N.Y. 1972.
- Lacombe Roger, *La méthode sociologique d'Émile Durkheim. Étude critique*, Paris 1926.
- Lacroix Bernard, *Durkheim et la politique*, Paris–Montréal 1981.
- La Fontaine A. P., *La philosophie d'Émile Durkheim. Sociologie generale*, Paris 1926.

- Lehmann Jennifer M., *Deconstructing Durkheim. A Post-Structuralist Critique*, London–New York 1993.
- Leroux Robert, *Histoire et sociologie en France. De l'histoire-science à la sociologie durkheimienne*, Paris 1998.
- Lévy-Bruhl Lucien, *La mentalité primitive*, Paris 1922.
- , *L'âme primitive*, Paris 1927.
- , *Moralność i nauka o obyczajach*, tłum. Janina Majler, Warszawa 1961.
- , *Czynności umysłowe w społeczeństwach pierwotnych*, tłum. Bella Szwarcman-Czarnota, Warszawa 1992.
- Lockwood David, *Solidarity and Schism. «The Problem of Disorder» in Durkheimian and Marxist Sociology*, Oxford 1992.
- Logue William, *From Philosophy to Sociology. The Evolution of French Liberalism, 1870–1914*, DeKalb, Ill. 1983.
- Ludwig Gumplowicz oder *Die Gesellschaft als Natur*, Emil Brix (red.), Wien 1986.
- Lukes Steven, *Émile Durkheim. His Life and Work. A Historical and Critical Study*, Harmondsworth 1975 (1 wyd. 1973).
- Mariça Georg M., *Émile Durkheim. Soziologie und Soziologismus*, Jena 1932.
- Maurice Halbwachs *1877–1945* (praca zbior.), Strasbourg 1997.
- Mauss Marcel, *Oeuvres*, Victor Karady (red.), t. 1: *Les fonctions sociales du sacré*, Paris 1968; t. 2: *Représentations collectives et diversité des civilisations*, Paris 1969; t. 3: *Cohésion sociale et divisions de la sociologie*, Paris 1969.
- , *Socjologia i antropologia*, tłum. Marcin Król, Krzysztof Pomian, Jerzy Szacki, Warszawa 1973.
- Mestrovic Stjepan Gabriel, *Émile Durkheim and the Reformation of Sociology*, Totowa, N.J. 1988.
- Mirek Franciszek ks., *Metoda socjologiczna. Przyczynek na podstawie analizy krytycznej metod Tarde'a i Durkheima*, Poznań 1930.
- , *System socjologiczny Ludwika Gumplowicza. Studium krytyczne*, Poznań 1930.
- Monnerot Jules, *Les faits sociaux ne sont pas les choses*, [Paris 1946].
- Morrison Ken, *Marx, Durkheim, Weber. Formations of Modern Social Thought*, London 1995.
- Nandan Jash, *The Durkheimian School. A Systematic and Comprehensive Bibliography*, Westport, Conn. 1977.
- Nisbet Robert A., *The Sociology of Émile Durkheim*, London 1975.
- Parsons Talcott, *The Structure of Social Action. A Study in Social Theory with Special Reference to a Group of Recent European Writers*, New York 1968 (1 wyd. 1937).
- Pearce Frank, *The Radical Durkheim*, London 1989.
- Pickering William S. F., *Durkheim's Sociology of Religion. Themes and Theories*, London–Boston 1984.
- Poggi Gianfranco, *Images of Society. Essays on the Sociological Theories of Tocqueville, Marx and Durkheim*, Stanford, Cal. 1972.
- Pope Whitney, *Durkheim's «Suicide». A Classic Analyzed*, Chicago 1978.
- Posner Stanisław, *Ludwik Gumplowicz (1838–1909). Zarys życia i pracy*, Warszawa 1911.
- Prades J. A., *Durkheim*, Paris 1990.
- Proto Mario, *Durkheim e il marxismo. Dalla scienza sociale all'ideologia comparativa*, Manturia 1973.
- The Radical Sociology of Durheim and Mauss*, Mike Gane (red.), London–New York 1992.
- Seeger Imogen, *Durkheim and His Critics in the Sociology of Religion*, New York 1957.
- Simiand François, *La méthode positive et science économique*, Paris 1912.
- , *Statistique et expérience*, Paris 1922.
- The Sociological Domain. The Durkheimians and the Founding of French Sociology*, Philippe Besnard (red.), Cambridge–Paris 1983.

- Steiner P., *La sociologie de Durkheim*, Paris 1995.
- Szacki Jerzy, *Durkheim*, Warszawa 1964.
- Tarkowska Elżbieta, *Ciągłość i zmiana socjologii francuskiej: Durkheim Mauss, Lévi-Strauss*, Warszawa 1974.
- , *Czas w społeczeństwie. Problemy, tradycje, kierunki badań*, Wrocław 1987.
- Tarot Camille, *De Durkheim à Mauss. L'invention du symbolique*, Paris 1999.
- Thompson Kenneth, *Émile Durkheim*, London-New York 1982.
- Tiryakian Edward A., *Sociologism and Existentialism. Two Perspectives on the Individual and Society*, Englewood Cliffs, N.J. 1962.
- Wallwork Ernest, *Durkheim. Morality and Milieu*, Cambridge, Mass. 1972.
- Władysław Maria, *Teoria faktu społecznego w systemie socjologicznym Emila Durkheima*, Wrocław 1974.
- Żebrowski Bernhard, *Ludwig Gumplowicz. Eine Bio- Bibliographie*, Berlin 1926.

Rozdział 12. Historyzm i formalizm: przesłanki antypozytywistycznego zwrotu w socjologii (s. 409–433)

- Antoni Carlo, *From History to Sociology. The Transition in German Historical Thinking*, London 1962.
- Aron Raymond, *La philosophie critique de l'histoire. Essai sur une théorie allemande de l'histoire*, Paris 1969 (1 wyd. 1938).
- Bergner Jeffrey T., *The Origin of Formalism in Social Science*, Chicago-London 1981.
- Bischoff Dietrich W., *Wilhelm Diltheys geschichtliche Lebensphilosophie*, Leipzig 1935.
- Bollnow Otto Friedrich, *Dilthey. Eine Einführung in seine Philosophie*, Stuttgart 1935.
- Bravo Benedetto, *Philologie, histoire, philosophie de l'histoire. Étude sur J. G. Droysen, historien de l'antiquité*, Wrocław 1968.
- Brogowski Leszek, *Dilthey. Conscience et histoire*, Paris 1997.
- Dilthey Wilhelm, *Selected Writings*, Hans Peter Rickman (tłum. i red.), Cambridge-New York 1956.
- , *Der Aufbau der geschichtlichen Welt in den Geisteswissenschaften w. Gesammelte Schriften*, t. 7 (1 wyd. Leipzig-Berlin 1927), Stuttgart 1958.
- , *Einleitung in die Geisteswissenschaften. Versuch einer Grundlegung für das Studium der Gesellschaft und die Geschichte* (wyd. ang. *Introduction to the Human Sciences. An Attempt to Lay a Foundation for the Study of Society and History*, Detroit 1989), w: *Gesammelte Schriften*, t. 1 (1 wyd. Leipzig-Berlin 1922), Stuttgart 1959.
- , *Pattern and Meaning in History. Thoughts on History and Society*, Hans Peter Rickman (red.), New York 1961.
- , *Pisma estetyczne*, tłum. Krystyna Krzemieniowa, Warszawa 1982.
- , *O istocie filozofii*, tłum. Elżbieta Paczkowska-Łagowska, Warszawa 1987.
- , *Rozumienie i życie, w: Wokół rozumienia. Studia i szkice z hermeneutyki*, Grzegorz Sowiński (wyb. i tłum.), Kraków 1993.
- Diwald Helmuth, *Wilhelm Dilthey. Erkenntnistheorie und Philosophie der Geschichte*, Göttingen 1963.
- Emmarth Michael, *Wilhelm Dilthey. The Critique of Historical Reason*, Chicago 1975.
- Gadamer Hans Georg, *Prawda i metoda. Zarys hermeneutyki filozoficznej*, tłum. Bogdan Baran, Kraków 1993.
- Gerhard Wilfried, *Ernst Troeltsch als Soziologe*, Köln 1975.
- Hodges Herbert A., *The Philosophy of Wilhelm Dilthey*, London 1952.
- Iggers Georg G., *The German Conception of History. The National Tradition of Historical Thought from Herder to the Present*, Middletown, Conn. [1968].
- Klubbak William, *Wilhelm Dilthey's Philosophy of History*, New York 1956.

- Köhnke Klaus Christian, *Entstehung und Aufstieg des Neukantianismus. Die deutsche Universität. Philosophie zwischen Idealismus und Positivismus*, Frankfurt am Main 1986 (wyd. ang. *The Rise of Neo-Kantianism*, Cambridge 1991).
- Kon Igor, *Idealizm filozoficzny a kryzys burżuazyjnej myśli historycznej*, tłum. Eugeniusz Grodziński, Warszawa 1967.
- Kremer-Marietti Angèle, *Wilhelm Dilthey et anthropologie historique*, Paris 1971.
- Kuderowicz Zbigniew, *Światopogląd a życie u Diltheya*, Warszawa 1966.
- , *Dilthey*, Warszawa 1967.
- Lempicki Zygmunt, *Wilhelm Dilthey*, w: *Wybór pism*, Henryk Markiewicz (oprac.), t. 2: *Studia z teorii literatury*, Warszawa 1966.
- Makareel Rudolf A., *Dilthey. The Philosopher of the Human Studies*, Princeton, N.J. 1975.
- Mandelbaum Maurice, *The Problem of Historical Knowledge. An Answer to Relativism*, New York 1938.
- Mannheim Karl, *Historicism*, w: *Essays on the Sociology of Knowledge*, London 1952.
- Meinecke Friedrich, *Die Entstehung des Historismus*, München–Berlin 1936, 2 t. (wyd. ang. *Historism. The Rise of a New Historical Outlook*, London 1972).
- Mokrzycki Edmund, *Założenia socjologii humanistycznej*, Warszawa 1971.
- Owensby Jacob, *Dilthey and the Narrative of History*, Ithaca, N.Y. 1994.
- Outhwaite William, *Understanding Social Life. The Method Called Verstehen*, London 1975.
- Paczkowska-Łagowska Elżbieta, *Logos życia. Filozofia hermeneutyczna w kręgu Wilhelma Diltheya*, Gdańsk 2000.
- Rickert Heinrich, *Die Grenzen der naturwissenschaftlichen Begriffsbildung*, Tübingen 1902.
- , *Kulturwissenschaft und Naturwissenschaft*, Tübingen 1926 (1 wyd. 1899; wyd. ang. *Science and History. A Critique of Positivist Epistemology*, Princeton, N.J. 1962).
- Rickman Hans Peter, *Dilthey Today. A Critical Appraisal of the Contemporary Relevance of His Work*, Westport, Conn. 1988.
- Ringer Fritz, *Die Gelehrten. Der Niedergang der deutschen Mandarine 1890–1933*, Stuttgart 1983.
- Smith Woodruff D., *Politics and the Science of Culture in Germany, 1840–1920*, New York 1991.
- Stern Alfred, *The Philosophy of History and the Problem of Values*, The Hague 1962.
- Suchodolski Bogdan, *Przebudowa podstaw nauk humanistycznych*, Warszawa 1928.
- Suter Jean-François, *Philosophie et histoire chez Dilthey*, Basel 1960.
- Tuttle Howard N., *Wilhelm Dilthey's Philosophy of Historical Understanding. A Critical Analysis*, Leiden 1969.
- U progu współczesności. Z dziejów doktryn antypozytywistycznych*, Barbara Skarga (red.), Wrocław 1978.
- Verstehen. Subjective Understanding in the Social Sciences*, Marcello Truzzi (red.), Reading 1974.
- Willey Thomas E., *Back to Kant. The Revival of Kantianism in German Social and Historical Thought, 1860–1914*, Detroit 1978.
- Wittkau Annette, *Historismus. Zur Geschichte des Begriffs und des Problems*, Göttingen 1992.
- Zöckler Christofer, *Dilthey und die Hermeneutik*, Stuttgart 1975.

Rozdział 13. Niemieckie projekty socjologii humanistycznej (s. 435–493)

- Abel Theodore, *Systematic Sociology in Germany. A Critical Analysis of Some Attempts to Establish Sociology as an Independent Science*, New York 1929.
- Adler Max, *Simmels Bedeutung für die Geistesgeschichte*, Wien 1919.
- 988 Albrow Martin, *Max Weber's Construction of Social Theory*, New York 1990.

- Andreski Stanisław, *Max Webera ośnienia i pomyłki*, tłum. Kazimierz Z. Sowa, Warszawa 1992.
- Antoni Carlo, *From History to Sociology. The Transition in German Historical Thinking*, London 1962.
- Aron Raymond, *La sociologie allemande contemporaine*, Paris 1966 (1 wyd. 1935).
- , *La philosophie critique de l'histoire. Essai sur une théorie allemande de l'histoire*, Paris 1969 (1 wyd. 1938).
- The Barbarism of Reason. Max Weber and the Twilight of Enlightenment*, Asher Horowitz, Terry Maley (red.), Toronto 1994.
- Bauman Zygmunt, *Hermeneutics and Social Science. Approaches to Understanding*, London 1978.
- Becher Herbert J., *Georg Simmel. Die Grundlagen seiner Soziologie*, Stuttgart 1971.
- Becker Howard, *Systematic Sociology on the Basis of the Beziehungslehre and Gebildelehre of Leopold von Wiese*, New York 1932.
- Beetham David, *Max Weber and the Theory of Modern Politics*, London 1974.
- Bellebaum Alfred, *Das soziologische System von Ferdinand Tönnies unter besonderer Berücksichtigung seiner soziographischen Untersuchungen*, Meiseheim am Glan 1966.
- Bendix Reinhard, *Max Weber. Portret uczonego*, tłum. Karol Jakubowicz, Warszawa 1975.
- Bendix Reinhard, *Roth Guenther, Scholarship and Partisanship. Essays on Max Weber*, Los Angeles 1971.
- Bernstein Richard J., *The Restructuring of Social and Political Theory*, Philadelphia 1978.
- Boese Franz, *Geschichte des Vereins für Sozialpolitik 1872–1932*, Berlin 1939.
- Brennan Catherine, *Max Weber on Power and Social Stratification. An Interpretation and Critique*, Ashgate 1997.
- Brubaker Rogers, *The Limits of Rationality. An Essay on the Social and Moral Thought of Max Weber*, New York 1984.
- Bruun H. H., *Science, Values and Politics in Max Weber's Methodology*, Copenhagen 1972.
- Buch des Denkes an Georg Simmel. Briefe, Erinnerungen, Bibliographie*, Kurt Gasen, Michael Landmann (red.), Berlin 1958.
- Burger Thomas, *Max Weber's Theory of Concept Formation*, Durham, N.C. 1976.
- The Cambridge Companion to Weber*, Stephen Turner (red.), New York 2000.
- Ciaffa Jay A., *Max Weber and the Problems of Value-Free Social Science. A Critical Examination of the Werturteilsstreit*, Lewisburg, N.J. 1998.
- Cieśla Stanisław, *Georg Simmel i podstawy jego socjologii*, Lublin 1993.
- Collins Randall, *Weberian Sociological Theory*, Cambridge 1986.
- Colliot-Thélène Catherine, *Max Weber et histoire*, Paris 1990.
- , *Le désenchantement de l'État. De Hegel à Max Weber*, Paris 1992.
- Crossley Nick, *Intersubjectivity. The Fabric of Social Becoming*, London 1996.
- Dahme Heinz-Jürgen, *Soziologie als exakte Wissenschaft*, Stuttgart 1981, 2 t.
- Eisenstadt Samuel N., *The Protestant Ethic and Modernization. A Comparative View*, New York 1968.
- Essays on Sociology, Philosophy and Aesthetics by Georg Simmel et al.*, Kurt H. Wolff (red.), New York 1965.
- Fenomenologia i socjologia. Zbiór tekstów*, Zdzisław Krasnodębski (wyb. i red.), tłum. Zdzisław Krasnodębski et al., Warszawa 1989.
- Ferdinand Tönnies. A New Evaluation. Essays and Documents*, Werner J. Cahnman (red.), Leiden 1973.
- Filmer Paul et al., *New Directions in Sociological Theory*, London 1972.
- Freund Julien, *Sociologie de Max Weber*, Paris 1966 (wyd. ang. *The Sociology of Max Weber*, New York 1969).
- , *Max Weber*, Paris 1969.
- Frisby David, *Simmel and Since. Essays on Georg Simmel's Social Theory*, London–New York 1992.

- , *Sociological Impressionism. A Reassessment of Georg Simmel's Social Theory*, London–New York 1992 (1 wyd. 1981).
- Gellner Ernest, *Cause and Meaning in the Social Sciences*, London 1973.
- Georg Simmel, Lewis A. Coser (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1965.
- Georg Simmel. *Ville et modernité*, Jean Rémy (red.), Paris 1995.
- Georg Simmel and *Contemporary Sociology*, Michael Kaern, Bernard S. Phillips, Robert S. Cohen (red.), Dordrecht–Boston 1990.
- Georg Simmel between *Modernity and Postmodernity/Georg Simmel zwischen Moderne und Postmoderne*, Felicitas Dörr-Backes, Ludwig Nieder (red.), Würzburg 1995.
- Georg Simmel und die *Moderne. Neue Interpretationen und Materialien*, Heinz-Jürgen Dahme, Otthein Rommstedt (red.), Frankfurt am Main 1984.
- Giddens Anthony, *Capitalism and Modern Social Theory. An Analysis of the Writings of Marx, Durkheim and Max Weber*, Cambridge 1971.
- Gorman Robert A., *The Dual Vision. Alfred Schutz and the Myth of Phenomenological Social Science*, London 1977.
- Helle Horst Jürgen, *Dilthey, Simmel und Verstehen. Vorlesungen zur Geschichte der Soziologie*, Frankfurt am Main 1986.
- , *Soziologie und Erkenntnistheorie bei Georg Simmel*, Darmstadt 1988.
- Hennen Manfred, *Krise der Rationalität – Dilemma der Soziologie. Zur kritischen Rezeption Max Webers*, Stuttgart 1976.
- Hennis Wilhelm, *Max Webers Fragestellung. Studien zur Biographie des Werks*, Tübingen 1987.
- , *Max Weber. Essays in Reconstruction*, New York 1988.
- Honigsheim Paul, *On Max Weber*, New York 1968.
- Huff Toby E., *Max Weber and the Methodology of Social Sciences*, London 1984.
- Hughes Henry Stuart, *Consciousness and Society. The Reorientation of European Social Thought 1890–1930*, New York 1961 (1 wyd. 1958).
- Husserl Edmund, *Kryzys nauk europejskich i fenomenologia transcendentna*, tłum. Sławomira Walczewska, Toruń 1999.
- Individuality and Modernity. Georg Simmel and Modern Culture*, Lise Widding Isaksen, Marit Waerness (red.), Bergen 1993.
- Jacoby E. Georg, *Die moderne Gesellschaft im sozialwissenschaftlichen Denken von Ferdinand Tönnies*, Stuttgart 1971.
- Jakubowski Jarema, *Racjonalność a normatywność działań (Alfred Schutz a Talcott Parsons)*, Poznań 1998.
- Jaspers Karl, *On Max Weber*, New York 1988.
- Jaworski Gary D., *Georg Simmel and the American Prospect*, Albany 1997.
- Jung Werner, *Georg Simmel zur Einführung*, Hamburg 1991.
- Kalberg Stephen, *Max Weber's Comparative-Historical Sociology*, Chicago 1994.
- Käsler Dirk, *Die frühe deutsche Soziologie 1909 bis 1934 und ihre Entstehungs-Milieus. Eine wissenschaftssoziologische Untersuchung*, Opladen 1984.
- , *Max Weber. Eine Einführung in Leben, Werk und Wirkung*, Frankfurt am Main 1995 (wyd. ang. *Max Weber. An Introduction in His Life and Work*, Chicago 1998).
- Kategoria potoczności. Źródła filozoficzne i zastosowania teoretyczne*, Aldona Jawłowska (red.), Warszawa 1991.
- Kivisto Peter, Swatos William H., *Max Weber. A Bio-Bibliography*, Westport, Conn. 1988.
- Kozyr-Kowalski Stanisław, *Max Weber a Karol Marks. Socjologia Maxa Weбера jako „pozytywna krytyka materializmu historycznego”*, Warszawa 1967.
- , *Miejsce wartości w poznaniu humanistycznym w ujęciu Maxa Weбера i Karola Marksa. Studium z socjologii wiedzy*, Toruń 1968.
- , *Klasy i stany. Max Weber a współczesne teorie stratyfikacji społecznej*, Warszawa 1979.
- Krasnodebski Zdzisław, *Rozumienie ludzkiego zachowania. Rozważania o filozoficznych podstawach nauk humanistycznych i społecznych*, Warszawa 1986.
- , *Upadek idei postępu*, Warszawa 1991.

- , M. Weber, Warszawa 1999.
- Kuniński Miłowit, *Myślenie modelowe w socjologii Maxa Webera*, Kraków 1980.
- Lachmann Ludwig M., *The Legacy of Max Weber. Three Essays*, London 1970.
- Lawrence Peter A., *Georg Simmel. Sociologist and European*, Sunbury-on-Thames 1976.
- Leemans Victor, *Ferdinand Tönnies et la sociologie contemporaine en Allemagne*, Paris 1933.
- Leger François, *La pensée de Georg Simmel*, Paris 1992.
- Leif Joseph, *La sociologie de Tönnies*, Paris 1946.
- Levine Donald N., *Simmel and Parsons. Two Approaches to the Study of Society*, New York 1980.
- , *The Flight from Ambiguity*, Chicago 1985.
- Lewis John, *Max Weber and Value-Free Sociology. A Marxist Critique*, London 1975.
- Loos Fritz, *Zur Wert- und Rechtslehre Max Webers*, Tübingen 1970.
- Löwith Karl, *Max Weber and Karl Marx*, London 1982.
- Lyotard Jean-François, *Fenomenologia*, tłum. Jacek Migasiński, Warszawa 2000.
- MacRae Donald G., *Weber*, London 1974.
- Magala Sławomir, *Simmel*, Warszawa 1980.
- Mamelet Albert, *Le relativisme philosophique chez Georg Simmel*, Paris 1914.
- Marschall Gordon, *In Search of the Spirit of Capitalism. An Essay on Max Weber's Protestant Ethic Thesis*, New York 1982.
- Max Weber*, Dennis Wrong (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1970.
- Max Weber. Critical Assessments*, Peter Hamilton (red.), London 1992, 3 t.
- Max Weber. Critical Responses*, Bryan S. Turner (red.), London 1998.
- Max Weber and His Contemporaries*, Wolfgang J. Mommsen, Jürgen Osterhammel (red.), London-Boston 1987.
- Max Weber and Modern Sociology*, Arun Sahay (red.), London-New York 1999 (1 wyd. 1971).
- Max Weber und die Soziologie heute*, Otto Stammeler (red.), Tübingen 1965 (wyd. ang. *Max Weber and Sociology Today*, Oxford 1971).
- Max Weber's «Science as a Vocation»*, Peter Lassman, Irving Velody, Herminio Martins (red.), London-Boston 1989.
- Max Webers Wissenschaftslehre. Interpretation und Kritik*, Gerhard Wagner (red.) Frankfurt am Main 1994.
- Mayer Jacob Peter, *Max Weber and German Politics. A Study in Political Sociology*, London [1944].
- Menger Carl, *Untersuchungen über die Methode der Sozialwissenschaften und der politischen Ökonomie insbesondere*, Leipzig 1883 (wyd. ang. *Problems of Economics and Sociology*, Urbana, Ill. 1963).
- Methodology of the Social Sciences, Ethics, and Economics in the Newer Historical School. From Max Weber and Rickert to Sombart and Rothacker*, Peter Koslowski (red.), Berlin-New York 1997.
- Midgley E. B. F., *The Ideology of Max Weber. A Thomist Critique*, Aldershot 1983.
- Mitzman Arthur, *Sociology and Estrangement. Three Sociologists of Imperial Germany*, New York 1973.
- , *The Iron Cage. An Historical Interpretation of Max Weber*, New Brunswick, N.J.—Oxford 1985 (1 wyd. 1969).
- Mommsen Wolfgang J., *The Age of Bureaucracy. Perspectives on the Political Sociology of Max Weber*, New York 1974.
- , *Max Weber. Gesellschaft, Politik und Geschichte*, Frankfurt am Main 1974.
- Mühlmann Wilhelm E., *Max Weber und die rationale Soziologie*, Tübingen 1966.
- Natanson Maurice, *Literature, Philosophy and the Social Sciences*, The Hague 1962.
- , *Phenomenology, Role, and Reason. Essays on the Coherence and Deformation of Social Reality*, Springfield, Ill. 1974.

- Oakes Guy, *Weber and Rickert. Concept Formation in the Cultural Sciences*, Cambridge, Mass. 1988.
- Oberschall Anthony, *Empirical Social Research in Germany, 1848–1914*, Paris–The Hague 1975.
- Ordnung und Theorie. Beiträge zur Geschichte der Soziologie in Deutschland*, Sven Papcke (red.), Darmstadt 1986.
- Orzechowski Marian, *Polityka, władza, panowanie w teorii Maxa Webera*, Warszawa 1984.
- Pappenheim Fritz, *The Alienation of Modern Man. An Interpretation Based on Marx and Tönnies*, New York 1959.
- Pare Jean-Rodrigue, *Les visages de l'engagement dans l'oeuvre de Max Weber, La nation, la culture et la science*, Paris 1999.
- Park Robert Ezra, *Soziologische Vorlesungen von Georg Simmel*, Chicago 1931.
- Parsons Talcott, *The Structure of Social Action. A Study in Social Theory with Special Reference to a Group of Recent European Writers*, New York 1968 (1 wyd. 1937).
- Phenomenological Sociology. Issues and Applications*, George Psathas (red.), New York 1973.
- Phenomenology and Social Reality. Essays in Memory of Alfred Schutz*, Maurice Natanson (red.), The Hague 1970.
- Phenomenology and Sociology. Selected Readings*, Thomas Luckmann (red.), Harmondsworth 1978.
- Phenomenology and the Social Sciences*, Maurice Natanson (red.), Evanston, Ill. 1973, 2 t.
- Poggi Gianfranco, *Calvinism and the Capitalist Spirit. Max Weber's Protestant Ethic*, London 1983.
- The Political and Social Theory of Max Weber. Collected Essays*, Wolfgang J. Mommsen (red.), Chicago 1989.
- Protestantism, Capitalism and Social Science*, Robert W. Green (red.), Lexington, Mass. 1973.
- Reading Weber*, Keith Tribe (red.), London 1989.
- Reine und angewandte Soziologie. Eine Festgabe für Ferdinand Tönnies zu seinem achtzigsten Geburtstag am 28 Juli 1935*, Ernst Jurkat (red.), Leipzig 1936.
- Ringer Fritz K., *The Decline of the German Mandarins. The German Academic Community, 1919–1933*, Cambridge, Mass. 1969.
- , *Max Weber's Methodology. The Unification of the Cultural and Social Sciences*, Cambridge, Mass. 1997.
- Roche Maurice, *Phenomenology, Language and the Social Sciences*, London 1973.
- Rogers Mary F., *Sociology, Ethnomethodology and Experience. Phenomenological Critique*, Cambridge–New York 1983.
- Rogers Rolf E., *Max Weber's Ideal Type Theory*, New York 1969.
- Rossi Pietro, *Vom Historismus zur historischen Sozialwissenschaft. Heidelberger Max Weber Vorlesungen 1985*, Frankfurt am Main 1987.
- Roth Guenther, *Schluchter Wolfgang, Max Weber's Vision of History. Ethics and Method*, Berkeley–Los Angeles 1977.
- Runciman Walter Garrison, *A Critique of Max Weber's Philosophy of Social Science*, Cambridge 1972.
- Sadri Ahmed, *Max Weber's Sociology of Intellectuals*, New York–Oxford 1994.
- Schluchter Wolfgang, *Rationalismus und Weltbeherrschung. Studien zu Max Weber*, Frankfurt am Main 1980.
- , *The Rise of Western Rationalism. Max Weber's Developmental History*, Berkeley 1981.
- , *Paradoxes of Modernity. Culture and Conduct in the Theory of Max Weber*, Stanford, Cal. 1996.
- Schroeder Ralph, *Max Weber and the Sociology of Culture*, London 1992.
- Schütz Alfred, *Der sinnhafte Aufbau der sozialen Welt. Eine Einleitung in die verstehende Soziologie*, Wien 1932.

- , *Collected Papers*, t. 1: *The Problem of Social Reality*, Maurice Natanson (red.), The Hague 1962; t. 2: *Studies in Social Theory*, Arvid Brodersen (red.), The Hague 1964; t. 3: *Studies in Phenomenological Philosophy*, Ilse Schütz (red.), The Hague 1966.
- , *The Phenomenology of the Social World*, Evanston, Ill. 1967.
- , *On Phenomenology and Social Relations. Selected Writings*, Helmut R. Wagner (red.), Chicago 1970.
- Seyfarth Constans, Schmidt Gert, *Max Webers Bibliographie. Eine Dokumentation und Sekundärliteratur*, Stuttgart 1977.
- Sica Alan, *Max Weber and the New Century*, Oxford–Cambridge 2001.
- Simmel Georg, *Soziologie. Untersuchungen über die Formen der Vergesellschaftung*, Berlin 1958 (1 wyd. 1908).
- , *On Individuality and Social Forms. Selected Writings*, Donald N. Levine (red.), Chicago 1971.
- , *Sociologia*, tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Warszawa 1975 (odpowiednik *The Sociology of Georg Simmel*, Kurt H. Wolff [red.], New York 1950).
- , *Sociologie et epistemologie*, Paris 1981.
- , ... *on Women, Sexuality, and Love*, New Haven, Conn. 1984.
- , *Das individuelle Gesetz. Philosophische Exkurse*, Michael Landmann (red.), Frankfurt am Main 1987.
- , *Aufsätze 1887 bis 1890. Über soziale Differenzierung; Die Probleme der Geschichtsphilosophie (1892)*, Heinz-Jürgen Dahme (red.), Frankfurt am Main 1989.
- , *Schriften zur Soziologie. Eine Auswahl*, Heinz-Jürgen Dahme, Otthein Rammstedt (red.), Frankfurt am Main 1989.
- , *Essays on Religion*, Horst Jürgen Helle, Ludwig Nieder (red.), New Haven, Conn. 1997.
- , *Filozofia pieniądza*, tłum. Andrzej Przylebski, Poznań 1997.
- , ... *on Culture. Selected Writings*, David Frisby, Mike Featherstone (red.), London–Thousand Oaks, Cal. 1997.
- , *Soziologische Ästhetik*, Klaus von Lichtblau (red.), Bodenheim 1998.
- Smith Woodruff D., *Politics and the Science of Culture in Germany 1840–1920*, New York–Oxford 1991.
- Sójka Jacek, *Pomiędzy filozofią a socjologią. Społeczna ontologia Alfreda Schütza*, Warszawa 1991.
- Swedberg Richard, *Max Weber and the Idea of Economic Sociology*, Princeton, N.J. 1998.
- Szacki Jerzy, *Obiektywizm i subiektywizm w socjologii, w: Dylematy historiografii idei oraz inne szkice i studia*, Warszawa 1991.
- Świat przeżywany. Fenomenologia i nauki społeczne*, Zdzisław Krasnodebski, Klaus Nellen (red.), tłum. Zdzisław Krasnodebski et al., Warszawa 1993.
- Święcicka Krystyna, *Husserl*, Warszawa 1993.
- Tönnies Ferdinand, *Wspólnota i stowarzyszenie. Rozprawa o komunizmie i socjalizmie jako empirycznych formach kultury*, tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Warszawa 1988.
- Toulemont René, *L'essence de la société selon Husserl*, Paris 1962.
- Turner Bryan S., *For Weber. Essays on the Sociology of Fate*, Boston 1981.
- Turner Charles, *Modernity and Politics in the Work of Max Weber*, London 1992.
- Turner Stephen P., *Factor Regis A., Max Weber. Lawyer as Social Thinker*, London–New York 1994.
- Wallace Walter L., *A Weberian Theory of Human Society. Structure and Evolution*, New Brunswick, N.J. 1994.
- A *Weber–Marx Dialogue*, Robert J. Antonio, Ronald M. Glassman (red.), Lawrence, Kan. 1985.
- Weber Max, *Etyka protestancka a duch kapitalizmu*, tłum. Jan Miziński, Lublin 1994.

- , *History and Subjectivity. The Transformation of Marxist Theory*, Atlantic Highlands, N.J. 1993 (1 wyd. 1987).
- Gouldner Alvin W., *The Two Marxisms. Contradictions and Anomalies in the Development of Theory*, New York 1980.
- , *Against Fragmentation. The Origins of Marxism and the Sociology of Intellectuals*, New York 1985.
- Gramsci and Marxist Theory*, Chantal Mouffé (red.), Boston 1976.
- Gramsci Antonio, *Pisma wybrane*, tłum. Barbara Sieroszevska, Warszawa 1961, 2 t.
- , *Zeszyty filozoficzne*, tłum. Barbara Sieroszevska, Joanna Szymanowska, Warszawa 1991.
- Habermas Jürgen, *Teoria i praktyka. Wybór pism*, Zdzisław Krasnodębski (wyb.), tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Zdzisław Krasnodębski, Warszawa 1983.
- , *Teoria działania komunikacyjnego*, t. 1: *Racjonalność działania a racjonalność społeczna*, tłum. Andrzej Maciej Kaniowski, Warszawa 1999.
- Haimson Leopold, *The Russian Marxists and the Origins of Bolshevism*, Cambridge 1955.
- Held David, *Introduction to Critical Theory. Horkheimer to Habermas*, Cambridge 1980.
- Hilferding Rudolf, *Kapitał finansowy. Studium o najnowszym rozwoju kapitalizmu*, tłum. Jan Garewicz, Edward Rose, Warszawa 1958.
- Hochfeld Julian, *Studia o marksowskiej teorii społeczeństwa*, Warszawa 1963.
- Holub Renate, *Antonio Gramsci. Beyond Marxism and Postmodernism*, London–New York 1992.
- Holzheuer Walter, *Karl Kautskys Werk als Weltanschauung*, München 1972.
- Holda-Rózewicz Henryka, *Ludwik Krzywicki jako teoretyk społeczeństw pierwotnych*, Wrocław 1976.
- Honneth Axel, *Kritik der Macht. Reflexionsstufen einer kritischen Gesellschaftstheorie*, Frankfurt am Main 1985 (wyd. ang. *The Critique of Power. Reflective Stages in a Critical Social Theory*, Cambridge, Mass. 1991).
- Horkheimer Max, *Spoleczna funkcja filozofii. Wybór pism*, tłum. Jan Doktor, Warszawa 1987.
- , *Początki mieszczańskiej filozofii dziejów*, tłum. Halina Walentowicz, Warszawa 1995.
- Horkheimer Max, Adorno Theodor W., *Dialektyka oświecenia. Fragmenty filozoficzne*, tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Warszawa 1994.
- Hunlich Reinhold, *Karl Kautsky und der Marxismus der II Internationale*, Marburg 1981.
- Jacoby Russell, *Dialectics of Defeat. Contours of Western Marxism*, Cambridge–New York 1981.
- Jasiński Bogusław, *Lukács*, Warszawa 1985.
- Jaurès Jean, *Wybór pism*, Jan Strzelecki (oprac.), tłum. Mieczysław Bibrowski, Warszawa 1970.
- Jay Martin, *The Dialectical Imagination. A History of the Frankfurt School and the Institute of Social Research 1923–1950*, Boston 1973.
- , *Marxism and Totality. The Adventures of a Concept from Lukács to Habermas*, New York 1984.
- Kadarkay Arpad, *Georg Lukács. Life, Thought and Politics*, Oxford 1991.
- Karl Kautsky and the Social Science of Classical Marxism*, John H. Kautsky (red.), Leiden–New York 1989.
- Karl Korsch. Revolutionary Theory*, Douglas Kellner (red.), Austin 1977.
- Kautsky Karol, *Etyka w świetle materialistycznego pojmowania historii*, tłum. Adolf Warski, Warszawa 1959.
- , *Materialistyczne pojmowanie dziejów*, tłum. Kazimierz Bleszyński, t. 1: *Przyroda i społeczeństwo*, t. 2: *Państwo i rozwój ludzkości*, Warszawa 1963.
- Kellner Douglas, *Herbert Marcuse and the Crisis of Marxism*, Berkeley 1985.
- , *Critical Theory, Marxism and Modernity*, Cambridge 1989.

- Kołakowski Leszek, *Główne nurty marksizmu cz. 2: Rozwój, cz. 3: Rozkład*, Londyn 1988 (1 wyd. Paryż 1977–1978).
- Koptas Krzysztof, *Rozum, rzeczywistość i to, co całkiem inne. Teoria krytyczna Maxa Horkheimera*, Warszawa 1998.
- Korsch Karl, *Marxismus und Philosophie*, Erich Gerlach (red.) Frankfurt am Main 1966 (1 wyd. 1923; wyd. ang. *Marxism and Philosophy*, London 1970).
- , *Three Essays on Marxism*, New York 1971.
- Kowalik Tadeusz, *Krzywicki*, Warszawa 1965.
- Kozakiewicz Helena, *Inna socjologia. Studium zapoznanej metody. Przyczynek do sporu o wyjaśnianie zjawisk społecznych*, Warszawa 1983.
- Krzemień-Ojak Sław, *Benedetto Croce i marksizm*, Warszawa 1975.
- Krzywicki Ludwik, *Wybór pism*, Henryka Holda-Rózewicz (wyb.), Warszawa 1978.
- Labriola Antonio, *Szkice o materialistycznym pojmowaniu dziejów*, tłum. Anna Brzozowska, Jerzy Jędrzejewicz, Stefania Ciesielska-Borkowska, Warszawa 1961.
- Lefebvre Henri, *La pensée de Lénine*, Paris 1957.
- Lenin – wielki teoretyk*, Michaił W. Iskrow (red.), tłum. Marian Jurecki et al., Warszawa 1970.
- Lenin jak filozof*, Mark M. Rozental (red.), Moskwa 1969.
- Lenin Włodzimierz I., *Marks, Engels, marksizm*, tłum. anon., Warszawa 1949.
- , *Materializm a empiriokrytycyzm. Krytyczne uwagi o pewnej reakcyjnej filozofii*, w: *Dziela*, tłum. anon., t. 14, Warszawa 1949.
- , *Co to są «przyjaciele ludu» i jak oni wojują przeciwko socjaldemokratom? (odpowiedź na artykuły czasopisma «Russkoje bogactwo» przeciwko marksistom)*, w: *Dziela*, tłum. anon., t. 1, Warszawa 1950.
- , *Treść ekonomiczna narodnictwa i jej krytyka w książce P. Struvego*, w: *Dziela*, tłum. anon., t. 1, Warszawa 1950.
- , *Zeszyty filozoficzne*, tłum. Kazimierz Bleszyński, Danuta Kulakowska, Stanisław Halbersztadt, *Dziela*, t. 38, Warszawa 1973.
- Lichtheim George, *Lukács*, London 1970.
- , *From Marx to Hegel and Other Essays*, London 1971.
- Lipshires Sidney, Herbert Marcuse. *From Marx to Freud and Beyond*, Cambridge, Mass. 1971.
- Loader Colin, *The Intellectual Development of Karl Mannheim. Culture, Politics, and Planning*, Cambridge–New York 1985.
- Lowy Michael, Georg Lukács. *From Romanticism to Bolshevism*, London 1979.
- Lukács György, *Political Writings, 1919–1929*, London 1974.
- , *Lenin. Studium struktury myśli*, tłum. Jerzy Łoziński, „*Studia Filozoficzne*” 1978, nr 10–12.
- , *Młody Hegel*, tłum. Marek J. Siemek, Warszawa 1980.
- , *Wprowadzenie do ontologii bytu społecznego*, tłum. Kazimierz Ślęczka, Warszawa 1982–1985, 3 t.
- , *Historia i świadomość klasowa. Studia o marksistowskiej dialektyce*, tłum. Marek J. Siemek, Warszawa 1988.
- , *Pisma krytyczno-teoretyczne 1908–1932*, Stefan Morawski (oprac.), Warszawa 1994.
- The Lukács Reader*, Arpad Kadarkay (red.), Oxford 1995.
- Lukes Steven, *Marxism and Morality*, New York 1985.
- McCarthy Thomas A., *The Critical Theory of Jürgen Habermas*, Cambridge 1984 (1 wyd. 1978).
- McInnes Neil, *The Western Marxists*, London 1972.
- McLellan David, *Marxism after Marx*, London 1979.
- Malinowski Antoni, *Szkola frankfurcka a marksizm*, Warszawa 1979.
- Mannheim Karl, *Ideologia i utopia*, tłum. Jan Miziński, Lublin 1992.
- Marcus Judith, Tarr Zoltán, Georg Lukács. *Theory, Culture and Politics*, New Brunswick, N.J. 1989.

- Marcuse Herbert, *Negations. Essays in Critical Theory*, Boston 1968.
- , *Soviet Marxism. A Critical Analysis*, Harmondsworth 1971 (1 wyd. 1963).
- , *Człowiek jednowymiarowy. Badania nad ideologią rozwiniętego społeczeństwa przemysłowego*, tłum. Stanisław Konopacki et al., Warszawa 1991.
- , *Eros i cywilizacja*, tłum. Hanna Jankowska, Arnold Pawelski, Warszawa 1998.
- Markszm XX wieku. Antologia tekstów**, Janusz Dobieszewski, Marek J. Siemek (red.), Warszawa 1990, 3 cz.
- Mehring Franz, *Historia socjaldemokracji niemieckiej*, tłum. Edda Werfel et al., Warszawa 1964–1965, 4 t.
- Merleau-Ponty Maurice, *Les adventures de la dialectique*, Paris 1955.
- Merquior José Guilherme, *Western Marxism*, London 1976.
- Mészáros István, *Lukács' Concept of Dialectics with Biography, Bibliography and Documents*, London 1972.
- Mills Charles Wright, *The Marxists*, New York 1962.
- Modern Interpretations of Marx**, Tom Bottomore (red.), Oxford 1981.
- Morchen Hermann, *Władza i panowanie u Heideggera i Adorna*, tłum. Michał Herer, Robert Marszałek, Warszawa 1999.
- Morera Esteve, *Gramsci's Historicism. A Realist Interpretation*, London–New York 1990.
- Morrow Raymond A. (współprac. Brown David D.), *Critical Theory and Methodology*, Thousand Oaks, Cal. 1994.
- Mozetič Gerald, *Die Gesellschaftstheorie des Austromarxismus*, Darmstadt 1987.
- Nemeth Thomas, *Gramsci's Epistemology. A Critical Study*, Atlantic Highlands, N.J. 1980.
- Ochocki Kazimierz, *Wokół sporów o filozofię*, Warszawa 1978.
- Otto Bauer et la révolution**, Yvon Bourdet (red.), Paris 1968.
- Piccone Paul, *Italian Marxism*, Berkeley 1983.
- Plechanow Jerzy, *Przyczynek do zagadnienia rozwoju monistycznego pojmowania dziejów*, tłum. Romana Granas, Warszawa 1949.
- Portelli Hughes, *Gramsci et le bloc historique*, Paris 1972.
- Rainko Stanisław, *Markszm i jego krytycy*, Warszawa 1976.
- Readings in Marxist Sociology**, Tom Bottomore, Patrick Goode (red.), Oxford–New York 1983.
- Riechers Christian, *Antonio Gramsci. Marxismus in Italien*, Frankfurt am Main 1970.
- Rudziński Roman, *Ideal moralny a proces dziejowy w marksizmie i neokantyzmie*, Warszawa 1975.
- Salvadori Massimo, *Karl Kautsky and the Socialist Revolution, 1880–1938*, London 1979.
- Sartre Jean Paul, *Markszm i egzystencjalizm*, tłum. Jerzy Lisowski, „Twórczość” 1957, nr 4.
- , *Critique de la raison dialectique* (wraz z *Question de méthode*), t. 1: *Théorie des ensembles pratiques*, Paris 1960, t. 2 (nie dokończony): *L'intelligibilité de l'histoire*, Paris 1985.
- Schaff Adam, *Historia i prawda*, Warszawa 1970.
- Schmidt Alfred, *Die kritische Theorie als Geschichtsphilosophie*, München 1976.
- Schroyer Trent, *The Critique of Domination. The Origins and Development of Critical Theory*, New York 1973.
- Shaw Martin, *Marxism Versus Sociology*, London 1974.
- , *Marxist Sociology Revisited*, London 1985.
- Simon Roger, *Gramsci's Political Thought*, London 1991.
- Slater Phil, *Origin and Significance of the Frankfurt School. A Marxist Perspective*, London 1977.
- Soubise Louis, *Le marxisme après Marx*, Paris 1967.
- Sozialforschung als Kritik**, Wolfgang Bonss, Axel Honneth (red.), Frankfurt am Main 1982.

- Soziologische Exkurse*, Theodor W. Adorno, Max Horkheimer (red.), Frankfurt am Main 1956 (wyd. ang. *Aspects of Sociology*, London 1973).
- Stenson Gary P., *Karl Kautsky, 1854–1938. Marxism in Classical Years*, Pittsburgh 1978.
- Szkola frankfurcka*, Jerzy Łoziński (wyb.), tłum. Jerzy Łoziński et al., Warszawa 1987, 2 t.
- Śpiewak Paweł, *Gramsci*, Warszawa 1977.
- Światło Ruta, *Plechanow*, Warszawa 1979.
- Tarr Zoltán, *The Frankfurt School. The Critical Theories of Max Horkheimer and Theodor W. Adorno*, New York 1977.
- Therborn Göran, *Science, Class and Society. On the Formation of Sociology and Historical Materialism*, London 1976.
- Topolski Jerzy, *Marksizm i historia*, Warszawa 1977.
- The Unknown Dimension. European Marxism Since Lenin*, Howard Dick, Karl Klare (red.), New York 1972.
- Vincent Jean Marie, *La théorie critique de l'École de Francfort*, Paris 1976.
- Vision und Wirklichkeit. Ein Lesebuch zum Austromarxismus*, Alfred Pfabigan (red.), Wien 1989.
- Vorländer Karl, *Kant und der Sozialismus*, Berlin 1900.
- , *Kant und Marx*, Tübingen 1911.
- Waldenberg Marek, *Wzlot i upadek Karola Kautsky'ego. Studium z historii myśli społecznej i politycznej*, Kraków 1972, 2 t.
- , *Kautsky*, Warszawa 1976.
- , *Prekursorzy Nowej Lewicy. Studia z myśli społecznej XIX i XX wieku*, Kraków–Wrocław 1985, cz. 3–4.
- Walicki Andrzej, *Stanisław Brzozowski. Drogi myśli*, Warszawa 1977.
- , *Marksizm i skok do królestwa wolności. Dzieje komunistycznej utopii*, tłum. Andrzej Walicki, Warszawa 1996.
- Wellmer Albrecht, *Kritische Gesellschaftstheorie und Positivismus*, Frankfurt am Main 1969 (wyd. ang. *Critical Theory of Society*, [New York 1971]).
- Western Marxism. A Critical Reader*, Gereth S. Jones (red.), London 1978.
- Wiggerhaus Rolf, *Die Frankfurter Schule. Geschichte, theoretische Entwicklung, politische Bedeutung*, Wien 1986.
- Zitta Victor, *Georg Lukács' Marxism. Alienation, Dialectics, Revolution. A Study in Utopia and Ideology*, The Hague 1964.

Rozdział 15. Pragmatyzm społeczny (s. 543–592)

- Baldwin James M., *Mental Development in the Child and the Race*, New York 1895.
- , *Social and Ethical Interpretations in Mental Development. A Study in Social Psychology*, New York 1897 (wyd. pol. *Życie społeczne i moralne*, tłum. [Kazimierz Kelles-Krauz?] Dr. K. K., [Leo Belmont] L. B., [Adolf Reybekiel?] Dr. A. R., Warszawa 1906).
- , *The Individual and Society, or Psychology and Sociology*, New York 1911.
- Bernard Luther Lee, *Instincts. A Study in Social Psychology*, New York 1924.
- Bierstedt Robert, *American Sociological Theory*, New York 1981.
- Blumer Herbert, *Social Psychology*, w: *Man and Society. A Substantive Introduction to the Social Sciences*, Emerson P. Schmidt (red.), New York 1937.
- , *An Appraisal of Thomas and Znaniecki's «The Polish Peasant in Europe and America»*, New York 1939.
- , *Symbolic Interactionism. Perspective and Method*, Englewood Cliffs, N.J. 1969.
- Boksański Zbigniew, *Tożsamość, interakcja, grupa*, Łódź 1989.
- Boskoff Alvin, *Theory in American Sociology. Major Sources and Applications*, New York 1969.

- t. 4: *Dezorganizacja i reorganizacja w Polsce*, t. 5: *Organizacja i dezorganizacja w Ameryce*, tłum. Maryla Metelska et al., Warszawa 1976.
- Turner Stephen Park, Turner Jonathan H., *The Impossible Science. An Institutional Analysis of American Sociology*, London 1990.
- Victoroff David, George Herbert Mead. *Sociologue et philosophe*, Paris 1953.
- Vidich Arthur J., Lyman Stanford M., *American Sociology. Worldly Rejections of Religion and Their Directions*, New Haven, Conn. 1985.
- White Morton, *Social Thought in America. The Revolt against Formalism*, Boston 1963 (1 wyd. 1949).
- , *Science and Sentiment in America*, New York 1972.
- , *Pragmatism and the American Mind*, New York 1973.
- Ziółkowski Marek, *Znaczenie – interakcja – rozumienie. Studium z symbolicznego interakcjonizmu i socjologii fenomenologicznej jako wersji socjologii humanistycznej*, Warszawa 1981.
- Znaniecki Florian, *On Humanistic Sociology*, Robert Bierstedt (wyb.), Chicago 1969.

Rozdział 16. Amerykańska socjologia opisowa (s. 593–626)

- Abbot Andrew, *Department and Discipline. Chicago Sociology at One Hundred*, Chicago 1999.
- Abrams Mark, *Social Surveys and Social Action*, London 1951.
- Alihan Milla A., *Social Ecology. A Critical Analysis*, New York 1938.
- Arensberg Conrad M., Kimball Solon T., *Culture and Community*, New York 1965.
- Bernard Jessie, *The Sociology of Community*, Glenview, Ill. 1973.
- Bertrand Alvin Lee, Wierzbicki Zbigniew T., *Socjologia wsi w Stanach Zjednoczonych*, Wrocław 1970.
- Bulmer Martin, *The Chicago School of Sociology. Institutionalization, Diversity and the Rise of Sociological Research*, Chicago 1984.
- Burgess Ernest W., *On Community, Family, and Delinquency*, James F. Short (red.), Chicago 1973.
- Carey James T., *Sociology and Public Affairs. The Chicago School*, Beverly Hills, Cal. 1976.
- Chicago. An Experiment in Social Science Research*, Thomas Vernor Smith, Leonard D. White (red.), Chicago 1929.
- The Chicago School. Critical Assessments*, Ken Plummer (red.), London–New York 1997.
- Cohen David, J. B. Watson. *The Founder of Behaviorism*, London 1980.
- The Concept of Community. Readings with Interpretations*, David W. Minar, Scott Greer (oprac.), Chicago 1969.
- Contributions to Urban Sociology*, Ernest W. Burgess, Donald J. Bouge (red.), Chicago 1964.
- Coulon Alain, *L'École de Chicago*, Paris 1992.
- Easthope Gary, *History of Social Research Methods*, London 1974.
- Eleven Twenty Six. A Decade of Social Science Research*, Louis Wirth (red.), Chicago 1940.
- The Establishment of Empirical Sociology*, Anthony Oberschall (red.), New York 1972.
- Faris Robert E. L., *Chicago Sociology, 1920–1932*, Chicago 1967.
- Galpin Charles J., *The Social Anatomy of an Agricultural Community*, Madison 1915.
- Gordon Milton M., *Social Class in American Sociology*, New York 1963 (1 wyd. 1950).
- Gottschalk Louis, Kluckhohn Clyde, Angell Robert, *The Use of Personal Documents in History, Anthropology and Sociology*, New York 1951.

- Gusfield Joseph R., *Community. A Critical Response*, Oxford 1975.
- Hałas Elżbieta, *Obywatelska socjologia szkoły chicagowskiej*, Lublin 1994.
- Hammersley Martyn, *The Dilemma of Qualitative Method. Herbert Blumer and the Chicago Tradition*, London-New York 1989.
- Harvey Lee, *Myths of the Chicago School of Sociology*, Aldershot 1987.
- Hawley Amos Henry, *Human Ecology. A Theory of Community Structure*, New York 1950.
- Herpin Nicolas, *Les sociologues américaines et le siècle*, Paris 1973.
- Hillery George A. Jr., *Definitions of Community. Areas of Agreement*, „Rural Sociology” 1955, t. 20.
- Hunter Floyd, *Community Power Structure. A Study of Decision Makers*, Chapel Hill, N.C. 1953.
- Janickij Oleg N., *Urbanizacja i socjalnyje przeciwieństwa kapitalizmu*, Moskwa 1975.
- König René, *Community*, New York 1968.
- Kurtz Lester R., *Evaluating Chicago Sociology. A Guide to the Literature, with an Annotated Bibliography*, Chicago 1984.
- Lewis J. David, Smith Richard L., *American Sociology and Pragmatism, Mead, Chicago Sociology, and Symbolic Interactionism*, Chicago 1980.
- Lindner Rolf, *Die Entdeckung der Stadtkultur. Soziologie aus der Erfahrung der Reportage*, Frankfurt am Main 1990.
- Lynd Robert S., *Knowledge for What? The Place of Social Science in American Culture*, Princeton, N.J. 1939.
- Lynd Robert S., Lynd Helen Merrell, *Middletown. A Study in Contemporary American Culture*, New York 1929.
- Lynd Robert S., Lynd Helen Merrell, *Middletown in Transition. A Study in Social Conflict*, New York 1937.
- McKenzie Roderick, *On Human Ecology*, Amos H. Hawley (red.), Chicago 1968.
- Madge John, *The Origins of Scientific Sociology*, London 1963 (1 wyd. 1959).
- Martindale Don, *American Social Structure. Historical Antecedents and Contemporary Analysis*, New York 1960.
- Matthews Fred H., *Quest for an American Sociology. Robert E. Park and the Chicago School*, Montréal-London 1977.
- Nelson Lowry, *Rural Sociology. Its Origins and Growth in the United States*, Minneapolis 1969 (1 wyd. 1948).
- Nisbet Robert A., *The Quest for Community*, New York 1970 (1 wyd. 1953).
- Ogburn William F., *On Culture and Social Change*, Otis Dudley Duncan (red.), Chicago 1964.
- Palmer Vivien M., *Field Studies in Sociology. A Student Manual*, Chicago 1928.
- Park Robert E., *The Collected Papers*, Everett C. Hughes et al. (red.), Glencoe, Ill. 1950-1955, 3 t.
- , *On Social Control and Collective Behavior*, Ralph H. Turner (red.), Chicago 1967.
- , *The Crowd and the Public, and Other Essays*, Henry Elsnor Jr. (red.), Chicago 1972.
- Park Robert E., Burgess Ernest W., *Introduction to the Science of Sociology*, Chicago 1921 (wyd. pol. *Wprowadzenie do nauki socjologii*, t. 1, tłum. Elżbieta Juraszówna, Jadwiga Hinzowa, Henryk Jaśkiewicz, Poznań 1926).
- Park Robert E., Burgess Ernest W., McKenzie Roderick D., *The City*, Chicago 1925.
- Park Robert E., Miller Herbert A., *Old World Traits Transplanted*, New York 1921.
- Park Robert Ezra, Young Allyn Abbott, Wissler Clark, *Research in the Social Sciences. Its Fundamental Methods and Objectives*, Wilson Gee (red.), New York 1929.
- Peneff Jean, *La méthode biographique. De l'école de Chicago à l'histoire orale*, Paris 1990.
- Perspectives on the American Community*, Roland L. Warren (red.), Chicago 1973.

- Commager Henry S., *The American Mind. An Interpretation of American Thought and Character Since the 1880's*, New Haven, Conn. 1950.
- Cooley and *Sociological Analysis*, Albert J. Reiss Jr. (red.), Ann Arbor 1968.
- Cooley Charles Horton, *Life of the Student. Roadside Notes on Human Nature, Society and Letters*, New York 1927.
- , *Sociological Theory and Social Research*, Robert C. Angell (red.), New York 1930.
- , *Social Organization. A Study of the Larger Mind*, New York 1962 (1 wyd. 1909).
- , *Human Nature and Social Order*, New York 1964 (1 wyd. 1902).
- , *Social Process*, Carbondale 1966 (1 wyd. 1918).
- , *On Self and Social Organization*, Hans-Joachim Schubert (red.), Chicago 1998.
- Corti Walter R., *The Philosophy of George Herbert Mead*, Winterthur 1973.
- Dewey John, *The Influence of Darwin on Philosophy and Other Essays in Contemporary Thought*, New York 1910.
- , *Human Nature and Conduct. An Introduction to Social Psychology*, New York 1930 (1 wyd. 1920).
- , *Logic. The Theory of Inquiry*, New York 1938.
- , *Reconstruction in Philosophy*, New York 1950 (1 wyd. 1920).
- , *Experience and Nature*, New York 1958 (1 wyd. 1925).
- , *Philosophy and Civilization*, New York 1958 (1 wyd. 1931; wyd. pol. *Filozofia a cywilizacja*, tłum. Stefan Purman, 1938).
- , *Philosophy, Psychology, and Social Practice*, New York 1963.
- , *Psychology*, Carbondale, Ill. 1967 (1 wyd. 1886).
- , *Demokracja i wychowanie. Wprowadzenie do filozofii wychowania*, tłum. Zofia Doroszowa, Wrocław 1972.
- Duncan Hugh D., *Symbols and Social Theory*, New York 1969.
- Faris Ellsworth, *Nature of Human Nature*, New York 1937.
- Goff Tom W., *Marx and Mead. Contributions to a Sociology of Knowledge*, London 1980.
- Halas Elżbieta, *Společný kontext znaczeń w teorii symbolicznego interakcjonizmu*, Lublin 1987.
- , *Symbol w interakcji*, Warszawa 2001.
- Hansen Donald A., *An Invitation to Critical Sociology*, New York 1976.
- Haskell Thomas L., *The Emergence of Professional Social Science. The American Social Science Association and the 19th Century Crisis of Authority*, Urbana, Ill. 1977.
- Hetmański Marek, *Umysł a środowisko. Wokół filozofii George'a Herberta Meada*, Lublin 1998.
- Hinkle Roscoe C., *Founding Theory of American Sociology 1881–1915*, London 1980.
- , *Developments in American Sociological Theory 1915–1950*, New York 1994.
- Hofstadter Richard, *Social Darwinism in American Thought*, Boston 1972 (1 wyd. 1944).
- James William, *The Principles of Psychology*, New York 1890, 2 t.
- , *Pragmatyzm. Nowe imię paru starych stylów myślenia*, tłum. Michał Szczubińska, Warszawa 1998.
- Jandy Edward C., *Charles Horton Cooley. His Life and His Social Theory*, New York 1969 (1 wyd. 1942).
- Joas Hans, G. H. Mead. *A Contemporary Re-examination of his Thought*, Cambridge, Mass. 1985.
- , *Pragmatism and Social Theory*, Chicago 1993.
- John Dewey. *His Thought and Influence*, John Blewett (red.), New York 1960.
- Karph Fay Berger, *American Social Psychology. Its Origins, Development, and European Background*, New York 1932.

- , *Jednostka – działanie – społeczeństwo. Koncepcje jaźni w filozofii amerykańskiego pragmatyzmu*, Warszawa 1994.
- Krzemiński Ireneusz, *Symboliczny interakcjonizm i socjologia*, Warszawa 1986.
- , *Co się dzieje między ludźmi?*, Warszawa 1992.
- Kuklick Bruce, *The Rise of American Philosophy*, New Haven, Conn. 1977.
- Lee Grace C., *George Herbert Mead. Philosopher of the Social Individual*, New York 1945.
- Lewis J. David, Smith Richard L., *American Sociology and Pragmatism, Mead, Chicago Sociology, and Symbolic Interactionism*, Chicago 1980.
- Manterys Aleksander, *Klasyczna idea definicji sytuacji*, Warszawa 2000.
- Mead George Herbert, *The Philosophy of the Present*, Chicago 1956 (1 wyd. 1932).
- , *On Social Psychology*, Anselm Strauss (red.), Chicago 1964.
- , *Selected Writings*, Andrew J. Reck (red.), Indianapolis 1964.
- , *... Essays on His Social Philosophy*, John W. Petras (red.), New York [1968].
- , *Movements of Thought in the Nineteenth Century*, Chicago 1972 (1 wyd. 1932).
- , *The Philosophy of the Act*, Chicago 1972 (1 wyd. 1938).
- , *Umysł, osobowość i społeczeństwo*, tłum. Zofia Wolińska, Warszawa 1975.
- , *The Individual and the Social Self. Unpublished Work of ...*, David L. Miller (red.), Chicago 1982.
- Meltzer Bernard N., Petras John W., Reynolds Larry T., *Symbolic Interactionism. Genesis, Varieties and Criticism*, London–Boston 1975.
- Miller David L., *George Herbert Mead. Self, Language and the World*, Austin 1973.
- Mills Charles Wright, *Sociology and Pragmatism. The Higher Learning in America*, Irving Louis Horowitz (red.), New York 1964.
- Mucha Janusz, Cooley, Warszawa 1992.
- Natanson Maurice, *The Social Dynamics of George H. Mead*, Washington 1956.
- Noble David W., *The Paradox of Progressive Thought*, Minneapolis 1958.
- Pfuetze Paul E., *Self, Society, Existence*, New York 1961 (1 wyd. 1954).
- The Philosophy of John Dewey*, Paul A. Shilpp (red.), New York 1951 (1 wyd. 1939).
- Quandt Jean B., *From the Small Town to the Great Community*, New Brunswick, N.J. 1970.
- Reck Andrew J., *Recent American Philosophy. Studies of Ten Representative Thinkers*, New York 1964.
- Ross Dorothy, *The Origins of American Social Science*, Cambridge 1991.
- Rucker Darnell, *The Chicago Pragmatists*, Minneapolis 1969.
- Sewny Vahan D., *The Social Theory of J. M. Baldwin*, New York 1945.
- Social Psychology through Symbolic Interaction*, George P. Stone, Harvey Farnerman (red.), Waltham 1970.
- Symbolic Interaction. A Reader in Social Psychology*, Jerome G. Manis, Bernard N. Meltzer (red.), Boston 1972.
- Thayer Horace Standish, *Meaning and Action. A Critical History of Pragmatism*, Indianapolis 1968.
- Thomas William I., *Sex and Society. Studies in Social Psychology of Sex*, Chicago 1907.
- , *Source Book for Social Origins. Ethnological Materials, Psychological Standpoints, Classified and Annotated Bibliography for the Interpretation of Savage Society*, Chicago 1909.
- , *The Unadjusted Girl. With Cases and Standpoint for Behavior Analysis*, Boston 1923.
- , *Primitive Behavior. An Introduction to the Social Sciences*, New York 1937.
- , *On Social Organization and Social Personality*, Morris Janowitz (red.), Chicago 1966.
- Thomas William I., Thomas Dorothy Swaine, *The Child in America. Behavior Problems and Programs*, New York 1928.
- Thomas William I., Znaniecki Florian, *Chłop polski w Europie i Ameryce*, t. 1: Organizacja grupy pierwotnej, t. 2: Organizacja grupy pierwotnej, t. 3: Pamiętnik imigranta,

- Platt Jennifer, *A History of Sociological Research Methods in America, 1920–1960*, Cambridge 1999.
- Poplin Dennis E., *Communities. A Survey of Theories and Methods of Research*, New York 1972.
- Raushenbush Winifred, Robert E. Park, *Biography of a Sociologist*, Durham, N.C. 1979.
- Redfield Robert, *The Little Community. Viewpoints for the Study of a Human Whole*, Chicago 1955.
- Reflections on Community Studies*, Arthur J. Vidich, Joseph Bensman, Maurice R. Stein (red.), New York 1964.
- Rychliński Stanisław, *Wybór pism*, Przemysław Wójcik (wyb.), Warszawa 1976.
- A Second Chicago School?*, Gary Alan Fine (red.), Chicago 1995.
- Shils Edward, *The Present State of American Sociology*, Glencoe, Ill. 1948.
- Smith Dennis, *The Chicago School. A Liberal Critique of Capitalism*, New York 1988.
- The Social Fabric of the Metropolis. Contributions of the Chicago School of Urban Sociology*, James F. Short (red.), Chicago 1971.
- The Sociology of Community. A Selection of Readings*, Colin Bell, Howard Newby (red.), London 1974.
- Spoleczności lokalne. Szkice socjologiczne*, Jacek Wódz (red.), Katowice 1986.
- Starosta Paweł, *Poza metropolią. Wiejskie i małomiejasteczkowe zbiorowości lokalne a wzory porządku makrospołecznego*, Łódź 1995.
- Stein Maurice R., *The Eclipse of Community. An Interpretation of American Studies*, Princeton, N.J. 1960.
- Steward Julian H., *Area Research. Theory and Practice*, New York 1950.
- The Structure of Community Power*, Michael Aiken, Paul E. Mott (red.), New York [1970].
- Suttles Gerald D., *The Social Construction of Communities*, Chicago 1972.
- The Tradition of the Chicago School of Sociology*, Luigi Tomasi (red.), Aldershot 1998.
- Wacker R. Fred, *Ethnicity, Pluralism, and Race. Race Relations Theory in America before Myrdal*, Westport, Conn. 1983.
- Warner William Lloyd, *Structure of American Life*, Edinburgh 1952.
- , *The Living and the Dead. A Study of the Symbolic Life of Americans*, New Haven, Conn. 1959 (Yankee City Series 5).
- Warner William Lloyd (współprac. Bailey Wilfrid C. et al.), *Democracy in Jonesville. A Study of Quality and Inequality*, New York 1949.
- Warner William Lloyd, Havighurst Robert J., Loeb Martin B., *Who Shall Be Educated? The Challenge of Unequal Opportunities*, New York 1944.
- Warner William Lloyd, Low J. O., *The Social System of Modern Factory. The Strike. A Social Analysis*, New Haven, Conn. 1947 (Yankee City Series 4).
- Warner William Lloyd, Lunt Paul S., *The Social Life of Modern Community*, New Haven, Conn. 1941 (Yankee City Series 1).
- Warner William Lloyd, Lunt Paul S., *The Status Systems of a Modern Community*, New Haven, Conn. 1942 (Yankee City Series 2).
- Warner William Lloyd, Meeker Marchia, Eells Kenneth, *Social Class in America. A Manual of Procedure for the Measurement of Social Status*, Chicago 1949.
- Warner William Lloyd, Srole Leo, *The Social System of American Ethnic Groups*, New Haven, Conn. 1945 (Yankee City Series 3).
- Warren Roland L., *The Community in America*, Chicago 1972 (1 wyd. 1963).
- Wesołowski Włodzimierz, *Studia z socjologii klas i warstw społecznych*, Warszawa 1962.
- Wilson Raymond Jackson, *In Quest of Community. Social Philosophy in the United States, 1860–1920*, London–New York 1970.
- Wirth Louis, *On Cities and Social Life*, Albert Reiss (red.), Chicago 1964.
- Zimmerman Carle Clark, *The Changing Community*, New York 1938.

Rozdział 17. Horyzonty antropologii społecznej (s. 627–691)

- The Anthropology of Franz Boas. Essays on the Centennial of His Birth*, Walter Goldschmidt (red.), „Memoirs of the American Anthropological Association” 1959, nr 89.
- Antropologia społeczna Bronisława Malinowskiego*, Mariola Flis, Andrzej K. Paluch (red.), Warszawa 1985.
- Babicz Józef, *Nauka o ludach Fryderyka Ratzla*, Wrocław 1962.
- Bauman Zygmunt, *Kultura i społeczeństwo. Preliminaria*, Warszawa 1966.
- Benedict Ruth, *An Anthropologist at Work. Writings of ...*, Margaret Mead (red.), Boston 1959.
- , *Wzory kultury*, tłum. Jerzy Prokopiuk, Warszawa 1966.
- , *Chryzantema i miecz. Wzory kultury japońskiej*, tłum. Ewa Klekot, Warszawa 1999.
- Birnback Martin, *Neo-Freudian Social Philosophy*, Stanford, Cal. 1961.
- Boas Franz, *The Mind of Primitive Man*, New York 1911.
- , *Anthropology and Modern Life*, New York 1936 (1 wyd. 1928).
- , *Race, Language and Culture*, New York 1955 (1 wyd. 1940).
- , *A ... Reader. The Shaping of American Anthropology, 1883–1911*, George W. Stocking (red.), Chicago 1982 (1 wyd. 1974).
- Brozi Krzysztof Jarosław, *Antropologia funkcjonalna Bronisława Malinowskiego. Problemy metodologiczne*, Lublin 1983.
- Burszta Wojciech J., *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Poznań 1998.
- Chmielewski Piotr, *Kultura i ewolucja*, Warszawa 1988.
- Clifford James, *Kłopoty z kulturą. Dwudziestowieczna etnografia, literatura i sztuka*, tłum. Ewa Dżurak et al., Warszawa 2000.
- The Craft of Social Anthropology*, Arnold L. Epstein (red.), London 1967.
- Culture and Personality*, Stephen Stansfeld Sargent, Marian W. Smith (red.), New York 1949.
- Duvignaud Jean, *Le langage perdu. Essais sur la différence anthropologique*, Paris 1973.
- Evans-Pritchard Edward E., *Witchcraft, Oracles and Magic among the Azande*, Oxford 1937.
- , *The Nuer. A Description of the Modes of Livelihood and Political Institutions of Nilotic People*, London 1940.
- , *Essays in Social Anthropology*, London 1962.
- , *Theories of Primitive Religion*, Oxford 1965.
- , *Social Anthropology*, London 1972 (1 wyd. 1951).
- Evolution and Culture*, Marshall D. Sahlins, Elman E. Service (red.), Ann Arbor 1960.
- Flis Mariola, *Teorie struktury społecznej w antropologii funkcjonalnej*, Wrocław 1988.
- , *Antropologia społeczna Radcliffe’a-Browna. Z wyborem pism*, Kraków 2000.
- Functionalism Historicized. Essays on British Social Anthropology*, George W. Stocking Jr. (red.), Madison, Wis. 1984 (History of Anthropology, t. 2).
- Geertz Clifford, *Dzielo i życie. Antropolog jako autor*, tłum. Ewa Dżurak, Sławomir Sikora, Warszawa 2000.
- Gluckman Max, *An Analysis of the Sociological Theory of Malinowski*, „Rhodes–Livingstone Papers” 1949, nr 16.
- Harris Marvin, *The Rise of Anthropological Theory. A History of Theories of Culture*, New York 1968.
- Hatch Elvin, *Theories of Man and Culture*, New York 1973.
- Herskovits Melville J., *Franz Boas. The Science of Man in the Making*, New York 1953.
- The Idea of Culture in the Social Sciences*, Louis Schneider, Charles Bonjean (red.), Cambridge 1973.

- Inkeles Alex, Levinson Daniel L., *National Character. A Study of Modal Personality and Sociocultural Systems*, w: *Handbook of Social Psychology*, Gardner Lindzey (red.), t. 2, Cambridge, Mass. 1954, s. 977–1020.
- Kaplan David, *Manners Robert A., Culture Theory*, Englewood Cliffs, N.J. 1972.
- Kardiner Abram (współprac. Linton Ralph, Du Bois Cora, West James), *The Individual and His Society*, New York 1939.
- Kardiner Abram (współprac. Linton Ralph, Du Bois Cora, West James), *The Psychological Frontiers of Society*, New York 1950 (1 wyd. 1945).
- Kłosowska Antonina, *Z historii i socjologii kultury*, Warszawa 1969.
- Koncepcji zarubieżnej etnologii. Kriticzeskije etudy*, Julian W. Bromlej (red.), Moskwa 1976.
- Kroeber Alfred Louis, *Configurations of Culture Growth*, Berkeley 1944.
- , *Anthropology*, Chicago 1953 (1 wyd. 1923).
- , *Style and Civilization*, Ithaca, N.Y. 1957.
- , *An Anthropologist Looks at History*, Berkeley 1963.
- , *Istota kultury*, tłum. Piotr Sztompka, wyd. 2 Warszawa 1989 (1 wyd. 1973).
- Kuper Adam, *Miedzy charyzmą i rutyną. Antropologia brytyjska 1922–1982*, tłum. Katarzyna Kaniowska, Łódź 1987.
- , *The Invention of Primitive Society*, London 1988.
- , *Among the Anthropologists. History and Context in Anthropology*, New York 1999.
- Kurzweil Edith, *The Age of Structuralism. From Lévi-Strauss to Foucault*, New York 1980.
- Leach Edmund R., *Rethinking Anthropology*, London 1966.
- , *Lévi-Strauss*, tłum. Piotr Niklewicz, Warszawa 1973.
- Lévi-Strauss Claude, *Antropologia strukturalna*, tłum. Krzysztof Pomian, Warszawa 1970.
- , *Antropologia strukturalna II*, tłum. Maciej Falski, Warszawa 2001.
- Lévi-Strauss Claude, Eribon Didier, *Z bliska i z oddali*, tłum. Krzysztof Kocjan, Łódź 1994.
- Lewis Ioan M., *Social Anthropology in Perspective*, Harmondsworth 1976.
- Linton Adelin, Wagley Charles, Ralph Linton, New York 1971.
- Linton Ralph, *The Study of Man. An Introduction*, New York 1936.
- , *The Tree of Culture*, New York 1955.
- , *Kulturowe podstawy osobowości*, tłum. Aleksandra Jasińska-Kania, wyd. 2 Warszawa 2000 (1 wyd. 1975).
- Lombard Jacques, *L'anthropologie britannique contemporaine*, Paris 1972.
- Lowie Robert H., *The History of Ethnological Theory*, New York 1937.
- Main Currents in Cultural Anthropology*, Raoul Naroll, Frada Naroll (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1973.
- Malinowski, Rivers, Benedict and Others. *Essays on Culture and Personality*, George W. Stocking Jr. (red.), Madison, Wis. 1997 (History of Anthropology, t. 4).
- Malinowski between Two Worlds. The Polish Roots of an Anthropological Tradition*, Roy Ellen et al. (red.), Cambridge 1988.
- Malinowski Bronisław, *Dzieła*, tłum. tekstów ang. Józef Obrębski et al., Warszawa 1980–2001, 10 t. (edycja nie zakończona).
- Man and Culture. An Evaluation of the Work of Bronisław Malinowski*, Raymond Firth (red.), London 1957.
- Mead Margaret, Ruth Benedict, New York 1974.
- , *Trzy studia*, tłum. Ewa Życieńska, Warszawa 1986, 2 t. (t. 1: *Dojrzewanie na Samoa oraz Dorastanie na Nowej Gwinei*; t. 2: *Płeć i charakter w trzech społecznościach pierwotnych*).
- , *Kultura i tożsamość. Studium dystansu międzypokoleniowego*, tłum. Jacek Hołówka, wyd. 2 Warszawa 2000 (1 wyd. 1978).
- Murphy Robert F., Robert H. Lowie, New York 1972.
- Nowicka Ewa, *Świat człowieka – świat kultury. Systematyczny wykład problemów antropologii kulturowej*, wyd. 5 Warszawa 2001.

- Paluch Andrzej K., *Konflikt, modernizacja i zmiana społeczna. Analiza i krytyka teorii funkcjonalnej*, Warszawa 1976.
- , *Mistrzowie antropologii społecznej*, Warszawa 1990.
- Panoff Michel, Malinowski, Paris 1972.
- Radcliffe-Brown Alfred R., *The Andaman Islanders. A Study in Social Anthropology*, Cambridge 1922.
- , *A Natural Science of Society*, New York 1937.
- , *Method in Social Anthropology. Selected Essays by ...*, Mysore Narasimhachar Srinivas (red.), Chicago 1958.
- , *Structure and Function in Primitive Society. Essays and Adresses*, London 1965 (1 wyd. 1952).
- Róheim Géza, *Psychoanalysis and Anthropology*, New York 1950.
- Romantic Motives. Essays on Anthropological Sensibility*, George W. Stocking Jr. (red.), Madison, Wis. 1996 (History of Anthropology, t. 6).
- Sapir Edward, *Selected Writings of Edward Sapir in Language, Culture and Personality*, David G. Mandelbaum (red.), Berkeley 1949.
- , *Kultura, język, osobowość. Wybrane eseje*, tłum. Barbara Stanosz, Roman Zimand, Warszawa 1978.
- The Shaping of American Anthropology*, George W. Stocking Jr. (red.), New York 1974.
- Shweder Richard A., *Thinking through Cultures. Expeditions in Cultural Anthropology*, Cambridge, Mass. 1991.
- The Social Anthropology of Radcliffe-Brown*, Adam Kuper (red.), London 1977.
- Sokolewicz Zofia, *Wprowadzenie do etnologii*, Warszawa 1974.
- Stern Bernhard J., *Historical Sociology. The Selected Papers of ...*, New York 1959.
- Steward Julian H., *Theory of Culture Change. The Methodology of Multilinear Evolution*, Urbana, Ill. 1972 (1 wyd. 1955).
- , *Alfred Kroeber*, New York 1973.
- Stocking George W. Jr., *Race, Culture and Evolution. Essays in the History of Anthropology*, New York 1968.
- , *After Tylor. British Social Anthropology 1888–1951*, Madison, Wis. 1999.
- Studying Personality Cross-Culturally*, Bert Caplan (red.), Evanston, Ill. 1961.
- Theory in Anthropology. A Sourcebook*, Robert A. Manners, David Kaplan (red.), Chicago 1968.
- «*Volksgeist*» as Method and Ethic. *Essays on Boasian Ethnography and the German Anthropological Tradition*, George W. Stocking Jr. (red.), Madison, Wis. 1996 (History of Anthropology, t. 8).
- Waligórski Andrzej, *Antropologiczna koncepcja człowieka*, Warszawa 1973.
- White Leslie A., *The Science of Culture. A Study of Man and Civilization*, New York 1949.
- , *The Evolution of Culture. The Development of Civilization to the Fall of Rome*, New York 1959.

Rozdział 18. Teorie cywilizacji (s. 693–750)

- The Annales School*, Stuart Clark (red.), New York 1999.
- Bagby Philip, *Kultura i historia. Prolegomena do porównawczego badania cywilizacji*, tłum. Jerzy Jedlicki, Warszawa 1975.
- Bloch Marc, *Pochwała historii, czyli O zawodzie historyka*, tłum. Wanda Jedlicka, Warszawa 1960.
- , *Spółczesność feudalna*, tłum. Eligia Bąkowska, t. 1: Powstanie związków zależności, t. 2: Klasy społeczne i rządzenie ludźmi, Warszawa 1981.
- , *Królowie Cudotwórcy. Studium na temat nadprzyrodzonego charakteru przypisywanego*

- władzy królewskiej zwłaszcza we Francji i w Anglii, tłum. Jan Maria Kłoczowski, Warszawa 1998.
- Bogner Artur, *Zivilisation und Rationalisierung. Die Zivilisationstheorien Max Webers, Norbert Elias und der Frankfurter Schule im Vergleich*, Opladen 1989.
- Bourd  Guy, Martin Hervé, *Les  coles historiques*, Paris 1983.
- Braudel Fernand, *Historia i trwanie*, tłum. Bronisław Geremek, Warszawa 1971.
- , *Kultura materialna, gospodarka i kapitalizm*, tłum. Maria Ochab et al., Warszawa 1992, 3 t.
- , *A History of Civilizations*, New York 1993.
- Braudel Fernand (oraz Arnaldez Roger et al.), *Morze Śródziemne. Przestrzeń i historia, ludzie i dziedzictwo*, tłum. Maria Boduszyńska-Borowikowa, Barbara Kuchta, Adam Szymanowski, Warszawa 1994.
- Burke Peter, *The French Historical Revolution. The «Annales» School 1929–89*, Stanford, Cal. 1990.
- , *Historia i teoria społeczna*, tłum. [Małgorzata Łamacz], Warszawa–Kraków 2000.
- Civilization and Culture. Classical and Critical Readings*, John Rundell, Stephen Mennell (red.), London 1990.
- Cowell Frank Richard, *History, Civilization and Culture. An Introduction to the Historical and Social Philosophy of Pitirim A. Sorokin*, London 1952.
- , *Values in Human Society. The Sociology of P. A. Sorokin*, Boston 1967.
- Dosse François, *L'histoire en miettes. Des «Annales»   la «nouvelle histoire»*, Paris 1987.
- Elias Norbert, *What is Sociology?*, London 1978.
- , *Przemiany obyczaj w w cywilizacji Zachodu*, tłum. Tadeusz Zabłudowski, Warszawa 1980.
- , *Involvement and Detachment*, Oxford–New York 1987.
- , *The Society of Individuals*, Michael Schr ter (red.), Oxford–Cambridge, Mass. 1991.
- , *The Symbol Theory*, Richard Kilminster (red.), London–Newbury Park 1991.
- , *Time. An Essay*, Oxford–Cambridge 1992.
- , *Rozważania o Niemcach. Zmaganie o władzę a habitus narodowy i jego przemiany w XIX i XX wieku*, tłum. Roman Dziergwa, Jerzy Kał żny, Izabela Sellmer, Poznań 1996.
- , ... *on Civilization, Power, and Knowledge. Selected Writings*, Stephen Mennell, Johan Goudsblom (red.), Chicago 1998.
- , *The ... Reader. A Biographical Selection*, Johan Goudsblom, Stephen Mennell (red.), Oxford–Malden, Mass. 1998.
- Febvre Lucien, *Combats pour l'histoire*, Paris 1953.
- , *Pour une Histoire   part enti re*, Paris 1962.
- Feliks Koneczny dzisiaj*, Jan Skoczyński (red.), Kraków 2000.
- Fletcher Jonathan, *Violence and Civilization. An Introduction to the Work of Norbert Elias*, Oxford 1997.
- Geyl Pieter, *Debates with Historians*, New York 1958.
- Grabski Andrzej Feliks, *Kształty historii*, Łódź 1985.
- Guriewicz Aron Ja., *Istoriczeskij sintiez i «szk la Annalow»*, Moskwa 1993.
- Heinich Nathalie, *La sociologie de Norbert Elias*, Paris 1997.
- Histories. French Constructions of the Past*, Jacques Revel, Lynn Hunt (red.), New York 1995.
- Hughes Henry Stuart, *Oswald Spengler. A Critical Estimate*, New York 1962 (1 wyd. 1952).
- Human Figurations. Essays for/Aufs tze f r Norbert Elias*, Peter R. Gleichmann, Johan Goudsblom, Hermann Korte (red.), Amsterdam 1977.
- Huntington Samuel P., *Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego*, tłum. Hanna Jankowska, Warszawa 1997.
- Johnston Barry V., Pitirim A. Sorokin. *An Intellectual Biography*, Lawrence, Kan. 1995.

- Kolakowski Andrzej, Spengler, Warszawa 1981.
- Koneczny Feliks, *O wielości cywilizacji*, Kraków 1935.
- , *Prawa dziejowe*, Warszawa 1997 (1 wyd. 1982).
- , *O ład w historii. Z dodatkami o twórczości i wpływie Konecznego*, Wrocław 1999 (1 wyd. 1977).
- Krieken Robert van, Norbert Elias, London 1998.
- Kuderowicz Zbigniew, *Filozofia dziejów*, Warszawa 1983.
- Martindale Don, *Prominent Sociologists Since World War II*, Columbus, Ohio 1975.
- Materialien zu Norbert Elias' Zivilisationstheorie*, Peter R. Gleichmann (red.), Frankfurt am Main 1977.
- Mennell Stephen, Norbert Elias. *Civilization, and the Human Self-Image*, Oxford–New York 1989.
- Norbert Elias, *la politique et l'histoire*, Alain Garrigou, Bernard Lacroix (red.), Paris 1997.
- Norbert Elias und die Menschenwissenschaften. *Studien zur Entstehung und Wirkungsgeschichte seines Werkes*, Karl-Siegbert Rehberg (red.), Frankfurt am Main 1996.
- Pucek Zbigniew, *Pluralizm cywilizacyjny jako perspektywa myśli socjologicznej (na przykładzie poglądów F. Konecznego i F. Znanieckiego)*, Kraków 1990.
- Raphael Lutz, *Die Erben von Bloch und Febvre. Annales-Geschichtsschreibung und nouvelle histoire in Frankreich 1945–1980*, Stuttgart 1994.
- Rauzduel Rosan, *Sociologie historique des «Annales»*, Paris 1999.
- Rozmyślania o cywilizacji*, Jerzy Baradziej, Janusz Goćkowski (red.), Kraków 1997.
- Smith Dennis, *Norbert Elias and Modern Social Theory*, London–Thousand Oaks, Cal. 2001.
- Sorokin and Civilization. A Centennial Assessment*, Joseph B. Ford, Michel Richard, Palmer Talbutt (red.), New Brunswick, N.J. 1996.
- Sorokin Pitirim A., *Sociocultural Causality, Space, Time*, Durham, N.C. 1943.
- , *Society, Culture, and Personality. Their Structure and Dynamics. A System of General Sociology*, New York–London 1947.
- , *Fads and Foibles in Modern Sociology and Related Sciences*, Chicago 1956.
- , *A Long Journey. An Autobiography*, New Haven, Conn. 1963.
- , *Modern Historical and Social Philosophies*, New York 1963 (1 wyd., pt. *Social Philosophies of an Age of Crisis*, 1950).
- , *Sociological Theories of Today*, New York 1966.
- , *Social and Cultural Dynamics. A Study of Change in Major Systems of Art, Truth, Ethics, Law, and Social Relationships*, New Brunswick, N.J.–London 1991 (1 wyd. 1957), 4 t.
- , *On the Practice of Sociology*, Barry V. Johnston (red.), Chicago 1998.
- Spengler Oswald, *Historia, kultura, polityka. Wybór pism*, Andrzej Kolakowski (wyb.), tłum. Andrzej Kolakowski, Jerzy Łoziński, Warszawa 1990.
- , *Zmierzch Zachodu. Zarys morfologii historii uniwersalnej*, Helmut Werner (skrót.), tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 2001.
- Stoianovich Traian, *French Historical Method. The «Annales» Paradigm*, Ithaca, N.Y.–London 1976.
- Talbutt Palmer, *Rough Dialectics. Sorokin's Philosophy of Value*, Amsterdam 1998.
- „Theory, Culture & Society” 1987, t. 4, nr 2–3 spec.: *Norbert Elias and Figurational Sociology*.
- Toynbee Arnold J., *Wojna i cywilizacja*, Albert Vann Fowler (wyb.), tłum. Tadeusz Jan Dehnel, Warszawa 1963.
- , *A Selection from His Works*, Eric Walter Frederick Tomlin (red.), Oxford 1978.
- , *Cywilizacja w czasie próby*, tłum. Wojciech Madej, Warszawa 1991.
- , *Studium historii*, David Churchill Somervell (skrót.), tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 2000.

- Weber Alfred, *Farewell to European History or The Conquest of Nihilism*, London 1947.
—, *Kulturgeschichte als Kultursoziologie*, München 1950.
Widgery Alban G., *Interpretations of History*, London 1961.

Rozdział 19. Polska odmiana socjologii humanistycznej: Znaniecki
(s. 751–781)

- Abel Teodor, *O Florianie Znanieckim. Wybór z dziennika*, Elżbieta Hałas (wyb. i tłum.), Lublin 1996.
Chalański Józef, *Trzydzieści lat socjologii polskiej (1918–1947)*, „Przegląd Socjologiczny” 1948, t. 10.
Cichocki Ryszard, *Socjologiczne implikacje filozofii Floriana Znanieckiego*, Poznań 1995.
The Contribution of Florian Znaniecki to Sociological Theory, Renzo Gubert, Luigi Tomasi (red.), Milano 1993.
Dulczewski Zygmunt, *Florian Znaniecki. Życie i dzieło*, Poznań 1984.
Florian Znaniecki i jego rola w socjologii, Andrzej Kwilecki (red.), Poznań 1975.
Florian Znaniecki redaktor «Wychodźcy Polskiego», Zygmunt Dulczewski (wyb. i oprac.), Warszawa 1982.
Godlewski Grzegorz, *Lekcja kryzysu. Źródła kulturalizmu Floriana Znanieckiego*, Warszawa 1997.
Hałas Elżbieta, *Znaczenia i wartości społeczne. O socjologii Floriana Znanieckiego*, Lublin 1991.
„Kultura i Społeczeństwo” 1988, nr 3: *Pamięci Floriana Znanieckiego* (artykuły Richarda Grathoffa et al.).
Pacholski Maksymilian, *Florian Znaniecki. Społeczna dynamika kultury*, Warszawa 1977.
Sitek Wojciech, *Florian Znaniecki a marksizm. Epistemologiczna konceptualizacja wyjaśniania w naukach społecznych*, Warszawa–Poznań 1980.
Socjologia polityczna Floriana Znanieckiego a współczesna polityka, Olgierd Sochacki (red.), Gdańsk 1996.
Szacki Jerzy, *Znaniecki*, Warszawa 1986.
Teoria socjologiczna Floriana Znanieckiego a wyzwania XXI wieku, Elżbieta Hałas (red.), Lublin 1999.
Thomas William I., *Znaniecki Florian, Chłop polski w Europie i Ameryce*, t. 1: Organizacja grupy pierwotnej, t. 2: Organizacja grupy pierwotnej, t. 3: Pamiętnik imigranta, t. 4: Dezorganizacja i reorganizacja w Polsce, t. 5: Dezorganizacja i reorganizacja w Ameryce, tłum. Maryla Metelska et al., Warszawa 1976.
Znaniecki Florian, *Social Actions*, Poznań–New York 1936.
—, *Social Relations and Social Roles. The Unfinished Systematic Sociology*, San Francisco 1965.
—, *The Method of Sociology*, New York 1968 (1 wyd. 1934).
—, *On Humanistic Sociology*, Robert Bierstedt (wyb.), Chicago 1969.
—, *Miasto w świadomości jego obywateli* (1 wyd. 1931), w: Florian Znaniecki, Janusz Ziółkowski, *Czym jest dla ciebie miasto Poznań?*, Warszawa–Poznań 1984.
—, *Społeczne role uczonych*, Jerzy Szacki (wyb., red. i tłum. tekstów ang.), Warszawa 1984.
—, *Pisma filozoficzne*, Jerzy Wocial (wyb. i red.), Warszawa 1987–1991, 2 t.
—, *Wstęp do socjologii*, wyd. 2 Warszawa 1988 (1 wyd. 1922).
—, *Współczesne narody. Socjologiczne studium ewolucji narodów* (wyd. oryg. 1952), tłum. Zygmunt Dulczewski, w: *Współczesne narody*, Warszawa 1990.
—, *Prawa psychologii społecznej*, tłum. Józef Radzicki, Warszawa 1991 (wyd. oryg. 1925).
—, *Upadek cywilizacji zachodniej. Szkic z pogranicza filozofii kultury i socjologii* (1 wyd. 1921), w: *Pisma filozoficzne*, Jerzy Wocial (wyb. i red.), t. 2, Warszawa 1991.

- , *Nauki o kulturze. Narodziny i rozwój*, tłum. Jerzy Szacki, wyd. 2, pełne, Warszawa 1992 (1 wyd. 1971, wyd. oryg. 1952).
- , *The Social Role of the University Student*, Zygmunt Dulczewski (red.), Poznań 1994.
- , *What Are Sociological Problems?*, Zygmunt Dulczewski, Richard Grathoff, Jan Włodarek (red.), Poznań 1994.
- , *Ludzie terazniejsi a cywilizacja przyszłości*, wyd. 3 Warszawa 2001 (1 wyd. 1934).
- , *Socjologia wychowania*, wyd. 3 Warszawa 2001, 2 t. (1 wyd. 1928–1930).

Rozdział 20. Neopozytywizm w socjologii (s. 783–804)

- Adorno Theodor W. et al., *The Positivist Dispute in German Sociology*, London 1976.
- Bannister Robert C., *Sociology and Scientism. The American Quest for Objectivity 1880–1940*, Chapel Hill, N.C.–London 1987.
- Bauman Zygmunt, *Wizje ludzkiego świata. Studia nad społeczną genezą i funkcją socjologii*, Warszawa 1964.
- Behavioral Sciences. Essays in Honor of George A. Lundberg*, Alfred de Grazia et al. (red.), Great Barrington, Mass. 1968.
- Bryant Christopher G. A., *Positivism in Social Theory and Research*, Hampshire–London 1985.
- Carton William R. Jr., *From Animistic to Naturalistic Sociology*, New York 1966.
- Keat Russell, Urry John, *Social Theory as Science*, London 1975.
- The Language of Social Research. A Reader in the Methodology of Social Research*, Paul F. Lazarsfeld, Morris Rosenberg (red.), Glencoe, Ill. 1955.
- Lazarsfeld Paul F., *Philosophie des sciences sociales*, Raymond Boudon (red.), Paris 1970.
- , *Qu'est que la sociologie?*, Paris 1970.
- Lundberg George A., *Foundations of Sociology*, New York 1939.
- , *Can Science Save Us?*, New York–London 1947.
- Mills Charles Wright, *The Sociological Imagination*, New York 1959.
- Mokrzycki Edmund, *Filozofia nauki a socjologia. Od doktryny metodologicznej do praktyki badawczej*, Warszawa 1980.
- Nagel Ernest, *Struktura nauki*, tłum. Jerzy Giedymin, Bożydar Rassalski, Helena Eilstein, Warszawa 1970, rozdz. 13–14.
- Neurath Otto, *Empirische Soziologie. Der wissenschaftliche Gehalt der Geschichte und Nationalökonomie*, Wien 1931 (wyd. ang. *Empiricism and Sociology*, Dordrecht–Boston 1973).
- , *Foundations of the Social Sciences*, Chicago 1944.
- Positivist Sociology and Its Critics*, Peter Halfpenny, Peter McMylor (red.), Aldershot 1994, 3 t.
- Sorokin Pitirim A., *Fads and Foibles in Modern Sociology and Related Sciences*, Chicago 1956.
- Trends in American Sociology*, George A. Lundberg, Read Bain, Nels Anderson (red.), New York 1929.

Rozdział 21. Funkcjonalizm i jego krytycy (s. 805–855)

- Abrahamson Mark, *Functionalism*, Englewood Cliffs, N.J. 1978.
- Adriaansens Hans P. M., *Talcott Parsons and the Conceptual Dilemma*, London–Boston 1980.
- Alexander Jeffrey C., *Theoretical Logic in Sociology, t. 4: The Modern Reconstruction of Classical Thought*, Talcott Parsons, Berkeley 1983.
- , *Twenty Lectures. Sociological Theory Since World War II*, New York 1987.

- , *Neofunctionalism and After*, Malden, Mass.–Oxford 1998.
- Alix Ernest Kahl, *Sociology. An Everyday Approach*, Minneapolis 1995.
- Atkinson Dick, *Orthodox Consensus and Radical Alternative. A Study in Sociological Theory*, London 1971.
- Blau Peter M., *Exchange and Power in Social Life*, New York 1964.
- Blumer Herbert, *Symbolic Interactionism*, Englewood Cliffs, N.J. 1969.
- Bourricaud François, *L'individualisme institutionnel. Essai sur la sociologie de Talcott Parsons*, Paris 1977.
- Buckley Walter, *Sociology and Modern Systems Theory*, Englewood Cliffs, N.J. 1967.
- Buxton William, *Talcott Parsons and the Capitalist Nation-State. Political Sociology as a Strategic Vocation*, Toronto 1985.
- Chazel François, *La théorie analytique de la société dans l'oeuvre de Talcott Parsons*, Paris 1974.
- Coenen-Huther Jacques, *Le fonctionnalisme en sociologie, et après?*, Bruxelles 1984.
- Cohen Percy S., *Modern Social Theory*, New York 1968.
- Coser Lewis A., *The Functions of Social Conflict*, New York 1964 (1 wyd. 1956).
- Czy kryzys socjologii?*, Jerzy Szacki (wyb.), tłum. Alina Bentkowska et al., Warszawa 1977.
- Dahrendorf Ralf, *Soziale Klassen und Klassenkonflikt in der industriellen Gesellschaft*, Stuttgart 1957 (wyd. ang. *Class and Conflict in Industrial Society*, Stanford, Cal. 1959).
- , *Essays in the Theory of Society*, Stanford, Cal. 1968.
- Elementy teorii socjologicznych. Materiały do dziejów współczesnej socjologii zachodniej*, Włodzimierz Derczyński, Aleksandra Jasińska-Kania, Jerzy Szacki (wyb.), tłum. Urszula Niklas et al., Warszawa 1975.
- Erving Goffman, Alan Fine, Gregory W. H. Smith (red.), London 2000.
- Erving Goffman, *Exploring the Interaction Order*, Paul Drew, Anthony Wooton (red.), Boston 1988.
- Friedrichs Robert W., *A Sociology of Sociology*, New York–London 1970.
- Goffman Erving, *Encounters. Two Studies in the Sociology of Interaction*, Indianapolis 1961.
- , *Behavior in Public Places. Notes on the Social Organization of Gatherings*, Glencoe, Ill. 1963.
- , *Stigma. Notes on the Management of Spoiled Identity*, Englewood Cliffs, N.J. 1963.
- , *Interaction Ritual. Essays on Face-to-Face Behavior*, Garden City, N.Y. 1967.
- , *Relations in Public. Microstudies of the Public Order*, New York 1971.
- , *Strategic Interaction. An Analysis of Doubt and Calculation in Face-to-Face, Day-to-Day Dealing with One Another*, Philadelphia 1969.
- , *Frame Analysis. An Essay on the Organization of Experience*, New York 1974.
- , *Gender Advertisements*, New York 1979.
- , *Forms of Talk*, Philadelphia 1981.
- , *Człowiek w teatrze życia codziennego*, tłum. Helena Datner-Śpiewak, Paweł Śpiewak, wyd. 2 Warszawa 2000 (1 wyd. 1981, tłum. Helena Śpiewak, Paweł Śpiewak).
- Gouldner Alvin W., *The Coming Crisis of Western Sociology*, New York 1970.
- Habermas Jürgen, *Theorie des kommunikativen Handelns*, t. 2: *Zur Kritik der funktionalistischen Vernunft*, Frankfurt am Main 1981.
- Hamilton Peter, *Talcott Parsons*, London–Chichester 1983.
- Holmwood John, *Founding Sociology. Talcott Parsons and the Idea of General Theory*, Essex 1996.
- Holton Robert J., Turner Bryan S., *Parsons and Modernity*, London 1987.
- Homans George C., *Social Behavior. Its Elementary Forms*, New York 1961.
- , *Sentiments and Activities*, New York 1962.
- 1012 Horowitz Irving Louis, C. Wright Mills. *An American Utopian*, New York 1983.

- Introduction to the Sociologies of Everyday Life*, Jack D. Douglas et al. (red.), Boston 1980.
- Isajiw Wsevolod W., *Causation and Functionalism in Sociology*, New York 1968.
- Johnson Benton, *Functionalism in Modern Sociology. Understanding Talcott Parsons*, Morristown, N.J. 1975.
- Kempny Marian, *Wymiana i społeczeństwo. Obraz rzeczywistości społecznej w ujęciu współczesnych socjologicznych i antropologicznych teorii wymiany*, Wrocław 1988.
- Krzemiński Ireneusz, *Co się dzieje między ludźmi?*, Warszawa 1992.
- Lackey Pat N., *Invitation to Talcott Parsons' Theory*, Houston 1987.
- Larson Calvin J., *Major Themes in Sociological Theory*, New York 1973.
- Levy Marion J., *The Structure of Society*, Chicago 1952.
- Loomis Charles P., Loomis Zona K., *Modern Social Theories. Selected American Writers*, Princeton, N.J. 1961.
- Lyman Stanford M., Scott Marvin B., *The Drama of Social Reality*, New York 1975.
- Manning Philip, *Erving Goffman and Modern Sociology*, Cambridge 1992.
- Martindale Don, *Prominent Sociologists Since World War II*, Columbus, Ohio 1975.
- Menzies Ken, *Talcott Parsons and the Social Image of Man*, London 1976.
- Merton Robert K., *Teoria socjologiczna i struktura społeczna*, tłum. Ewa Morawska, Jerzy Wertenstein-Żuławski, Warszawa 1982.
- , *On Social Structure and Science*, Piotr Sztompka (red.), Chicago-London 1996.
- Mills Charles Wright, *The Sociological Imagination*, New York 1959.
- , *Elita władzy*, Ignacy Rafelski (oprac. i red.), Warszawa 1961.
- , *The Marxists*, New York 1962.
- , *Power, Politics, and People. The Collected Essays of ...*, Irving Louis Horowitz (red.), New York 1963.
- , *Białe kołnierzyki. Amerykańskie klasy średnie*, tłum. Piotr Graff, Warszawa 1965.
- Mitchell Jack N., *Social Exchange, Dramaturgy, and Ethnomethodology*, New York 1978.
- Mitchell William, *Sociological Analysis and Politics. The Theories of Talcott Parsons*, Englewood Cliffs, N.J. 1967.
- Mucha Janusz, *Konflikt a społeczeństwo. Z problematyki konfliktu społecznego we współczesnych teoriach zachodnich*, Warszawa 1978.
- Mulkay Michael Joseph, *Functionalism, Exchange and Theoretical Strategy*, London 1975.
- Mullins Nicholas C., *Theories and Theory Groups in Contemporary American Sociology*, New York 1973.
- Münch Richard, *Theory of Action. Towards a Synthesis Going beyond Parsons*, London-New York 1987.
- Parsons Talcott, *The Social System*, Glencoe, Ill. 1951.
- , *Societies. Evolutionary and Comparative Perspectives*, Englewood Cliffs, N.J. 1966.
- , *Sociological Theory and Modern Society*, New York 1967.
- , *The Structure of Social Action. A Study in Social Theory with Special Reference to a Group of Recent European Writers*, New York 1968 (1 wyd. 1937).
- , *Struktura społeczna a osobowość*, tłum. Marek Tabin, Warszawa 1969.
- , *The System of Modern Societies*, Englewood Cliffs, N.J. [1971].
- , *Szkice z teorii socjologicznej*, tłum. Alina Bentkowska, Warszawa 1972.
- , *Social Systems and the Evolution of Action Theory*, New York 1977.
- , *Action Theory and the Human Condition*, Riverside, N.J. 1978.
- , ... *on Institutions and Social Evolution. Selected Writings*, Leon H. Mayhew (red.), Chicago 1982.
- , ... *on Economy and Society*, Robert J. Holton, Bryan S. Turner (red.), London-New York 1988.
- , *The Early Essays*, Charles Camie (red.), Chicago 1991.

- Parsons Talcott, Bales Robert F., Shils Edward A., *Working Papers in the Theory of Action*, Glencoe, Ill. 1953.
- Piotrowski Andrzej, *Ład interakcji. Studia z socjologii interpretatywnej*, Łódź 1998.
- Rex John, *Key Problems of Sociological Theory*, London 1961.
- Rocher Guy, *Talcott Parsons and American Sociology*, London 1974.
- Schütz Alfred, Parsons Talcott, *Zur Theorie sozialen Handelns. Ein Briefwechsel*, Walter Sprondel (red.), Frankfurt am Main 1977.
- Scimecca Joseph, *The Sociological Theory of C. Wright Mills*, Port Washington, N.Y. 1977.
- Skidmore William, *Theoretical Thinking in Sociology*, Cambridge–New York 1975.
- Smith Anthony D., *The Concept of Social Change. A Critique of the Functionalist Theory of Social Change*, London–Boston 1973.
- The Social Theories of Talcott Parsons*, Max Black (red.), Englewood Cliffs, N.J. 1961.
- Social Theory Today*, Anthony Giddens, Jonathan H. Turner (red.), Stanford, Cal. 1987.
- Sociological Theory. An Introduction*, Walter L. Wallace (red.), Chicago 1969.
- Sociology. Exploring the Architecture of Everyday Life. Readings*, David M. Newman (red.), Thousand Oaks, Cal. 1997.
- Strasser Hermann, *Functionalism and Social Change*, Wien 1977.
- System, Change and Conflict. A Reader on Contemporary Sociological Theory and the Debate over Functionalism*, Nicholas J. Demerath, Richard A. Peterson (red.), New York 1967.
- Sztompka Piotr, *Metoda funkcjonalna w socjologii i antropologii społecznej. Studium analityczne*, Wrocław 1971.
- , *System and Function. Toward a Theory of Society*, New York 1974.
- , Robert K. Merton. *An Intellectual Profile*, London 1986.
- Talcott Parsons. *Beiträge zur soziologischen Theorie*, D. Rüschmeyer (red.), Berlin 1964.
- Talcott Parsons. *Critical Assessments*, Peter Hamilton (red.), London 1982, 4 t.
- Talcott Parsons. *Theorist of Modernity*, Roland Robertson, Bryan S. Turner (red.), London–Newbury Park, Cal. 1991.
- Toward a General Theory of Action*, Talcott Parsons, Edward A. Shils (red.), New York 1962 (1 wyd. 1952).
- Truzzi Marcello, *Sociology and Everyday Life*, Englewood Cliffs, N.J. 1968.
- Turner Jonathan H., *Struktura teorii socjologicznej*, tłum. Jacek Szmátka, Warszawa 1985.
- The View from Goffman*, Jason Ditton (red.), New York 1980.
- Warshay Leon H., *The Current State of Sociological Theory. A Critical Interpretation*, New York 1975.
- Wearne Bruce C., *The Theory and Scholarship of Talcott Parsons to 1951. A Critical Commentary*, Cambridge–New York 1989.
- Wenzel Harald, *Die Ordnung des Handelns. Talcott Parsons' Theorie des allgemeinen Handlungssystems*, Frankfurt am Main 1990.
- Wilson John, *Social Theory*, Englewood Cliffs, N.J. 1983.
- Winkin Yves, *Erving Goffman. Les moments et leur hommes*, Paris 1988.
- Współczesne teorie wymiany społecznej. Zbiór tekstów*, Marian Kempny, Jacek Szmátka (wyb. i red.), tłum. Barbara Szacka et al., Warszawa 1992.
- Zeitlin Irving M., *Rethinking Sociology. A Critique of Contemporary Theory*, Englewood Cliffs, N.J. 1973.

Rozdział 22. Współczesna myśl socjologiczna (s. 857–944)

Abbinnett Ross, *Truth and Social Science. From Hegel to Deconstruction*, London 1998.

1014 Abbott Andrew, *Chaos of Disciplines*, Chicago–London 2001.

- Agency and Structure. Reorienting Social Theory*, Piotr Sztompka (red.), Amsterdam 1994.
- Alexander Jeffrey C., *Neofunctionalism and After*, Oxford 1988.
- , *Fin de Siècle Social Theory. Relativism, Reduction, and the Problem of Reason*, London 1995.
- Ansart Pierre, *Les sociologies contemporaines*, Paris 1990.
- Ashenden Samantha, Owen David, *Foucault Contra Habermas. Recasting the Dialogue between Genealogy and Critical Theory*, London 1999.
- Baert Patrick, *Social Theory in the Twentieth Century*, Cambridge 1998.
- Ball Stephen J., *Foucault i edukacja. Dyscypliny i wiedza*, tłum. Krzysztof Kwaśniewicz, Kraków 1994.
- Baudrillard Jean, *Rozmowy przed końcem*, tłum. Renata Lis, Warszawa 2001.
- The Bauman Reader*, Peter Beilharz (red.), Oxford 2000.
- Bauman Zygmunt, *Hermeneutics and Social Science. Approaches to Understanding*, London 1978.
- , *Intimations of Postmodernity*, London–New York 1992.
- , *Nowoczesność i zagłada*, tłum. Franciszek Jaszuński, Warszawa 1992.
- , *Dwa szkice o moralności ponowoczesnej*, Warszawa 1994.
- , *Wieloznaczność nowoczesna, nowoczesność wieloznaczna*, tłum. Janina Bauman, Warszawa 1995.
- , *Prawodawcy i tłumacze*, tłum. Andrzej Ceynowa, Jerzy Giebułtowski, Warszawa 1998.
- , *Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika*, tłum. Ewa Klekot, Warszawa 2000.
- , *Ponowoczesność jako źródło cierpień*, Warszawa 2000.
- Beilharz Peter, Zygmunt Bauman. *Dialectic of Modernity*, London–Thousand Oaks, Cal. 2000.
- Berger Peter L., Luckmann Thomas, *Spoleczne tworzenie rzeczywistości*, tłum. Józef Niżnik, Warszawa 1983.
- Bernstein Richard J., *The Restructuring of Social and Political Theory*, Philadelphia 1978.
- , *Beyond Objectivism and Relativism*, Oxford 1983.
- , *The New Constellation. The Ethical-Political Horizons of Modernity/Postmodernity*, Cambridge, Mass. 1992.
- Bertens Hans, *The Idea of the Postmodern. A History*, London–New York 1995.
- Bhaskar Roy, *The Possibility of Naturalism. A Philosophical Critique of the Contemporary Human Sciences*, Atlantic Highlands, N.J. 1979.
- The Blackwell Companion to Social Theory*, Bryan S. Turner (red.), Oxford–Cambridge, Mass. 1996.
- Bleicher Joseph, *The Hermeneutic Imagination. Outline of a Positive Critique of Scientism and Sociology*, London 1982.
- Bonnewitz Patrice, *Les premières leçons sur la sociologie de P. Bourdieu*, Paris 1998.
- Bottomore Thomas Burton, *Sociology as Social Criticism*, London 1975.
- Bourdieu. *Critical Perspectives*, Craig Calhoun, Edward LiPuma, Moishe Postone (red.), Chicago 1993.
- Bourdieu. *A Critical Reader*, Richard Schusterman (red.), Oxford–Malden, Mass. 1999.
- Bourdieu Pierre, *La distinction. Critique sociale du jugement*, Paris 1979.
- , *Questions de sociologie*, Paris 1980.
- , *Le sens pratique*, Paris 1980.
- , *Choses dites*, Paris 1987.
- , *Raisons pratiques. Sur la théorie de l'action*, Paris 1994.
- , *Méditations pascaliennes*, Paris 1997.
- , *Reguły sztuki. Geneza i struktura pola literackiego*, tłum. Andrzej Zawadzki, Kraków 2001.

- Bourdieu Pierre, Chamboredon Jean-Claude, Passeron Jean-Claude, *Le métier du sociologue. Préables épistémologiques*, Paris 1968.
- Bourdieu Pierre, Wacquant Loïc J. D., *Zaproszenie do socjologii refleksyjnej*, tłum. Anna Sawisz, Warszawa 2001.
- Cohen Ira, *Structuration Theory. Anthony Giddens and the Constitution of Social Life*, New York 1989.
- Collin Finn, *Theory and Understanding. A Critique of Interpretive Social Science*, Oxford 1985.
- , *Social Reality*, London-New York 1997.
- Collins Randall, *Sociology Since Midcentury. Essays in Theory Cumulation*, New York 1981.
- Communicative Action*, Axel Honneth, Hans Joas (red.), Cambridge 1991.
- Corcuff Philippe, *Les nouvelles sociologies. Constructions de la réalité sociale*, Paris 1995.
- Cousins Mark, Hussain Athar, Michel Foucault, Hampshire-London 1984.
- Craib Ian, Anthony Giddens, New York 1989.
- Crisis and Contention in Sociology*, Tom Bottomore (red.), London-Beverly Hills, Cal. 1975.
- Crossley Nick, *Intersubjectivity. The Fabric of Social Becoming*, London-Thousand Oaks, Cal. 1996.
- Czy kryzys socjologii?*, Jerzy Szacki (wyb.), tłum. Alina Bentkowska et al., Warszawa 1977.
- Danaher Geoff, Schirato Tony, Webb Jen, *Understanding Foucault*, London 2000.
- Dyskursy rozumu: między przemocą i emancypacją. Z recepcji Jürgena Habermasa w Polsce*, Lech Witkowski (red.), Toruń 1990.
- Eagleton Terry, *Iluzje postmodernizmu*, tłum. Piotr Rymarczyk, Warszawa 1998.
- Elliott Anthony, *Subject to Ourselves. Social Theory, Psychoanalysis and Postmodernity*, Cambridge, Mass. 1996.
- Ethnomethodology. Selected Readings*, Roy Turner (red.), Harmondsworth 1974.
- Fay Brian, *Contemporary Philosophy of Social Science. A Multicultural Approach*, Oxford 1996.
- Filmer Paul et al., *New Directions in Sociological Theory*, London 1972.
- Flew Antony, *Thinking about Social Thinking. The Philosophy of the Social Sciences*, Oxford 1985.
- Foucault Michel, *Les mots et les choses. Une archéologie des sciences humaines*, Paris 1966.
- , *Archeologia wiedzy*, tłum. Andrzej Siemek, Warszawa 1977.
- , *Historia szaleństwa w dobie klasycyzmu*, tłum. Helena Kęszycka, Warszawa 1987.
- , *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, tłum. Tadeusz Komendant, Warszawa 1993.
- , *Historia seksualności*, t. 1: *Wola wiedzy*, tłum. Bogdan Banasiak, Krzysztof Matuszewski; t. 2: *Użytek z przyjemności*, tłum. Tadeusz Komendant; t. 3: *Troska o siebie*, tłum. Tadeusz Komendant, Warszawa 1995.
- , *Trzeba bronić społeczeństwa. Wykłady w Collège de France*, 1976, tłum. Małgorzata Kowalska, Warszawa 1998.
- , *Narodziny kliniki*, tłum. Paweł Pieniążek, Warszawa 1999.
- , *Powiedziane, napisane. Szaleństwo i literatura*, Tadeusz Komendant (wyb. i oprac.), tłum. Bogdan Banasiak et al., Warszawa 1999.
- , *Choroba umysłowa a psychologia*, tłum. Piotr Mrówczyński, Warszawa 2000.
- , *Filozofia. Historia. Polityka. Wybór pism*, tłum. Damian Leszczyński, Lotar Rasiński, Warszawa-Wrocław 2000.
- Fowler Bridget, *Pierre Bourdieu and Cultural Theory*, London 1997.
- Friedrichs Robert W., *A Sociology of Sociology*, New York-London 1970.

- Garfinkel Harold, *Studies in Ethnomethodology*, Englewood Cliffs, N.J. [1967].
- Gellner Ernest, *Cause and Meaning in the Social Sciences*, London-Boston 1973.
- , *Spectacles and Predicaments. Essays in Social Theory*, Cambridge-New York 1979.
- , *Postmodernizm, rozum i religia*, tłum. Maciej Kowalczyk, Warszawa 1997.
- Geuss Raymond, *The Idea of a Critical Theory. Habermas and the Frankfurt School*, Cambridge 1981.
- Giddens Anthony, *Central Problems in Social Theory. Action, Structure and Contradiction in Social Analysis*, Berkeley-Los Angeles 1979.
- , *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration*, Cambridge 1984.
- , *Social Theory and Modern Sociology*, Cambridge 1987.
- , *Nowe zasady metody socjologicznej. Pozytywna krytyka socjologii interpretatywnych*, tłum. Grażyna Woroniecka, Kraków 2001.
- Giddens' Theory of Structuration. A Critical Appreciation*, Christopher G. A. Bryant, David Jary (red.), London-New York 1991.
- Gouldner Alvin W., *The Coming Crisis of Western Sociology*, New York 1970.
- , *For Sociology. Renewal and Critique in Sociology*, New York 1973.
- Guillory John, *Cultural Capital. The Problem of Literary Canon Formation*, Chicago 1993.
- Habermas. Critical Debates*, John B. Thompson, David Held (red.), Cambridge, Mass. 1982.
- Habermas. A Critical Reader*, Peter Dews (red.), Oxford-Malden, Mass. 1999.
- Habermas and the Public Sphere*, Craig Calhoun (red.), Cambridge, Mass. 1992.
- Habermas Jürgen, *Teoria i praktyka. Wybór pism*, Zdzisław Krasnodębski (wyb.), tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Zdzisław Krasnodębski, Warszawa 1983.
- , *Teoria działania komunikacyjnego, t. 1: Racjonalność działania a racjonalność społeczna*, tłum. Andrzej Maciej Kaniowski, Warszawa 1999.
- , *Filozoficzny dyskurs nowoczesności*, tłum. Małgorzata Łukasiewicz, Kraków 2000.
- Habermas Jürgen, Luhmann Niklas, *Theorie der Gesellschaft oder Sozialtechnologie. Was leistet die Systemforschung?*, Frankfurt am Main 1971.
- Harris Marvin, *Theories of Culture in Postmodern Times*, Walnut Creek, Cal. 1999.
- Heritage John, *Garfinkel and Ethnomethodology*, Cambridge-Oxford 1984.
- Hilbert Richard A., *The Classical Roots of Ethnomethodology. Durkheim, Weber and Garfinkel*, New York 1992.
- Homer Sean, *Frédric Jameson. Marxism, Hermeneutics, Postmodernism*, Cambridge 1997.
- Horowitz Irving Louis, *The Decomposition of Sociology*, New York-Oxford 1994.
- Interpretative Social Science. A Reader*, Paul Rabinow, William M. Sullivan (red.), Berkeley 1979.
- Jabłoński Arkadiusz, *Filozoficzna interpretacja życia społecznego w ujęciu Petera Wincha*, Lublin 1998.
- Jacyno Małgorzata, *Iluzje codzienności. O teorii socjologicznej Pierre'a Bourdieu*, Warszawa 1997.
- Joas Hans, *Pragmatism and Social Theory*, Chicago 1993.
- Kaniowski Andrzej Maciej, *Filozofia społeczna Jürgena Habermasa*, Warszawa 1986.
- Kaufmann Jean-Claude, *Ego. Pour une sociologie de l'individu*, Paris 2001.
- Komendant Tadeusz, *Władze dyskursu. Michel Foucault w poszukiwaniu siebie*, Warszawa 1994.
- Krasnodębski Zdzisław, *Rozumienie ludzkiego zachowania. Rozważania o filozoficznych podstawach nauk humanistycznych i społecznych*, Warszawa 1986.
- , *Upadek idei postępu*, Warszawa 1991.
- Kremer-Marietti Angèle, *Michel Foucault et archéologie du savoir*, Paris 1974.
- Kryzys i schizma. Antyscjentystyczne tendencje w socjologii współczesnej*, Edmund Mokrzycki (wyb.), tłum. Ewa Morawska et al., Warszawa 1984, 2 t.

- Kuhn Thomas S., *Struktura rewolucji naukowych*, tłum. Helena Oströmęcka, Justyna Nowotniak, wyd. 2 Warszawa 2001 (1 wyd. 1968, tłum. Helena Oströmęcka).
- Lemert Charles, *Sociology and the Twilight of Man. Homocentrism and Discourse in Sociological Theory*, Carbondale, Ill.–Edwardsville, Ill. 1979.
- , *Sociology After the Crisis*, Boulder, Conn. 1995.
- Lemert Charles, Gillan Garth, Michel Foucault. *Teoria społeczna i transgresja*, tłum. Damian Leszczyński. Lotar Rasiński, Warszawa–Wrocław 1999.
- Loska Krzysztof, *Dziedzictwo McLuhana między nowoczesnością a ponowoczesnością*, Kraków 2001.
- Luhmann Niklas, *Essays on Self-Reference*, New York 1990.
- , *Teoria polityczna państwa bezpieczeństwa socjalnego*, tłum. Grażyna Skapska, Warszawa 1994.
- , *Die Gesellschaft der Gesellschaft*, Frankfurt am Main 1997, 2 t.
- , *Funkcja religii*, tłum. Dominika Motak, Kraków 1998.
- Lyotard Jean-François, *Kondycja ponowoczesna. Raport o stanie wiedzy*, tłum. Małgorzata Kowalska, Jacek Migasiński, Warszawa 1997.
- McCarthy Thomas A., *The Critical Theory of Jürgen Habermas*, Cambridge 1984 (1 wyd. 1978).
- , *Ideals and Illusions. On Reconstruction and Deconstruction in Contemporary Social Theory*, Cambridge, Mass. 1991.
- McLuhan Marshall, *Wybór tekstów*, Eric McLuhan, Frank Zingrone (red.), tłum. Ewa Różalska, Jacek M. Stokłosa, Poznań 2001.
- Manterys Aleksander, *Wielość rzeczywistości w teoriach socjologicznych*, Warszawa 1997.
- Merton Robert K., *Sociological Ambivalence and Other Essays*, New York 1976.
- Metatheory in Social Science. Pluralisms and Subjectivities*, Donald W. Fiske, Richard A. Shweder (red.), Chicago–London 1983.
- Mokrzycki Edmund, *Filozofia nauki a socjologia. Od doktryny metodologicznej do praktyki badawczej*, Warszawa 1980.
- Mounier Pierre, Pierre Bourdieu, *une introduction*, Paris 2001.
- Mucha Janusz, *Socjologia jako krytyka społeczna. Orientacja radykalna i krytyczna we współczesnej socjologii zachodniej*, Warszawa 1986.
- «Nie pytajcie mnie, kim jestem...» *Michel Foucault dzisiaj*, Marek Kwiek (red. i tłum. tekstów ang.), Poznań 1998.
- Odkrywanie modernizmu. Przekłady i komentarze*, Ryszard Nycz (red.), tłum. tekstów ang., franc., niem. i ukr. Piotr Bukowski et al., Kraków 1998.
- Outhwaite William, *New Philosophies of Social Science. Realism, Hermeneutics, and Critical Theory*, Houndmills–Hampshire 1987.
- , *Habermas. A Critical Introduction*, Stanford, Cal. 1994.
- Perspectives on Habermas*, Lewis Edwin Hahn (red.), Chicago–La Salle, Ill. 2000.
- Philosophical Disputes in the Social Sciences*, Stuart C. Brown (red.), Brighton, Sussex–Atlantic Highlands, N.J. 1979.
- Pierre Bourdieu*, Derek Robbins (red.), London–Thousand Oaks, Cal. 2000, 4 t.
- Pinto Louis, *Pierre Bourdieu et la théorie du monde social*, Paris 1998.
- The Politics of Jean-François Lyotard*, Chris Rojek, Bryan S. Turner (red.), London–New York 1998.
- The Postmodern Turn. New Perspectives on Social Theory*, Steven Seidman (red.), Cambridge 1994.
- Postmodernism. A Reader*, Thomas Docherty (red.), New York 1993.
- Postmodernism and Social Theory*, Steven Seidman, David G. Wagner (red.), Cambridge, Mass.–Oxford 1992.
- Postmodernizm. Antologia przekładów*, Ryszard Nycz (wyb. i oprac.), tłum. Małgorzata Łukasiewicz et al., Kraków 1997.
- Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów*, Stanisław Czerniak, Andrzej Szahaj (red.), tłum. tekstów ang., franc., niem. i wł. Dorota Domagała et al., Warszawa 1996.

- Powrót wielkiej teorii w naukach humanistycznych*, Quentin Skinner (red.), tłum. Przemysław Łozowski, Lublin 1998.
- Profiles in Contemporary Social Theory*, Anthony Elliott, Bryan S. Turner (red.), London 2001.
- Racjonalność i styl myślenia*, Edmund Mokrzycki (wyb. i red.), tłum. Mirosława Grabowska et al., Warszawa 1992.
- Racjonalność współczesności. Między filozofią a socjologią*, Helena Kozakiewicz, Edmund Mokrzycki, Marek J. Siemek (red.), tłum. tekstów ang. Janusz Stawiński et al., Warszawa 1992.
- Rasch William, *Niklas Luhmann's Modernity. The Paradoxes of Differentiation*, Stanford, Cal. 2000.
- Ritzer George, *Modern Sociological Theory*, Boston 2000 (1 wyd. 1983).
- Robbins Derek, *Bourdieu and Culture*, London 1999.
- Rose Margaret A., *The Post-modern and the Post-industrial. A Critical Analysis*, Cambridge-New York 1991.
- Rosenau Pauline Marie, *Post-modernism and the Social Sciences. Insights, Inroads, and Intrusions*, Princeton, N.J. 1992.
- Rules and Meanings. The Anthropology of Everyday Knowledge*, Mary Douglas (red.), Harmondsworth 1973.
- Smart Barry, *Postmodernizm*, tłum. Maciej Wasilewski, Poznań 1998.
- , *Facing Modernity*, London 1999.
- Smith Charles W., *A Critique of Sociological Reasoning. An Essay in Philosophical Sociology*, Oxford 1979.
- Smith Dennis, Zygmunt Bauman. *Prophet of Postmodernity*, Malden, Mass. 2000.
- Social Postmodernism. Beyond Identity Politics*, Linda Nicholson, Steven Seidman (red.), Cambridge-New York 1995.
- Social Theory of Modern Societies. Anthony Giddens and His Critics*, David Held, John B. Thompson (red.), Cambridge-New York 1989.
- Social Theory Today*, Anthony Giddens, Jonathan H. Turner (red.), Stanford, Cal. 1987.
- Sociological Visions*, Kai Erickson (red.), Lanham, Md. 1997.
- Sociology after Postmodernism*, David Owen (red.), London 1997.
- Sociology in Europe. In Search of Identity*, Birgitta Nedelmann, Piotr Sztompka (red.), Berlin-New York 1993.
- Swartz David, *Culture and Power. The Sociology of Pierre Bourdieu*, Chicago 1997.
- Theorising Modernity. Reflexivity, Environment and Identity in Giddens' Social Theory*, Martin O'Brien, Sue Penna, Colin Hay (red.), New York 1998.
- Le travail sociologique de Pierre Bourdieu. Dettes et critiques*, Bernard Lahire (red.), Paris 1999.
- Tucker Kenneth H. Jr., *Anthony Giddens and Modern Social Theory*, London-Thousand Oaks, Cal. 1998.
- Understanding Everyday Life. Toward the Reconstruction of Sociological Knowledge*, Jack D. Douglas (red.), Chicago 1970.
- Verdés-Leroux Jeannine, *Le savant et la politique. Essai sur le terrorisme sociologique de Pierre Bourdieu*, Paris 1998.
- White Stephen K., *Political Theory and Postmodernism*, Cambridge-New York 1991.
- Winch Peter, *Etyka a działanie*, tłum. Dorota Lachowska, Tadeusz Szawiel, Warszawa 1990.
- , *Idea nauki o społeczeństwie i jej związki z filozofią*, tłum. Bohdan Chwedeńczuk, Warszawa 1995.
- Wokół teorii krytycznej Jürgena Habermasa*, Andrzej Maciej Kaniowski, Andrzej Szahaj (red.), Warszawa 1987.
- Wuthnow Robert et al., *Cultural Analysis. The Work of Peter L. Berger, Mary Douglas, Michel Foucault and Jürgen Habermas*, London 1984.
- Wyzwania wobec nauk społecznych u progu XXI wieku*, Andrzej Flis (red.), Kraków 1999.